

میراث استاد ایرج افشار

ایرج افشار فرزند زنده یاد محمود افشارزوی، ۱۶ بهمن ۱۳۰۴ متولد شد. افشار پس از گذراندن دوره دبستان و دبیرستان، در رشته تعلیمی دانشگاه حقوق دانشگاه تهران تحصیل کرد. افشار از همان جوانی به پژوهش و تدوین و نگارش کتاب و مقالات پرداخت...

نام: چ. بی. پیرسن
 به ایرج افشار
 ۱۲

همیشه چنین بوده که کارهای بزرگ با عشق فردی انجام شود. عشقی که یک فرد را سالها به کوشش و پژوهش مشغول می‌دارد تا کاری کند ماندگار، خوشبختانه این افراد و آثارشان در تاریخ فرهنگ و ادب و هنر ما چندان کم نیستند. آنان که سالهای سال خون دل خورده، برای بافتن نوشته و کتابی به هر کتابخانه‌ای در هر نقطه‌ای رفتند و آثاری مرجع و ارزشمند از خود برجای گذاشتند تا نسل‌های بعد در مطالعه و تحقیق از آنها بهره‌گیرند. چه بسیار دایرةالمعارف‌ها، دانشنامه‌ها، کتابخانه‌ها و فهرست‌ها که امروز در دست ماست و حاصل تلاش‌های فردی افرادی است مانند شیخ آقا بزرگ تهرانی، دو فرزندش احمد و علیش منزوی، محمد تقی دانش پژوه، ضیا الدین حدائق (ابن یوسف شیرازی)، عبدالجبار حائری، سید عبدالله انوار احمد گلچین معانی و بسیاری دیگر. تحصیل کار کتابشناسی و فهرست‌نویسی در روزگاری که مثل امروز نبوده، امکانات ارتباط و انتقال و آگاهی‌دهی وجود نداشته است، برای یک فرد دشوار بوده اما عشق و علاقه این راه را هموار کرده است. نگرانی از اینکه این نسل رو به پایان می‌رود و دیگر نسل‌های بعدی مانند آنها نیستند.

سرنوشت فهرست مقالات فارسی

نظرات کامران فانی، محمد روشن، احمد منزوی، عبدالله انوار و علی اشرف صادقی

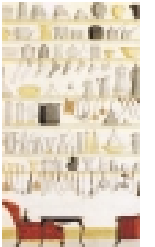
جایزه‌های ادبی برای کتاب‌های کودکان

کتابخانه‌ای در قلب خلیج فارس

به مناسبت ۲۹ نوامبر زادروز ویلیلم هاف، نویسنده داستان‌های پریان

پیمان وفاداری با خوبی و زیبایی

همین به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... با هیچ رب‌النوع یا اربابی جز قوانین جاودانه خوبی و زیبایی، پیمان وفاداری نبندم. قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها پیکار می‌کنم، حتی در راهی بی‌پایان... ویلیلم هاف

جوایز ادبی برای کتاب‌های کودکان به دو دسته عمده تقسیم می‌شوند، دسته اول جوایزی هستند که غیر از کتاب‌های کودکان به آثار دیگری مانند داستان و شعر نیز تعلق می‌گیرد، در واقع این جوایز در چند گروه اهدا می‌شوند که یکی از این ژانرهای مهم کتاب‌های کودکان است مانند جایزه «کتاب ملی» و دسته دوم جوایزی هستند که تنها به کتاب‌های کودکان اختصاص دارند. دسته اول جوایز معروفی هستند که بارها و بارها معرفی شده‌اند و درباره آنها مقالات متعددی نوشته شده است، اما دسته دوم جوایزی هستند که اثر افراد آشنایی لازم را با آنها ندارند. در اینجا هدف ما معرفی بهترین جوایزی است که تنها به کتاب‌های کودکان اهدا می‌شود.

خبر

برگ‌های کتاب
 کارنامه چهارم دوره هفته کتاب منتشر شد

پاداشت
 سیدفریددستی

پیشینه
 کتابخانه عمومی و فهرست ادواری

۳

گزارش

گزارش فنی
 گفت‌وگو با دکتر علی اکبر فرهنگی

کتاب برنامه‌ریزی در ایران بیش از آنکه یک کتاب اقتصادی محض باشد، کتابی است که به چالش‌های فرهنگی و اجتماعی پیش روی ایران‌بان می‌پردازد.

۲۰

انتشار علمی و فرهنگی

نمایشگاه بین‌المللی کتاب

بزرگان اقتصاد
 اثر: فرید هاشمی‌روستا / احمد شهباز
 قیمت: ۷۷۰۰۰ ریال

تاریخ شاهنشاهی مхамنشی
 اثر: مرتضی انصاری / محمد تقی
 قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

عرفان مولوی
 اثر: حبیب‌الله / احمد محمدی
 قیمت: ۷۶۰۰۰ ریال

مراکز توزیع: انتشارات علمی و فرهنگی، شرکت انتشار کتاب گستر، تلفن: ۰۲۱-۷۷۷۵۰۰۰۰ - ۷۷۷۵۰۰۰۰۰ - ۷۷۷۵۰۰۰۰۰ - ۷۷۷۵۰۰۰۰۰
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۲۰ - ۲۱۸ - ۲۱۷ - ۲۱۶ - ۲۱۵ - ۲۱۴ - ۲۱۳ - ۲۱۲ - ۲۱۱ - ۲۱۰ - ۲۰۹ - ۲۰۸ - ۲۰۷ - ۲۰۶ - ۲۰۵ - ۲۰۴ - ۲۰۳ - ۲۰۲ - ۲۰۱ - ۲۰۰ - ۱۹۹ - ۱۹۸ - ۱۹۷ - ۱۹۶ - ۱۹۵ - ۱۹۴ - ۱۹۳ - ۱۹۲ - ۱۹۱ - ۱۹۰ - ۱۸۹ - ۱۸۸ - ۱۸۷ - ۱۸۶ - ۱۸۵ - ۱۸۴ - ۱۸۳ - ۱۸۲ - ۱۸۱ - ۱۸۰ - ۱۷۹ - ۱۷۸ - ۱۷۷ - ۱۷۶ - ۱۷۵ - ۱۷۴ - ۱۷۳ - ۱۷۲ - ۱۷۱ - ۱۷۰ - ۱۶۹ - ۱۶۸ - ۱۶۷ - ۱۶۶ - ۱۶۵ - ۱۶۴ - ۱۶۳ - ۱۶۲ - ۱۶۱ - ۱۶۰ - ۱۵۹ - ۱۵۸ - ۱۵۷ - ۱۵۶ - ۱۵۵ - ۱۵۴ - ۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۵۱ - ۱۵۰ - ۱۴۹ - ۱۴۸ - ۱۴۷ - ۱۴۶ - ۱۴۵ - ۱۴۴ - ۱۴۳ - ۱۴۲ - ۱۴۱ - ۱۴۰ - ۱۳۹ - ۱۳۸ - ۱۳۷ - ۱۳۶ - ۱۳۵ - ۱۳۴ - ۱۳۳ - ۱۳۲ - ۱۳۱ - ۱۳۰ - ۱۲۹ - ۱۲۸ - ۱۲۷ - ۱۲۶ - ۱۲۵ - ۱۲۴ - ۱۲۳ - ۱۲۲ - ۱۲۱ - ۱۲۰ - ۱۱۹ - ۱۱۸ - ۱۱۷ - ۱۱۶ - ۱۱۵ - ۱۱۴ - ۱۱۳ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۱۱۰ - ۱۰۹ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۶ - ۱۰۵ - ۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۲ - ۱۰۱ - ۱۰۰ - ۹۹ - ۹۸ - ۹۷ - ۹۶ - ۹۵ - ۹۴ - ۹۳ - ۹۲ - ۹۱ - ۹۰ - ۸۹ - ۸۸ - ۸۷ - ۸۶ - ۸۵ - ۸۴ - ۸۳ - ۸۲ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹ - ۷۸ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۴ - ۷۳ - ۷۲ - ۷۱ - ۷۰ - ۶۹ - ۶۸ - ۶۷ - ۶۶ - ۶۵ - ۶۴ - ۶۳ - ۶۲ - ۶۱ - ۶۰ - ۵۹ - ۵۸ - ۵۷ - ۵۶ - ۵۵ - ۵۴ - ۵۳ - ۵۲ - ۵۱ - ۵۰ - ۴۹ - ۴۸ - ۴۷ - ۴۶ - ۴۵ - ۴۴ - ۴۳ - ۴۲ - ۴۱ - ۴۰ - ۳۹ - ۳۸ - ۳۷ - ۳۶ - ۳۵ - ۳۴ - ۳۳ - ۳۲ - ۳۱ - ۳۰ - ۲۹ - ۲۸ - ۲۷ - ۲۶ - ۲۵ - ۲۴ - ۲۳ - ۲۲ - ۲۱ - ۲۰ - ۱۹ - ۱۸ - ۱۷ - ۱۶ - ۱۵ - ۱۴ - ۱۳ - ۱۲ - ۱۱ - ۱۰ - ۹ - ۸ - ۷ - ۶ - ۵ - ۴ - ۳ - ۲ - ۱

پایافته پژوهش

برنامه‌های ملی

گروه خیر کتاب هفته؛ پنجمین دوره هفته پژوهش 1۳۷۵ آذرماه با اجرای برنامه‌های مختلف به همت معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برگزار می‌شود.

در نخستین روز این هفته رنگ زنگ پژوهش در مدارس کشور به صدا درمی‌آید، در روز دوم که آغاز هفته پژوهش به‌طور رسمی جشن گرفته می‌شود، پنجمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش و فناوری، دومین فن بازار ملی و دومین نمایشگاه کتاب های کاربردی و دانشگاهی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران افتتاح خواهند شد.

در روز دوشنبه ۱۳ آذرماه ششمین جشنواره جوان خوارزمی در سالن میلان نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار خواهد شد.

پنجمین جشنواره یادگداشت پژوهشگران برگزیده سال نیز روز چهارشنبه 1۵ آذرماه در سالن املاسی سران برگزار می‌شود.
در این جشنواره علاوه بر ۵۵ پژوهشگر دانشگاه و مراکز پژوهشی وابسته به وزارت علوم از ۲۰۰پوهشگر وزارتخانه‌ها و دستگاههای اجرایی هم تجلیل خواهد شد.در روز پنجشنبه ۲۶ آذرماه مراسم اختتامیه نمایشگاه دستاوردها و فن بازار ملی و اختتامیه هفته پژوهش در نمایشگاه بین‌المللی تهران برگزار می‌شود.

نشان درجه یک برای باستانی پاریزی و کتجلی
گروه خیر کتاب هفتهنشان درجه یک پژوهش دانشگاه تهران به دکتر ابراهیم باستانی پاریزی و دکتر محمدرضا کتجلی اهدا می‌شود.

در مراسم چهارمین روز هفته پژوهش که ۲۴ آذرماه در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران برگزار می‌شود همچنین دکتر غفور غافلای، دکتر بهروز شیروی، دکتر سرمدگلطف طوقی‌نیا و دکتر محمدعلی زهرای معالی نشان درجه دو و پژوهش‌های دانشگاه تهران را دریافت می‌کنند. این مراسم دکتر پیررخ دادستان و دکتر فردینون ملنگزاده به عنوان محققان یازشته دانشگاه تقی‌م‌ی‌شوند تجلیل از برگزیدگان پژوهش این دانشگاه نیز بخش دیگری از مراسم روز پژوهش است. در این بخش از طرح دانشجوی پژوهشگر، کتابخانه مجله، نشریه، پایان نامه، اجمل علمی و کتاب دانشگاهی نمونه تجلیل می‌شواین مراسم ساعت ۱۰صبح روز شنبه ۲۴ آذر در تالار علامه امینی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران برگزار می‌شود.

نمایشگاه کتاب‌های کاربردی و دانشگاهی

مهرمان با هفته پژوهش ۲۲ تا ۲۶ آذرماه، به همت انجمن فرهنگی نشان بین‌المللی برگزار می‌شود.

در این نمایشگاه که در حاشیه نمایشگاه دستاوردها و فن بازار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برپا می‌شود، حدود ۴۰ هزار عنوان کتاب لاتین چاپ سال ۲۰۰۸ به بعد در رشته‌های مختلف پزشکی و غیرپزشکی عرضه می‌شود.فروش کتاب در نمایشگاه به صورت رایگان و بر اساس نرخ روز دلار بوده ولی ناشران تخفیف حداقل ۵۰ درصدی نسبت به قیمت بیست درصد اصل خواهد کرد.نشانی آهه کتاب آوند دانش، نیمه‌جیب، جهان آگون، جهان امید، کتاب فرهاد، بازار کتابی سیلای، کتاب سپهر، کتاب آیان، انتشارات ویژه نشر، کتاب نوره، کم‌گرومیل، گلاب، کوکب و بیگس ناشران و مؤرچین کتاب‌های خارجی در این هفته که در نمایشگاه شرکت می‌کنند فهرست کتاب‌هایی که در نمایشگاه عرضه خواهند شد بر روی سایت www.amjomanstan.com قابل مشاهده است.

کتبی است. نمایشگاه کتاب‌های کاربردی و دانشگاهی با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت درمان و آموزش پزشکی برگزار می‌شود.

رسانه

رسانه

دومین شماره فصلنامه رسانه (شماره ۵۸ پیاپی) با موضوع سیاستگذاری و برنامه‌ریزی ارتباطی منتشر شد.
پوشنگر و سیاستگذاری ملی، ریاضات در کشورهاى در حال توسعه، دکتر کاظم مصدقزاده سیاستگذاری رسانه‌ای دنیس مک کوکلی، فرجه بیوم می‌ناتسبی سیاستگذاری در جامعه شبکه‌ای، جان دایله، رچمه پرویز آویزی، جایگاه ارتباطات در قانون برنامه چهارم توسعه، دکتر محسن اسامیلوی - از جمله مطالب این شماره فصلنامه رسانه است.

برای بررسی مشکلات و مسائل میزبی

ناشران و کتابفروشان

گردهم می آیند

گروه خیر کتاب هفته،

گردهم آیی ناشران و کتابفروشان تهران به منظور بررسی مشکلات و مسائل میزبی کتاب روز شنبه اول دی ماه در اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران تشکیل می‌شود.

این گردهم آیی پیرو درخواست گروه کتیری از ناشران فعال جهت بررسی مشکلات و مسائل میزبی کتاب و تبعات منفی آن و علم تطابق این رویه با قانون اساسی و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در ساعت ۴ در سالن اجتماعات اتحادیه برگزار می‌شود.

در هفته‌های گذشته تعدادی از ناشران بازار سال کتاب‌هایناشان توسط اداره کتاب و گروه‌های بررسی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعتراض کردند. اتحادیه نیز در پاسخ به درخواست ناشران، اعضای هیأت مدیره خود را فرخواند که حاصل بحث و تبادل نظر آنان تشکیل جلسه مذکور در اول دی ماه است.

۳۰ عنوان کتاب برای معلولان و نابینایان

گروه خیر کتاب هفته، ۳۰ عنوان کتاب برای استفاده بچه‌های نابینا و دو مرکز فراگیر برای کودکان معلول در تهران توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به مناسبت روز جهانی معلولان (۱۳ آذر) آماده و عرضه شد. کتابخانه‌های شماره ۱۱ و ۲۰ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، واقع در بازارک شفق و پارک راه آهن که از مراکز قدیمی کانون در سطح تهران بودند با تغییر کاربری، بهینه‌سازی فضاهای عمومی و افزایش امکانات مورد نیاز کودکان معلول به کتابخانه فراگیر تبدیل شدند.

در مراسم افتتاحیه این دو مرکز که

کتاب حمل و نقل در یکسال

گروه خیر کتاب هفته ۲۱ عنوان کتاب با موضوع حمل و نقل از آذر ۸۳ تا آذر ۸۴ منتشر شده است. بر اساس آمار بیگ کتاب اطلاعاتی خانه کتاب از این تعداد کتاب ۱۲ عنوان در سال ۸۳ و ۹ عنوان در سال ۸۲ منتشر شده است.

در این میان نشر ذره با انتشار ۴ عنوان کتاب برکارترین ناشر در حوزه حمل و نقل در این فاصله زمانی بوده است.پیریک‌ترین کتاب در این حوزه فرهنگ گمرک و تجارت نوشته نوحته لاجم‌حسین آرام از نشر رهنمون با ۶۶۰ صفحه و کم برگ‌ترین کتاب «آموزش مفاهیم علوم واحد کار، کوردی در جامعه حمل و نقل» از گروه آموزش خانه ادبیات با ۲۰ صفحه بوده است.

همچنین در این فاصله زمانی کتاب «دنیای شما؛ دایره‌المعارف مقدماتی حمل و نقل» نوشته کیلی یاکت، ترجمه سیدحسین آبرایی از انتشارات پیام آزادی با شمارگان ۶۰۰ نسخه و کتاب فرهنگ گمرک و تجارت از نشر رهنمون با شمارگان ۲۰۰ نسخه به ترتیب پربشمارگان‌ترین و کم‌شمارگان‌ترین کتاب‌های این حوزه بوده‌اند. از نظر ظه با نیز کتاب «۲۶۵۵ تاریخک؛ نکات ظریف و رابطه با صادرات» وسائل نقلیه و منسبه نوشته تیمور سپهری از نشرات پاسارگاد با بهای ۲۱۰۰۰ ریال ارزان‌ترین کتاب و «طراحی ابزار، استقرار کالا، تجهیزات حمل و نقل و…» با بهای ۲۱۰۰۰ ریال گران‌ترین کتاب منتشره با موضوع حمل و نقل در این فاصله زمانی بوده است.از این تعداد کتاب هفده عنوان چاپ اول، دو عنوان چاپ دوم، یک عنوان چاپ چهارم و یک عنوان چاپ ششم بوده است.

باغ کتاب تهران احداث می شود

مرتجمان و ناشران از جمله دایلی شهرداری برای احداث باغ کتاب تهران است.
احداث باغ کتاب طراحی معماری این باغ که ۵۰ هزار متر وسعت و ۴۰ هزار متر زیربنا دارد به مسافه کتابخانه شده است.طراحان پایتاپ بهمن ماه سال جاری فرست دادند.طرح‌های خود را ارسال کنند که پس از بررسی طرح انجمنی برای تصویب و تأیید بوده‌جه آن به شورای شهر سپرده می‌شود.

احداث باغ کتاب تهران اقل فرهنگ‌سایت

که امید می‌رود حلال مشکلات سال‌های اخیر

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران باشد.

اتحادیه ناشران در نامه‌ای به رئیس‌جمهور

نمایشگاه کتاب بدون وقفه برگزار شود

گروه خیر کتاب هفتهاتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران با ارسال نامه‌ای به سیدمحمد خاتمی، رئیس‌جمهور خواستار برپایی مجعمن نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بدون هیچ وقفه‌ای شدند.
در ابتدای این نامه آمده‌است:
کتاب از شش ماهه واردبشت سال ۱۳۷۴ برپایی مجعمن نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران مانده است.تاوجه به تعطیلات نوروزی و به‌طور معمول حداقل نوزده جهت اطلاع‌رسانی سه ماه فرصتی که جهت آغاز عملیات اجرایی برپایی این نمایشگاه وجود دارد پیش از آن دره بیست و نه‌ماه ناشران، به پشتوه هفده دوره‌ای گزارش نمایشگاه کتاب تهران و انعکاس آن در فریختگان جهان اضافه شده است، خواست‌شده است جلویگری زهرگرزیه وقفه در کار نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران که از زمین‌پ رویافته‌ای فرهنگی کشورمست منقصر مکتفی حصار بنیاید.

همایش بررسی مسائل کتاب

کودک در ایران

همایش بررسی مسائل کتاب کودک در ایران همزمان باخشمین جشنواره بین‌المللی کتاب کودک در بهمن ماه برگزار می‌شود.

نویسندگان، مترجمان، منتقدان، ناشران و کنیاداران می‌توانند مطالب خود را در موموعاتی چون جشنی همایش کودک، انجمن کودک و نوجوان ایران و در بازارهای جهانی، نشر نوجوان و چاپش ملی امروز و به بی‌میانگی ارسال کنند.ملاقات‌ها در روز شنبه ۸۳۷۵۶ جهت گنک اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۸۳۷۵۶ تماس بگیرند.

۷۴ عنوان کتاب کودک و نوجوان

۷۴ عنوان کتاب کودک و نوجوان در هفته منتهی به ۱۷ آذر ۱۳۸۳ محور گردند که آمار موضوعی آنها به شرح زیر است:

ادبیات (۶ عنوان)
کتاب‌های درسی (۲۹ عنوان)، علوم خاص (۱ عنوان)، زبان (۶ عنوان)، علوم اجتماعی (۱ عنوان)، روانشناسی (۱۳ عنوان)، هنر (۹ عنوان)، علوم حملی (۷ عنوان)، تین (۱ عنوان)
همچنین در هفته مذکور، تعداد ۹۷ عنوان کتاب چاپ اول و تجدید چاپ در بی‌میانگی هیأت نظارت به نشر کتاب کودک و نوجوان اعلام وصول شده است.

قابل توجه کلیه ناشران <p>بی‌شومعه ۹۰ اطلاع برسرانته سازمان امور فرهنگی آمارهای دوره‌ای «تعداد کتاب مصوب جلدات ۹۶» منتشر ۱۷۷ اعلام به‌دارد.</p> <p>ناشران می‌توانند همواره به‌سختی‌های روزهای تعطیل و واحد خرید کتاب مراجعه و دست به بروقات حواله اقدام نمایند. ضمناً صورت سفدات ۹۶» لغات ۱۷۷ از تاریخ فوق به مدت یک ماه (۸۳۰۰) دارای اعتبار بوده پس از اهدت مقررات فرهنگی بی‌چگونه تعهدی نسبت به خرید کتاب جلدات مذکور نخواهد داشت.</p> <p>روابط عمومی معاونت امور فرهنگی</p>

از مجموعه «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات
مرکز اسناد و کتابخانه ملی جمهوری
<p>کتاب‌های: <ul style="list-style-type: none">
کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات
</p>
روزگار ایران
<ul style="list-style-type: none">
کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات
روزگار ایران
<ul style="list-style-type: none">
کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات کتاب‌های: «کتاب‌های سندھای» منتشر شدهٔ آثار مان چاپ و انتشارات

مستندسازی فعالیت ها و برنامه‌های هفته کتاب جمهوری اسلامی و انتشار گزارش‌های جامع از این رویداد، ستاد هفته کتاب را بر آن داشته است که کارنامه دوره‌های هفته کتاب را منتشر کند. این حرکت از سال ۷۸ و برگزاری هشتاد و دومین دوره هفته کتاب آغاز شده است. در آن سال‌ها برای ساماندهی تیرهای انتشار کارنامه هفته کتاب، در ستاد هفته کتاب گروهی با عنوان «گروه مستندسازی فعالیت‌های هفته کتاب»، شکل گرفت و کتابی تحت عنوان «برگ هفت» منتشر شد.

در سال ۷۹ نیز کتاب برگ هفتم که شامل فعالیت‌های هشتاد و دومین دوره هفته کتاب بود منتشر شد. در سال ۷۹ نیز کتاب برگ هفتم که شامل فعالیت‌های هشتاد و دومین دوره هفته کتاب بود منتشر شد.

دیرینه‌نامه ستاد هفته کتاب از سال ۸۰ در نظر داشته که گزارش فعالیت‌های هفته کتاب در فاصله سال‌های ۷۷ تا ۷۹ دوره اول تا ششم را نیز منتشر کند.

هشمن دیل در سال ۸۱ طی نامه‌هایی به «امید» جایزه ادبی فلسطینی «چاه چم» اخلاقی، حیات داوران جشنواره ادبی فلسطینی محمود حشاشی را به آن ملازگه روزنامه نگار فرانسوی برای تألیف کتاب «جغوار شاورنه» انتشارات رستانس اختصاص داد.

کتاب آن ملازگه در مورد احداث دیوار بنی ۷۰۰ کیلومتری «اسپاله» که به دستور شارون در سرزمین‌های اشغالی کرانه باختری احداث شده و عرافان آن دشوارتر کردن زندگی فلسطینی‌ها است. آن ملازگه در ماه اکتبر هنگام معرفی کتابش اعلام کرده بود نخستین گروهی را خودپسندان احداث کرده‌اند و اسرائیلی را یک دولت زاده‌پرست توصیف کرده بود.

اظهارات او با انتقادهای زیاد لای صهیونیست‌ها مواجه شد و موجب گردید در روز ۱۹ اکتبر آن ملازگه از مقام خود به عنوان معاون مدیرکل بخش اخبار و شبکه‌های راهبردی اسرائیل ترننه استعفا بدهد.

جغوار ادبی فلسطین محمود حشاشی در سال ۱۹۷۹ میلادی به انگلن جنم هیستنگی فرانسه - اعراب و تشریح فرانسه - کشورهای عربی به یاد محمود حشاشی ایجاد شد.

محمود حشاشی، نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین در پاریس در سال ۱۹۷۳ میلادی توسط موساد، سازمان جاسوسی اسرائیل، ترور شد و جان خود را از دست داد.

کارنامه چهاردوره هفته کتاب منتشر شد

برگ های کتاب

سازمان‌ها و نهادهای همکار و نیز ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، از آنها خواسته شد تا مدارک و مستندات این دوره‌ها را در اختیار این دبیرخانه قرار دهند.

هم‌اکنون کتاب‌های برگ اول، برگ دوم، برگ چهارم و برگ ششم از این مجموعه با تهیه و تدوین محسن رضایی، علی اکبر عبدالحمیدی و زیبا درخشه توسط خانه کتاب منتشر شده است.

برگ اول
برگ اول، که به اولین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی در سال ۱۳۷۲ می‌پردازد، با ذکر مقدمه‌ای از سیاست‌های ترویج کتابخوانی و پیشینه هفته کتاب، در پنج فصل به مراسم افتتاح اولین دوره هفته کتاب، مراسم جشن کتاب در کتابخانه مرکزی تهران، فعالیت‌های تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی مراسم تقدیر از کتابداران نمونه کتابخانه‌های عمومی کشور، فعالیت استان‌ها در اولین دوره هفته کتاب و... می‌پردازد.

شمارگان این کتاب ۲۰۰۰ نسخه است و با ۱۷۸ صفحه به بهای ۱۰۰۰۰ ریال منتشر شده است.

برگ دوم گزارش دومین دوره هفته کتاب در سال ۱۳۷۳ است.

برگ سوم گزارش‌های این کتاب می‌توان به مراسم اولین دوره انتخاب کتاب سال دانشجویی، مراسم تقدیر

از پدیدآورندگان و تولیدکنندگان کتاب، نخستین گردهمایی بررسی مسائل رمان در ایران، برگزاری ۵۰۰ نمایشگاه کتاب در ۵۰۰ شهرستان کشور، مراسم افتتاح کانو‌های فرهنگی «هنری مساجد»، اشاره کرد.

این کتاب ۲۰۸ صفحه‌ای با ۱۰۰۰۰ ریال منتشر شده است.

برگ چهارم
برگ چهارم ۱ عنوان کتاب دیگر این مجموعه است که به چهارمین دوره هفته کتاب در سال ۱۳۷۵ اختصاص دارد.

در این دوره مراسمی همچون افتتاح ۵۰۰ نمایشگاه کتاب در ۵۰۰ مسجد استان تهران، مراسم سومین دوره انتخاب کتاب سال دانشجویی، مراسم چهارمین دوره تقدیر از خادمین نشر کشور، مراسم تقدیر از خادمین فرهنگ و کتابداران نمونه و... برگزار شده که گزارشی از آنها در این کتاب به چاپ رسیده است.

این کتاب در ۲۳۲ صفحه با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و بهای ۱۰۰۰۰ ریال منتشر شده است.

برگ ششم
برگ ششم نیز عنوان چهارمین کتاب این مجموعه است که در برگزیده برنامه‌های ششمین هفته کتاب در سال ۱۳۷۷ است.

تقسیم‌بندی فصل‌های این کتاب به ترتیب نام‌گذاری روزه‌های هفته کتاب در آبان ۱۳۷۷ است. روزه کتاب و کتابخوانی و اطلاع‌رسانی روزه کتاب و دانش آموز، روزه کتاب و دانشجو، روزه کتاب و ولایت، روزه کتاب و خادمین نشر، روزه کتاب و کتابخانه و روزه کتاب و روستا عنوان فصل‌های این کتاب است که ریز برنامه‌های هفته کتاب در آنها ذکر شده است.

این کتاب ۳۱۰ صفحه است و با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و بهای ۱۸۰۰۰ ریال روانه بازار نشر شده است.

از جمله موارد مشترک این چهار جلد می‌توان به گزارش تصویری از مراسم هفته کتاب و جلد اول و نمودارهای مراسم هفته کتاب اشاره کرد.

پیشینه کتابخانه عمومی و فهرست ادواری

سومین و دوازدهمین دوره هفته کتاب آغاز است که در کتاب هفته آغاز دیگران به چاپ رسیده و تاکنون - جز شماره‌های آغازین دوره - سوم از چاپ ترنشه‌های خود در حد امکان دوری جسته‌ام.

کتاب صادق ۱۳۲ شماره دوره سوم کتاب هفته است. بر این نکته‌ها یادآور می‌شوم بدان‌که مؤثر افتاد از جمله این نکات دو اتفاقی است که سبب شد این مجریه نگارش باید نخست مجموعه‌های هفته پیش یا عنوان کتابخانه عمومی در گذر زمان و چالش‌های آن انتشار یابد. این مجموعه آورده‌اند: «در سال ۱۳۸۵ نخستین کتابخانه عمومی به مفهوم جدید در بدنه تهران تأسیس شده که در دست نیست، چون می‌توانم پیشینه تأسیس کتابخانه عمومی در ایران به عهد ناصر یابی‌ها در این زمینه نیز در چهار سال اخیر کتابخانه‌ها، مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های بسیاری به نگارش درآمده و نام و نشان بسیاری از کتابخانه‌ها و فرهنگستان‌های عمومی به ثبت رسیده است.

نکته دوم ادعای یکی از کتابخانه‌های کشور در خصوص تأسیس نگارش و انتشار فهرست کتاب است. یکی از سؤالات آن کتابخانه به استناد پارامتری است که تأسیس بسیاری از مؤسسه‌ها و مراکز آغاز رویدادهای فرهنگی را به سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۳ است. همه پیش‌های برای فهرست‌نگاری اعلام کرده که مخدوش است نخستین فهرست‌های کتاب در عهد ناصر تدوین شد. حتی در ایران، پیش از ۱۳۳۳ فهرست ادواری نیز انتشار یافته است. نخستین فهرست ادواری کتابخانه‌های ایران به عهد میرزا محمدعلی خان تربیت پیش‌ای، مهارف و اوقاف آذربایجان» در سال ۱۳۰۰ خودریشی در تیریز منتشر شد. این فهرست که با عنوان «فهرست کتاب کتابخانه و فرهنگ‌های موجود در تاریخ، بافت، و پرونده‌های سیاه» کتاب‌های موجود در تاریخ، ماه، نشر رسیده به کتابخانه یاد شده است.

«فهرست کتاب کتابخانه و فرهنگ‌های دولتی تربیت» دست کم چهار سال منتشر شد و در تیر ۲ سال چهارم این فهرست که تاریخ ۱۳۳۳ تا ۱۳۳۳ دارد در کتاب «موقف» تاریخ طبع و با الحاق (یعنی ابتدا، «در تعداد مجلدات هر عنوان کتاب را اقل موضوع‌های گوناگون آورده‌اند.

در این فهرست ۱۳۳۲ مجلد بیل ۳۳ موضوع و یک مجموعه به این شرح ردیف شده‌اند:

قرآن و تفسیر، «کتاب دعوت» و «ادکار» و «کتاب آسمانی»، «کتاب اخبار و احادیث» و «کتاب اصول»، «کتاب عقاید و توحید»، «کتاب سیاسات و اقتصادیات» و قوانین و مجامع»، «کتاب روضه» و تخریب حضرت سیدالشهدا (ع)»، «کتاب اخلاق و مواضع»، «کتاب اصول تدریس و معضمان»، «کتاب کشت و اصلاحات»، «کتاب حکمت و کلام و منطق و تصوف»، «کتاب مثنوی و بیان و عروض و مدح و ثنوی»، «کتاب سیر و تاریخ»، «کتاب احوال و ادبیات و مشنات»، «کتاب دوا وین شراب و مشروبات» و «کتاب حکایات و روایان»، «کتاب نمایش و تئاتر»، «کتاب طبی و صنایع و فنون»، «کتاب ریاضی و جبر و نجوم»، «کتاب فلسفه و عرفان»، «کتاب آداب و عمارت»، «کتاب علوم طبیعی و نجومی»، «کتاب تاریخ» و «کتاب فلسفه»

اشاره بیشتر و معرفی تفصیلی از مجموعه کارشناسان کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

کتاب هفته بیرون است.

اخچان کوتاه

جام‌جم، شورایی کتاب کرکوت ایران با ارسال یکصد کتاب ایرانی شامل آثار آری از مصلح‌رضا سرشار، مهدی آذرپوری، حسین فیاضی و علی خلیلی به کتابخانه دیجیتال بین‌المللی کرودگان دانشگاه ویلند (ICDL) سهم ادبیات کرودی کرد. در غرض مهمی را تعیین کرد.

قدس نخستین کتابخانه اینترنتی کشور ۱۶ آفرماه در مشهد راه‌اندازی شد. کاربران می‌توانند از این طریق با تازه‌های نشر آشنا شده، کتاب‌های مورد نظر خود را خریداری کنند.

صدای عدالت- مدیرکل اداره میراث فرهنگی و گردشگری از انتقال موزه کرگان، به کتابخانه عمومی این شهر خبر داد و گفت: بزودی این موزه به کتابخانه عمومی این شهر منتقل می‌شود.

جام‌جم با هزینه‌ای بالغ بر ۷۰ میلیون تومان اعتبار کتابخانه ملاحسن فیض کاشانی با ۲۰۰ متر مربع وسعت و ۱۶ هزار جلد کتاب سامانه‌ی شد.

جام‌جم، معاون مدیرکل هیات امنای کتابخانه‌های عمومی کشور از افزایش «۶۰۰جامد کتابخانه عمومی نایابان استان» به افشار مختلف استفاده کننده از خدمات کتابخانه‌های عمومی خبر داد. کتابخانه‌های عمومی کشور ۱۵ میلیون جلد کتاب دارند.

نشست

چوان جشنواره فقه‌گویی کتابخانه‌های لرستان با عنوان «سلمان پارسا» در ۲۰ سپتامبر مرکز فرهنگی - هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان این استان در شهر همدان برگزار شد.

ایستادن همایش ملیتبه و قلم‌تراش باهدف تجلیل از نویسندگان واهل فن ارتش جمهوری اسلامی ایران ۱۳ آفرماه در محل سالن همایش‌های کرکوت ایران سازمان برگزار می‌شود.

بزرگداشت

مهمشهری - نخستین ساگرد درگذشت. دکتر

همایش بین‌المللی نقش ادبیات عرفانی در ایجاد اخوت جهانی

همایش بین‌المللی نشر ادبیات عرفانی فارسی در ایجاد اخوت جهانی به کار خودآموزداد. این همایش به دوره به همت گروه فارسی دانشگاه دهلوی هندوستان و با همکاری سفارتخانه‌های ایران و افغانستان و خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در دهلوی نو در روزهای دوم لغایت چهارم آفرماه اسال مصادف با ۱۳۵۲ تا۱۳۵۱ نوامبر در دانشگاه دهلوی برگزار شد. در مراسم افتتاحیه، اندیشمندان کشورهای و نیز نخستین‌های علمی و فرهنگی از کشورهای مختلف سوزان پلندلیانپناه حضوربه هم رسانیدند.در این مراسم مهمانان ایرانی و هندی آثار دسته‌های گل مقدم بگذرگر را گرمی داشتند. سخران روز اول از کشور ایران آقای دکتر حسین قحقیی اسناد دانشگاه ارومیه که مقاله‌ای تحت عنوان «عطر در آینه عشق و عرفان کاره دادند. آقایان دکتر علی مؤذنی از فرهنگستان زبان و ادب فارسی، دکتر دکتر ناصر نیکوخت اسناد دانشگاه اهلبات دانشگاه تهران، مجتبی زروانی اسناد دانشگاه اهلبات دانشگاه تهران، دکتر دکتر مهنین باهوی مدرس دانشگاه ارومهر از دیگر سخنرانان بودند که ریاست جلسات را نیز به عهده داشتند. در دومین روز همایش، خاتم قللمه سمواتی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مقاله‌ای تحت عنوان اخوت جهانی در ایران باستان و مقاله‌ای تحت عنوان «فاه و خاتم مقدم‌پرو مقالات خود را ارائه کردند. عنوان مقاله خاتم حسین‌زاده نقش ارشدکوه در وحدت ادیان بود. از دست‌اندرکاران این همایش جهانی پرورشور بنفیس حسینی، ریاست بخش فارسی دانشگاه‌هلوی، پرورشور شریف حسین قاسمی، دکتر چندریشکر و دکتر علیم آفرین‌خانی بودند.ایشان با عنوان «اخوت جهانی در تذکره اجداد» سخن فارسی امروز ایران را به او اسخزانوی رسانیدند. این همایش روز چهارشنبه چهارم آفرماه به کار خود پایان داد. از دستاوردهای این همایش سه روزه نقش صوفی و عرفان در ایجاد اخوت و همدلی و صلح و دوستی در جهان امروز می‌باشد.

شرف‌الدین خراسانی، ۱۰ آفرماه در مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی با حضور کاظم موسوی بجنوردی، دکتر فتح‌الله جنجانی و… برگزار شد.

مهمشهری همایش بین‌المللی بزرگداشت پرورشور اوراد سعید اندیشمند فلسطینی توسط مؤسسه تحقیقات توسعه علوم انسانی با عنوان «حقیقت‌گویی به کارت» بزرگداشت پرورشور اوراد سعید، ۲۲ و ۲۳ آفرماه برگزار می‌شود.

هفته پژوهش

ایران، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دومین گردهمایی اقصیای شوراهای پژوهشی استان‌ها بر سامانه‌ی، تقدیم و مدیریت نشست‌های پژوهشی به منظور بهره‌گیری از دستاوردهای آن در گردهمایی‌های تخصصی و پژوهشگران آژاموسرت گرفته است. در همین آئی تأکید کرد و گفت: باید پژوهش را از تمرکزگرایی و تهران‌زدگی نجات داد.

جام‌جم، دبیر ستاد هفته پژوهش در آموزش و پرورش با اعلام کاهش میزان بودجه پژوهشی این وزارتخانه در سال ۸۳ گفت: در حال حاضر بیش از ۲۰۰۰ پژوهش به وسیله پژوهشگران آموزشی و پرورش و وزارت و علوم تحقیقات و پژوهشگران آژاموسرت گرفته است. در همین سال ۲۰۰۳ ایران در جایگاه ۴۴ قرار دارد.

چوان سومین همایش پژوهشگران و مدیران پژوهشی مناطق مقاومت سیخ کشور ۱۲ آفرماه در دانشگاه امام حسین(ع) با هدف ارائه دستاوردهای تحقیقاتی و معرفی فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی این سازمان برگزار می‌شود.

خودبراسم پژوهشی موسیقی با حضور همایون خرم از اساتید بزرگ موسیقی توسط اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی، با همکاری شورای تخصصی موسیقی شهرستان ورامین همزمان با هفته پژوهش ۲۷ آفرماه در فرهنگسرای رازی ورامین برگزار می‌گردد.

رسالت به همت اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی اهر در مراسم با شرکت بیش از یکصد نویسنده، محقق، پژوهشگر و کتابداران کتابخانه‌های عمومی و مدارس اهر همزمان با هفته پژوهش ۲۷ آفرماه در فرهنگسرای رازی اهر نویسندگان و مؤلفان و کتابداران برتر تجلیل به عمل آمد.

باز هم خبر

ایران پنج نثار عمده آثار جعفر، در هفته جعفر در تهران آثار این نمایشنامه نویسی را با تکلیف ویژه در تئاتر شهر به فروش می‌رسانند.

مهمشهری انتشارات کاروان تازه‌ترین رمان پاتولو کویلو با عنوان «زیره» را ترجمه و اسفندماه اسال و پیش از چاپ در برزیل به بازار کتاب عرضه خواهد کرد.

هم‌سنگی، محمد شمس لنگرودی، سیامک شمرچینی، داسان‌خان و سخنرانی دربارهٔ ادبیات معاصر ایران به آلمان سفر کرده بودند. بیژن کشتنند.

اصفهان دومین کتاب داستان‌های برگزیده جشنواره ادبی اصفهان همزمان با برگزاری جازه ادبی اول تا سوم در نمایشگاه همزمان با برگزاری جشنواره فعال دارد.

میراث فرهنگی سومین سال بزرگداشت چهار قرن حضور ارمنه در ایران در سال ۲۰۰۵ میلادی شروع می‌شود کتاب‌های اولین جایگاهت خاورمیانه (در جغرافی اصفهان) به نمایش درمی‌آیند.

ایستادن پیشین عنوان کتاب‌های منتشر شده برای کودکان و نوجوانان را در سال ۸۲ «ادبیات ایرانی» با ۸۲۰ عنوان به خود اختصاص داده است و فلسفه و روشناسی با ۱۰ عنوان کمترین عناوین کتاب‌های منتشر شده برای کودکان و نوجوانان را در در سال تشکیل می‌دهد.

جمهوری اسلامی، مدیرکل دفتر آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد تاکنون در کنار کتاب گرایش‌های صنمک، کشاورزی و خدمات هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای کشور، ۱۳۳ عنوان کتاب بازنگری شده است.

اطلاعات، معاون برنامه‌ریزی و پشتیبانی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش از افزودن شدن «زمانه» «فقراتی اطلاعات» به «درس‌های دانش آموزان در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی خیر داد.

هم‌سنگی فرهنگ نمایشنامه‌نویسان ایران به همت پژوهشگاه علوم انسانی و به سرپرستی چستا قربانی همکاری یک گروه ۲۶ نفره از دانشجوین تئاتر در چندین جلد منتشر می‌شود.

● محمدجواد مقدر، مدیر انتشارات کویر با ارسال نامه‌ای به مسئولان فرهنگی کشور نسبت به تصمیم جدید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دربارهٔ وام‌نثاران از سوی بانک رفه اعتراض کرد.

کوتاه از همایش چشم انداز داستان نویسی معاصر فارسی

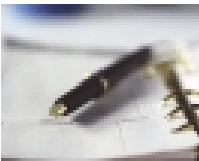
همایش چشم‌انداز داستان‌نویسی معاصر فارسی دوازدهم و سیزدهم آفرماه به همت شورای گذرشن زبان و ادبیات فارسی و کتاب ماه ادبیات و فلسفه با همکاری شهر کتاب در خانه کتاب برگزار شد.

در جلسه کتاب برگزار شد. در بخش اول این همایش، دکتر علی‌اصغر محمدحاجی، دبیر شورای گذرشن زبان و ادب فارسی و دبیر این همایش، پیام احمد سجده‌جامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به همایش چشم‌انداز امروز فارسی فرات شد. در ابتدای این پیام آمده بود: داستان و رمان جدید ایران بر ابوابی از تجربه‌های تاریخی که در قالب ادبیات کلاسیک ایران منجلی شده، منگی است. کتابی داستان جدید بر ادبیات کلاسیک نوعی از بازخوانی سنتی ادبی را شکل داده است که به ویژه در سال‌های پس از انقلاب رویتی بیشتری یافت.

برای سادگی مفاصل معاصر ایرانی را از دو منظر می‌توان نهاد: نخست از منظر عقلمیه با گزینه‌های داستانی معاصر غرب که الگوی متعارف تحلیل گونه‌های داستان نویسی در سطح جهانی است و از منظر دیگر به مثابه بخشی از مجموعه ادبی متأثر از ادبیات کلاسیک ایران، شواهد و نشانه‌های هر دو منظر را می‌توان تاریخ ادبیات داستانی در ایران جست‌وجو کرد.

در این پیام، داستان نویسی در معنای معاصر را بازسازی زندگی و تجربه‌های فردی نویسنده و داستان خوانی را افزودن تجربه‌ها، احساس‌ها، گامگامی دیگران بر شمرده و اضافه شده بود. بدینگونه خواننده هر داستان به منزله زندگی کردن در کالبدی دیگر و دیدن جهان از دریچه چشم دیگری است.

در بخش دیگری از پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی آمده بود: جریان ادبیات داستانی در سه کشور ایران، افغانستان و تاجیکستان سه راه متفاوت بوده است ولی تریه‌های نسبت راد تکامل آن در ایران هموارتر و شتاب آن بیشتر بوده است. در این پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ابراز امیدواری کرده بود که این همایش امکان ایجاد ارتباط مستقیم و خوانندگان فارسی‌زبانان و فارسی‌دوستان سراسر جهان را و برسی شد.

دی ماه منتشر می‌شود

اصفهان کتابی با عنوان انقلاب و پیروزی مجموعه خاطرات سال‌های ۱۳۰۵ هجشمی روستحالی توسط نشر معارف انقلاب به چاپ رسیده است.

جام‌جم، علی‌اکبر اشعری، مشاور فرهنگی شهردار تهران اعلام کرد: احداث نمایشگاه دائمی کتاب در تپه‌های عباس آباد تهران بزودی آغاز می‌شود.

جوانه بنگ خانواده رشدنی بیش از یک هزار جلد انواع کتاب فرزند مرحومشان را به انجمن ادبی این شهرستان اهدا کردند.

مرد سالاری، هادی حسینی، کتابشناس فرهنگی و هنری آموزش و پرورش شهرستان استان تهران از لقب ۴۰۰ درصدی جذب کتابداران مدارس سال جاری خبر داد.

مهمشهری، دو کتاب فرهنگ کرمانی، نویسنده صاحبان ایرانی به زبان سوئدی ترجمه خواهد شد و پیش از این نیز به زبان‌های آلمانی، هلندی، اسپانیایی، عربی، فرانسه، انگلیسی، عربی، روسی و چند زبان دیگر ترجمه شده بود. **قلمرو** معاون امور مجلسی و استاندارهای صدا و سیما جمهوری اسلامی اظهار داشت: افاره گل امور مجلس صدا

با نویسندگان ایرانی فراهم سازد. در ادامه بخش اول همایش چشم‌انداز داستان‌نویسی معاصر فارسی، دکتر علی‌اصغر محمدحاجی، مدیرکل دفتر نشر ادبیات ایران، از نویسندگان به ترتیب با موضوعات «حداکث ادبیات داستانی به زبان فارسی» «ادبیات داستانی و زبان فارسی» «مردم» «عوزه‌های زبان در نشر معاصر فارسی» «نخسه اولیاده و انگلی» «دیعه از نظریه‌پژوهش (دوازدهم آفرماه)» سخنرانی ارائه شد که عبارتند از: «چارچوب‌شنسی در ادبیات داستانی معاصر ایران» دکتر حسن پاینده، «تأملی بر تقلید بی‌پیشگامی با نگاه کارپردی ایرانی» داستان کوتاه از سوی علی‌اصغر شیروانی «سبب‌شناسی رمان ایران» توسط حسن میرعلایی، «عوامل مقنی پردی و درونی در ادبیات داستانی» سوری عنایت سمعی، «سیر گذشت داستان کوتاه و افغانستان» توسط محمدحسین محمدزلی از افغانستان و «میراث داستان کوتاه نویسی در تاجیکستان» توسط جانی بیک اکگول از تاجیکستان.

در دومین روز همایش (نهمه ۱۳ آفر) موضوعات ادبیات داستانی در فرانسه، داستان کوتاه فارسی در صحنه ادبیات فرانسه، «ادبیات داستانی ایران و آمریکای لاتین» «شیوه‌های گفت‌وگری داستان فارسی با جهان» «رمان ایران و جهانی شدن» و «بازتاب حوادث اجتماعی و سیاسی در ادبیات داستانی معاصر افغانستان» به ترتیب توسط سیدحسین سیدحسینی، دکتر لیلیپور افروز، عبدالله کزویی، مصطفی سنور، کارنام سیهان و سیداحسان شاهی از افغانستان برسی شد.در این همایش روز سه‌علاوه بر سخنرانی ۸ نفر از صاحبانظران ایران، ترکستان، تاجیکستان و افغانستان در پایان هر روز یک میزگرد تشکیل شد.

ایران، ترکستان، تاجیکستان و افغانستان در پایان هر روز یک میزگرد تشکیل شد. در میزگرد روز اول آموزش ادبیات داستانی در ایران با حضور محسن سلطانی، محمدجواد جویندی، دکتر جمشیداللهیان و شهروا بهرامی آزاد قلم بردیم شد.

ادبیات کودک نیز در میزگرد روز دوم با حضور بهرام افشاراده و سیدحسین خدایان

گزارشی از سفر به جزیره خارک و مجتمع نفتی ابونز

کتابخانه‌ای در قلب خلیج فارس

سکوی نفتی ابونز یکی از مهم‌ترین سکوها نفتی شرکت نفت فلات قاره ایران در خلیج فارس است. از آنجایی که کار در سکوها نفتی ویژگی‌های خاص خودش را دارد لذا توجه به نیازمندی‌های پرسنل سکوها نیز بسیار مهم است. ایجاد امکانات تفریحی رفاهی برای پرسنل سکوها بسیار قابل توجه و ضروری است و در کنار چنین امکاناتی ایجاد یک کتابخانه برای پرسنل نیز از طرف مسؤولان از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. سفر به خارک به بهانه تهیه گزارش از کتابخانه سکوی نفتی ابونز و نیز کتابخانه مرکزی شرکت فلات قاره ایران در خارک صورت گرفت.

می‌بایست کتاب‌های جدید در حوزه کاری خودشان را مطالعه کنند و از طرف دیگر زندگی در سکوها نفتی بسیار متفاوت با زندگی‌های عادی در شهر است و روی سکوها می‌بایست به تمام نیازمندی‌های پرسنل توجه شود. به عنوان مثال همانطور که بعضی از پرسنل شاغل در سکو در فرصت‌های استراحت ممکن است فوتبال بازی کنند یا سینما بروند یا اینکه ماهی‌گیری کنند. عده‌ای نیز ممکن است علاقه‌مند به مطالعه باشند و به همین دلیل وجود یک کتابخانه برای سکوی بسیار ضروری بود.

باشکو نیز در همین راستا می‌گوید از آنجایی که ممکن است سلیقه پرسنل در مورد انتخاب کتاب متفاوت باشد به همین دلیل سعی کرده‌ام کتاب‌های متنوعی را برای کتابخانه انتخاب کنم. در قفسه‌های کتابخانه سکوی کتاب‌های تاریخی، داستانی، مذهبی، علوم اجتماعی و روانشناسی بیشتر از دیگر کتاب‌ها وجود دارند. البته کتاب‌های فنی و تخصصی جایگاه ویژه‌ای دارند و همچنین کتاب‌های زبان انگلیسی که طرفداران زیادی هم دارد.

باشکو می‌گوید: ارتباط با پرسنل کشتی‌هایی که از اینجا عبور می‌کنند زمینه به‌بهانه‌ای است که پرسنل سکوها علاقه‌مند و پیگیر یادگیری زبان انگلیسی باشند و به همین دلیل کتاب‌های زبان طرفداران زیادی دارد. باشکو در خصوص کمبود تعداد کتاب‌های موجود در کتابخانه می‌گوید: ۴۰۰ جلد کتاب دیگر خریداری شده که بزودی در کتابخانه قرار می‌گیرد و از طرف دیگر اخیراً به همه پرسنل اعلام کرده‌ام لیستی از کتاب‌های مورد نیاز و مورد علاقه خودشان را به ما بدهند تا در اسرع وقت برای آنها خرید کنیم. باشکو هم مثل موسوی در مورد توجه به اوقات فراغت پرسنل تأکید می‌کند و می‌گوید مطالعه کتاب برای بسیاری از پرسنل برم سختی کار و کمبود وقت بسیار جذاب است و به همین دلیل ما هم سعی کرده‌ایم توجه خاصی به مقوله کتاب و کتابخوانی داشته باشیم و در همین راستا در فرصت‌های مناسب چون اعیاد و نیز ولادت‌ها مسابقات کتابخوانی برگزار می‌کنیم که عموم پرسنل از آن استقبال می‌کنند.

کتابخانه سکوی ۱۸ مجتمع نفتی ابونز که از ساعت ۷ شب تا ۸ شب دایر است و دو مسؤول دارد که اعضا با مراجعه به آنها می‌توانند کتاب مورد نظرشان را امانت بگیرند و اطمینان در دفتر امانات کتاب ثبت شود.

علی مهدوی مهندس برق و بهنام کلابی مهندس مکانیک، کتابداران این کتابخانه هستند و باشکو نیز که از پرسنل بخش بهره‌بردار سکوها است، پیگیر مسائل کتابخانه در خارک و تهران است. آقای برادران پدر نازنین که بسیار پیگیر امکان تهیه این گزارش بود، در خصوص وضعیت کتاب و کتابخوانی روی سکوها می‌گوید: گاهی اوقات شاهد اتفاقات ناهماهنگانه‌ای در راستای کتاب و کتابخوانی هستیم.

مجتمع نفتی تهیه کنند و کمی هم غافلگیر شده‌اند. وقتی توضیح می‌دهم هر هفته به شهری می‌روم و از کتابخانه‌های آنجا گزارش تهیه می‌کنم و حالا که در نشنال جنوگرافی زده‌اند خلیج فلان فکر کردم بچرا کتابخانه‌های خلیج فارس نه، موسوی لیخندی می‌زند و می‌گوید: آبرین و خوش آمدید. فرصت زیادی نداریم و هلیکوپتر ساعت دو بر می‌گردد تا ما را به خارک برگرداند.

اتفاق ۲۱۳ کتابخانه سکو

سکوی بی‌شبهات به یک شهر نیست و کمتر از سه ساعت فرصت داریم تا از آن بازدید کنیم. بعضی جاهای آن شبیه یک کارخانه بزرگ صنعتی است و بعضی جاها شبیه راهروهای یک کشتی بزرگ است که در فیلم‌ها دیده‌ام. سالن سینما، سالن بیلیارد و رستوران هم بسیاری دیدنی است اما عرصه سکوها را و هوای دیگری دارد.

دو سکوی فرعی و چند سکوی اقماری را در دل خلیج فارس می‌توان دید که خبر از افتاد می‌دهد.

هر هفته به شهری می‌روم و از کتابخانه‌های آنجا بازدید می‌کنم

کتابخانه‌های آنجا

کزارش تهیه

می‌کنم و حالا که در

نشنال جنوگرافی

زده‌اند خلیج فلان

فکر کردم چرا

کتابخانه‌های

خلیج فارس نه

و افتخاری است برای همه ایرانیان.

مهندس موسوی رئیس مجتمع می‌گوید: از سال ۱۳۸۰ به بعد همه تجهیزات سکو توسط متخصصان ایرانی ساخته و نصب شده‌اند که این توانمندی‌های خبر از جایگاه جدید تمام متخصصین ایرانی در این حوزه را می‌دهد.

بعد از گذشت کوتاهی در بعضی قسمت‌های سکوها به کتابخانه می‌رویم. کتابخانه‌ای هر چند کوچک داخل نمازخانه سکو.

کتابخانه سکو در سال ۱۳۷۶ توسط واحد فرهنگی و پایگاه سیبج صاحب‌الزمان (مع) فلات قاره با همکاری آقای عباس سیدمحمدرضا می‌شود. این کتابخانه که با تعداد ۸۰۰ جلد کتاب شروع به کار می‌کند اهداف مختلفی را دنبال می‌کند که مهم‌ترین آنها بالابردن دانش فنی و پرسنل سکوها و همچنین پرکردن اوقات فراغت است. موسوی در این خصوص می‌گوید: پرسنل سکوها نیازمند به اطلاعات و دانش روز هستند و به همین دلیل

چنین در عکاسی عجله نداشته‌ام کنار پنجره نشسته‌ام. هلیکوپتر از زمین بلند می‌شود و من فقط عکس می‌گیرم. آرام آرام از جزیره دور می‌شویم. تا سکوها نفتی ۲۰ دقیقه باید پرواز کنیم. چند دقیقه‌ای که می‌گذرد دیگر فقط ما هستیم و خلیج فارس. جایی که همیشه برای دیگر کشورها بسیار مهم بوده است. جایی که همیشه در اکثر حوادث تاریخی ایران نقش مهمی را بازی کرده. تا وقتی که نفت کشف نشده بود تنها مسیر نفوذ به ایران همین جا بوده و بعد از کشف نفت هم که دیگر اهمیت آن بسیار بیشتر شده است. فکر می‌کنم اگر خلیج فارس وجود نداشت ایران آنقدرها هم برای دیگر کشورهای غربی مهم نبود. همیشه خلیج فارس را در پرتین تاریخ نقطه تقه ایران دیده بودم اما حالا فقط چند متر با آن فاصله دارم و احساس می‌کنم چقدر دوست داشتنی است این نقطه از ایران زمین.

خسته‌نشدید. خداقوت

آقای هستی به شانه‌ام می‌زند و به آن دورها اشاره

می‌کند به سختی نقاطی را پیدا می‌کنم. سه شعله بسیار کوچک است. شعله‌ها آرام آرام پررنگ تر و بزرگ تر می‌شوند.

وقتی نزدیک می‌شویم شعله‌ها از هم فاصله می‌گیرند. هر کدام مربوط به یک سکو هستند. یک سکوی اصلی و دو سکوی فرعی.

در بالاترین نقطه از سکوی اصلی پرچم ایران در اهتزاز است و یاد آن را تکان می‌دهد. لحظاتی را از دست نمی‌دهم و سکوها را از پشت دوربین عکاسی نگاه می‌کنم. مبادا لحظه و صحنه‌ای را از دست بدهم. هلیکوپتر به آرامی در نقطه‌ای مشخص فرود می‌آید. آقای برادران پدر نازنین برادران آقای سیدمحمدرضا اکبر موسوی رئیس مجتمع و چند نفر دیگر از پرسنل مجتمع آن پایین منتظرمان هستند. یک عویش آمدگویی گرم و صمیمی که خبر از روحیه‌شان، پراناش و گرم پرسنل مجتمع می‌دهد.

برای عیلمی‌ها این نکته بسیار جالب توجه است که دوربین‌نگار از تهران پایتند تا گزارشی از کتابخانه

ورود ممنوع است مگر آنکه...

آقای مهندس هستی یکی از دوستان پدر نازنین برادران در فرودگاه منتظر هر دو ماست. نیازی به بلیت نیست و رگانی است آسمان در لیست پرواز به خارک باشد. برای آخرین بار همه چیز را بررسی می‌کنیم. شناسنامه‌هایمان، کارت خبرنگاری و معرف نامه کتاب هفته نفت فلات قاره. بگی روی سکوها نفتی و دیگری در خود جزیره خارک.

هوایمان از زمین کنده می‌شود و آرام آرام اوج می‌گیرد و حالا دیگر برای رسیدن به خارک لحظه شماری می‌کنیم. سر میهماندار اعلام می‌کند مدت زمان سفر یک ساعت و بیست دقیقه است.

برای دقایقی چشم‌مان بسته می‌شود. با صدای آقای هستی از خواب بیدار می‌شوم. صحنه‌ای آورده‌اند. به ساعت نگاه نکرم تا بدایم چقدر گذشته است اما حالا دیگر بالای خلیج فارس هستیم و آن پایین همه چیز آبی است.

احساسم چیزی بیشتر از شادی و خوشحالی است.

سر میهماندار اعلام می‌کند تا دقایقی دیگر در فرودگاه خارک خواهیم نشست. هوایمان آرام آرام پایین می‌آید. هوای بیرون صاف صاف است و حتی‌الاحتمالاً از خوش شانسیم ماست.

خلیجان با مهارتی ستودنی هوایمان را به آرامی روی زمین می‌نشاند. کوله‌هایمان را بر می‌داریم و از هوایمان خارج می‌شویم. بچند از روی صورت‌م جدا نمی‌شود تا وقتی که از پله‌ها پایین می‌آییم.

باید خنک و دوستانه داشتی صورت‌م را حال می‌دهد.

بی تا‌مل و بی‌سرعت خودمان را به بازرسی فرودگاه می‌رسانیم.

ورود به خارک شرایطی دارد. انگار که به کشور دیگری قرار است وارد شویم. برای ورود به خارک می‌بایستی اهل آنجا باشی و یا اینکه دعوت‌نامه‌ای حسابی از جایی داشتی. کمی نگران می‌شوم نکند راهمان ندهند.

معرفی نامه‌هایمان از کتاب هفته را نشان می‌دهیم و مسؤول خراست لیست‌ها را بررسی می‌کنیم. اسم هر دویمان را پیدا می‌کند. اجازه دوربین عکاسی را هم می‌گیریم و می‌رویم تا سوار بر هلیکوپتر از سکوها نفتی و کتابخانه آنجا بازدید کنیم.

اینها خلیج همیشه فارس است

هلیکوپتر آماده است و باید همراه با بارمان وزن شوم. حدود یازده نفر می‌توانند سوار هلیکوپتر شوند. امروز همه چیز برای اولین بار است، سوار شدن به هلیکوپتر هم.

مهندس پرواز ظاهرآ کانادایی است با آن موهای مشل کرده که خوش تیپ هم به نظر می‌رسد، به خلیجان‌ها علامت می‌دهد تا بلند شویم. دوربین را از کوله‌ام در می‌آورم هیچ وقت این

ار می گوید، گاهی پیش آمده که مثلاً کسی کتاب جالب و پرمخاطب را با خودش به سکو آورده و این کتاب دست به دست می چرخد و خیلی ها آن را می خوانند و این موضوع بناگه علاقه‌مندی پرسنل سکو به کتاب است که البته می بایست سلیقه و علاقه‌مندی پرسنل بررسی شود.

برادران که چند وقت پیش از مسابقه کتابخوانی شرکت نفت فلات قاره ایران جایزه گرفته تصور می کند بسیاری از اعضای سکو در کنار کتاب‌های فنی و تخصصی علاقه‌مند به کتاب های تاریخی و رمان های تاریخی هستند.

علاقه‌مندی به کتابخانه در سکو

گفت وگو با پرسنل سکو بسیار لذت بخش است چرا که خاطرات زیادی برای تعریف کردن دارند و از آنجایی که مدل زندگی آنها بسیار متفاوت است و خاطرات آنها نیز معمولاً متفاوت و جذاب است، با خود فکر می کنم کتاب فرصت بیشتری داشته می توانست با همه پرسنل آشناشوم اما انجوسس که تا دقایقی دیگر هلکتوری می آید پایه خاک برگردیم ، تا آمدن هلکتوریتر فرصت می آید تا به یکی از اتاق های سکو برویم و گفت وگوری کوتاه با چند نفر دیگر از پرسنل سکو داشته باشیم، البته باز هم در مورد کتاب و کتابخوانی.

مهندس محمدرضا گودرزی یکی از کسانی است که در راه اندازی کتابخانه مجتمع سهم است، او می گوید، قبل از آنکه کتابخانه در این سکو افتتاح شود در یکی از سکوهای متحرک که پارچ نامیده می شود حضور داشته و بعد از مدتی به محل فعلی منتقل شد است.

گودرزی زمانی که کتابخانه در پارچ بود کتاب‌ها را دسته بندی و شماره گذاری کرده بود. گودرزی از مهندس امیرسپهر یاد می کند و می گوید یادش بخیر زمانی که در کارهای کتابخانه رسیدگی می کردیم، چند ذوق و شوق داشت. گودرزی که در حال حاضر بیشتر علاقه‌مند مطالعه روزنامه و مجله است می گوید کار در سکو‌ها بسیار سخت است و فرصت کمی برای مطالعه کتاب پیدا می شود اما وی معتقد است اگر کتاب‌های خوبی می دهد دست یابند حتماً مطالعه می شود. گودرزی پیشنهاد می کند شاید بنیاد باشد داخل هر اتاق چند جلد کتاب بگذارند. او مطمئن است حتماً قبل از خواب کتاب‌ها مطالعه می شوند و اگر جذاب باشند بین پرسنل رد و بدل هم می شوند.

مهندس یارم احمدی یکی دیگر از پرسنل سکوست که بسیار علاقه‌مند به مطالعه کتاب‌های فنی است، او می گوید مطالعه کتاب در سکو مثل همه جاهای دیگر به نیاز و علاقه‌مندی ارتباط دارد. یارم احمدی می گوید این اتفاق بسیار خوبی است تا پرسنل کتاب‌های مورد نیاز و مورد علاقه خودش را اعلام کنند و دستان نیز کتاب‌ها را تهیه کنند اما به اعتقاد من بهتر است بخش آموزش نیز در مورد خرید کتاب‌های تخصصی و فنی نظارت داشته باشد تا معلومات و دانش پرسنل در راستای اهداف مورد نظر ارتقا یابد.

یارم احمدی معتقد است اگر هر از گاهی یک کتابدار به سکو‌ها بیاید و نیازمندی‌ها و علاقه‌مندی‌های پرسنل را بررسی کند، قطعاً وضعیت کتابخانه سکو بسیار بهتر خواهد شد چرا که آن کتابدار با توجه به شناختی که در حوزه کتاب دارد به صورت تخصصی این موضوع را پیگیری خواهد کرد و قطعاً نتیجه اش توجه بیشتر پرسنل به مقوله کتاب و کتابخوانی خواهد بود.

کتابخوانی و مسؤ لان شرکت نفتی فلات قاره

هلکتوریتر برگشته و ما هم باید با مجتمع نفتی ایوزر خدا حافظی کنیم.فکر می‌کنم این اولین و آخرین دیدار ما از مجتمع حافظی از آنجا و از پرسنل صمیمی و مهربانش، کار سختی است اما چاره‌ای نیست و همین چند ساعت هم شناس و فرصتی بسیار با ارزش بود که حتماً هیچ وقت

فراموش نخواهم کرد.

شروع به کار کتابخانه شرکت فلات قاره ایران داخل جزیره خارک از ساعت هفت خواهد بود و چند ساعتی فرصت داریم تا هم دیداری با بعضی از مسؤ‌لان شرکت داشته باشیم و هم گشتی داخل جزیره.

مهندس فرهادمنظفقی معاون بهره‌برداری دریا در شرکت نفت فلات قاره که همیشه اهل مطالعه کتاب بوده در خصوص وضعیت کتاب و کتابخوانی در شرکت می‌گوید، همانطور که شاهد هستیم صنعت در حال تغییر و پیشرفت است و اگر کسی نخواهد با این تحولات پیش برود ناچاراً باید اهل مطالعه باشد. وی می‌گوید، نیاز به مطالعه بسیار مهم است و متأسفانه در بسیاری از موقتیت‌ها چنین نیازی کشف نشده است. منظقی می‌گوید به عنوان مثال کارگری که در شرکتی با جایی استخدام می‌شود همیشه به استادکار نگاه می‌کند و هیچ وقت خودش به دنبال کسب توانمندی و شناخت تجربه‌های جدید نبوده است و متأسفانه افراد در جوامع صنعتی الگوبردار هستند، اما با تحولات صنعتی در دنیا ای امروز افراد ناچار و ملزم به مطالعه هستند و گرنه جایگاهی نخواهند داشت.

منظقی معتقد است مدیران ارشد و برنامه‌ریزان کلان مملکت می‌بایست این ایده و تفکر را به وجود آورند و به مدیران پایین‌تر نیز یادآوری کنند تا فرهنگ کتابخوانی در کشور گسترش پیدا کند. منظقی در ادامه نسبت به اهمیت جایگاه مطالعه کتاب در شرکت نفتی فلات قاره اشاره می‌کند و می‌گوید: خوشبختانه اخیراً شاهد توجه خوبی از طرف روابط عمومی شرکت هستیم که قسمتی از فعالیت‌هایش را به مقوله کتاب و کتابخوانی اختصاص داده که از طرف پرسنل نیز بسیار استقبال شده است.

یکی از پروازهای جزیره خارک لغو شده، آقای محمود محمدی رئیس خدمات عمومی پیش می‌آید و گفت وگویی کوتاه نیز با او داشته باشیم. محمدی با آنکه خودش خیلی فرصت مطالعه ندارد اما به عنوان کسی که رسیدگی به بعضی امور کتابخانه به او مربوط می‌شود توجه خاصی به کتاب

مطالعه کتاب

در سکو

مثل همه

جای دیگر

به نیاز

و علاقه‌مندی

ارتباط دارد

و کتابخوانی دارد. محمدی می‌گوید، خوشبختانه مراجعه‌کنندگان به کتابخانه بسیار قابل ملاحظه هستند و ما هم سعی کرده‌ایم کتاب‌های مختلف و متنوعی را تهیه کنیم. وی پس از اشاره به وجود مشکلات فراوان در شرکت می‌گوید در هر صورت کتابخوانی و علاقه‌مندی پرسنل به کتاب برای ما بسیار مهم است، به همین دلیل بزودی فضای کتابخانه را گسترش خواهیم داد و سعی خواهیم کرد تا کتابخانه‌ای کاملاً مجهز و تخصصی برای پرسنل دایر کنیم و در همین راستا کتابداری را نیز جذب خواهیم کرد تا بتوانیم نیازمندی‌های پرسنل را بهتر رفع کنیم.

کتابخانه شرکت نفت فلات قاره جزیره خارک، علاوه بر کتاب‌های تخصصی و فنی نظارت داشته باشد تا معلومات و دانش پرسنل در راستای اهداف مورد نظر ارتقا یابد.

یارم احمدی معتقد است اگر هر از گاهی یک کتابدار به سکو‌ها بیاید و نیازمندی‌ها و علاقه‌مندی‌های پرسنل را بررسی کند، قطعاً وضعیت کتابخانه سکو بسیار بهتر خواهد شد چرا که آن کتابدار با توجه به شناختی که در حوزه کتاب دارد به صورت تخصصی این موضوع را پیگیری خواهد کرد و قطعاً نتیجه اش توجه بیشتر پرسنل به مقوله کتاب و کتابخوانی خواهد بود.

کتابخانه شرکت نفت فلات قاره جزیره خارک، علاوه بر کتاب‌های تخصصی و فنی نظارت داشته باشد تا معلومات و دانش پرسنل در راستای اهداف مورد نظر ارتقا یابد.

مهندس محمدرضا گودرزی یکی از کسانی است که در راه اندازی کتابخانه مجتمع سهم است، او می گوید، قبل از آنکه کتابخانه در این سکو افتتاح شود در یکی از سکوهای متحرک که پارچ نامیده می شود حضور داشته و بعد از مدتی به محل فعلی منتقل شد است.

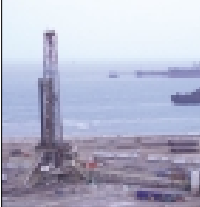
گودرزی زمانی که کتابخانه در پارچ بود کتاب‌ها را دسته بندی و شماره گذاری کرده بود. گودرزی از مهندس امیرسپهر یاد می کند و می گوید یادش بخیر زمانی که در کارهای کتابخانه رسیدگی می کردیم، چند ذوق و شوق داشت.

گودرزی که در حال حاضر بیشتر علاقه‌مند مطالعه روزنامه و مجله است می گوید کار در سکو‌ها بسیار سخت است و فرصت کمی برای مطالعه کتاب پیدا می شود اما وی معتقد است اگر کتاب‌های خوبی می دهد دست یابند حتماً مطالعه می شود. گودرزی پیشنهاد می کند شاید بنیاد باشد داخل هر اتاق چند جلد کتاب بگذارند. او مطمئن است حتماً قبل از خواب کتاب‌ها مطالعه می شوند و اگر جذاب باشند بین پرسنل رد و بدل هم می شوند.

است با داشتن بیش از شش هزار جلد کتاب بیش از هفت صد نفر عضو دارد که این تعداد عضو دربرگیرنده یک سوم ساکنین مجموعه اداری ـ استراحتگاهی شرکت فلات قاره هستند.

از یک ربع مانده به زمان باز شدن کتابخانه چند نفری منتظر هستند تا مسؤ‌ل کتابخانه بیاید. نیم ساعتی از باز شدن کتابخانه نمی‌گذرد که دیگر جایی برای نشستن وجود ندارد. عده‌ای روزنامه می‌خوانند و عده‌ای هم مشغول مطالعه کتاب هستند. چند نفری هم در حال جست‌وجوی کتاب مورد نظرشان در قفسه‌ها هستند. کتابخانه برگزارنده ندارد اما همه کتاب‌ها براساس موضوع در قفسه‌ها جای گرفته‌اند. ادبیات، تاریخ، علوم اجتماعی، علوم سیاسی، فنی و مهندسی، رمان و… موضوع کتاب‌های کتابخانه است. عبدالحسین علیزاده کتابدار کتابخانه است و تقریباً پنج سالی می‌شود که به کارهای کتابخانه رسیدگی می‌کند. علیزاده می‌گوید: خیلی از پرسنل به کتابخانه می‌آیند و عموماً به مطالعه

کتاب علاقه دارند اما متأسفانه کتاب‌های جدید کم داریم که ظاهراً برنامه‌هایی برای تهیه کتاب‌های جدید دارند.

علیزاده به کمبود فضا اشاره می‌کند و قفسه‌ها را نشان می‌دهد و می‌گوید دیگر جایی برای کتاب نداریم و اگر کتاب جدیدی بیاید مجبوریم بعضی از کتاب‌های قدیمی را به انبار ارسال کنیم.

در حال گفت‌وگو با علیزاده هستیم که یکی از پرسنل که در حال مطالعه کتاب است می‌گوید، توجه به کتابخانه بسیار مهم است. همانطور که به تقریباتی چون ورزش و سینما توجه می‌شود به امر کتابخوانی هم باید توجه شود. وی در ادامه می‌گوید، پارها اتفاق افتاده که به کتابخانه آدمم و به علت شلوغی سالن برگشته‌ام. او پیشنهاد می‌کند با توجه به علاقه‌مندی زیاد پرسنل به مطالعه زمان باودن کتابخانه افزایش پیدا کند.

ساخت کتابخانه‌ای جدید

آقای فرهاد دادگو رئیس خدمات اجتماعی یکی

از مسؤ‌لانی است که ارتباط نزدیک و مستقیمی با مسائل مربوط به کتابخانه دارد. دادگو در خصوص راه‌اندازی کتابخانه فعلی می‌گوید: حدود هفت ـ هشت سال قبل بنا به پیشنهاد همکاران با کمترین امکانات در کنار سینما و باشگاه فرهنگی اتاقی برای کتابخانه در نظر گرفتیم که پس از وسعت جابجومتخت فعلی برای کتابخانه فراهم شد. دادگو با اطلاع از استقبال زیاد پرسنل به کتابخانه می‌گوید از آنجایی که این کتابخانه دیگر پاسخگوی نیاز پرسنل نیست تصمیم به ایجاد فضای بزرگتری برای کتابخانه گرفته‌ایم که طراحی آن صورت گرفته و بزودی اجرای آن به دست پیمانکار سپرده می‌شود. دادگو می‌گوید: ما در ساخت یک کتابخانه‌ای مجهز می‌دهد معتقد است. کتابخانه مجموعه می‌بایست امکانات خوبی چون سالن مطالعه، کامپیوتر و یقه داشته باشد. آماده بهره‌برداری خواهد بود.

دادگو که خودش علاقه‌مند به مطالعه کتاب‌های تاریخی است به خاطرات دوران جنگ اشاره می‌کند و می‌گوید: آن دوران در همین منطقه یک کتاب خوب را همه دست به دست می‌کردند و می‌خواندند. همین جلاهم اگر کتاب‌های خوب در اختیار پرسنل قرار دهد حتماً مطالعه خواهند کرد.

نمایشگاه کتاب در ستوران

آقای عباس سیوری‌تیا مسؤ‌ل ستوران و نیز امور فرهنگی مجموعه با صراحت می‌گوید خیلی اهل مطالعه کتاب نیست و بعد می‌گوید، اما دفعه کتاب را دارم.

سیوری‌تیا که عاشق مجلات و نشریات ورزشی و سینمایی است می‌گوید، یکی از مشکلات ما در جزیره عدم کارشناسی نیازمندی‌ها در حوزه کتاب است. سیوری‌تیا که مثل دیگران همتایش به علاقه‌مندی بسیاری از پرسنل به مطالعه کتاب معتقد است می‌گوید: در سال‌های گذشته ایام رمضان در ستوران نمایشگاه کتاب برگزار می‌کردیم که بسیار هم مورد استقبال واقع می‌شد اما بنابه دلایلی اسامال برگزار نشد. سیوری‌تیا به همان نمایشگاهها اشاره می‌کند و می‌گوید بعضی از پرسنل ۱۰۰ هزار تومان هم کتاب خریداری می‌کردند که این بناگه جایگاه کتاب برای پرسنل است. او معتقد است با برنامه‌ریزی و کارشناسی اصولی می‌توان جایگاه کتاب و کتابخوانی را بین پرسنل گسترش داد و تقویت کرد.

سیوری‌تیا که به دلیل از دست دادن فرصت ماه رمضان ناراحت است می‌گوید، امیدوارم بتوانیم تا آخر سال نمایشگاه دیگری در مجموعه راه‌اندازی کنیم.

خدا حافظ خلیج فارس

فرصتی برای دیدن همه جای خارک فراهم نمی‌شود.

با آنکه جزیره خیلی بزرگ نیست اما تصور می‌کنم بتوان چندین روز در جزیره چرخید و حتی با مردم آنجا زندگی کرد.

هوایما یلند می‌شود و آرام آرام از جزیره دور می‌شود.

آن بالاها دلم برای جزیره تنگ می‌شود و دلم می‌خواهد کاش می‌شد چند روزی بیشتر می‌ماندم و کاش می‌شد گزارش می‌هم از زندگی جوانان خارک تهیه می‌کردم.

لازم می‌دانم در پایان از آقایان موسوی‌خواه رئیس روابط عمومی شرکت نفت فلات قاره، مهندس عباس قاضی رئیس منطفه خارک، مهندس رضا عظیمی رئیس بهره‌برداری دریا، مهندس محمدرضا مظفری معاون بهره‌برداری دریا، مهندس سیدرضا اکبر موسوی رئیس مجتمع ایوزر، بدالله اصلاصی امور مسافرت، محمود محمدی رئیس خدمات عمومی، مهندس همتی، منصور رسولی و کلیه پرسنل محترم شرکت نفت فلات قاره ایران که ما را در تهیه این گزارش یاری و همراهی کردند تشکر کنیم.

ریشه‌ها

www.writing-word.com

جایزه‌های ادبی برای کتاب‌های کودکان

جوایز ادبی برای کتاب‌های کودکان به دو دسته عمده تقسیم می‌شوند، دسته اول جوایزی هستند که غیر از کتاب‌های کودکان به آثار دیگری مانند داستان و شعر نیز تعلق می‌گیرد، در واقع این جوایز در چند گروه ادبی می‌شوند که یکی از این زیرمجموعه‌ها کتاب‌های کودکان است مانند جایزه «کتاب ملی» و دسته دوم جوایزی هستند که تنها به کتاب‌های کودکان اختصاص دارند. دسته اول جوایز معروفی هستند که بارها و بارها معرفی شده‌اند و درباره آنها مقالات متعددی نوشته شده است، اما دسته دوم جوایزی هستند که اکثر افراد آشنایی لازم را با آنها ندارند، در اینجا هدف ما معرفی مهم‌ترین جوایزی است که تنها به کتاب‌های کودکان اهدا می‌شود.

جایزه هلنس کریستین اندرسن

این جایزه از طرف دفتر بین‌المللی کتاب برای سال جوان (BBY) هر دو سال یک بار به بهترین نویسنده و بهترین تصویرگر که آثارشان باعث پیشرفت ادبیات کودکان شده است، اعطا می‌شود.

این جایزه در سال ۱۹۵۶ به پیشنهاد خانم «جولین» بنیان نهاده شد و تا سال ۱۹۶۶ تنها به نویسندگان کتاب تعلق می‌گرفت اما از آن زمان به بعد هم به نویسنده و هم به تصویرگر اثر اهدا می‌شود. هیأت داوران این جایزه متشکل از متخصصان ادبیات کودک و نوجوان کشورهای مختلف می‌باشد همچنین همراه با این جایزه، تعدادی دیپلم افتخار به نویسندگان، تصویرگران و مترجمان برجسته نیز اعطا می‌شود.

هر کشور می‌تواند سه کتاب را برای دریافت این جایزه معرفی کند که این کتاب‌ها هر دو سال یک بار در یک فهرست جداگانه منتشر می‌شوند.

این جایزه به نویسندگان کتاب‌های کودکان مشهور است.

مدال طلایی AIS

مدال طلایی AIS هر ساله به برجسته‌ترین اثر ادبی منتشره در سال گذشته اهدا می‌شود. این مدال توسط مجمع ادبی استرالیا از سال ۱۹۹۹ در ملبورن به برندگان داده می‌شود. قابل ذکر است مجمع ادبی استرالیا در سال ۱۹۸۳ در انجمن مطالعات ادبیات استرالیا به ثبت رسیده است.

جایزه بیلپی

این جایزه توسط انجمن کتاب کودکان استرالیا اهدا می‌شود و هدف آن پرورش مشارکت در خواندن کتابخوانی است. بیلپی (Bilby) مخفف عبارت (Best Yearly Books) «بهترین کتاب‌های سال» که برندگان این جایزه به دو صورت انتخاب می‌شوند:

حالت اول: در ابتدای هر سال، از دانش‌آموزان مدارس در Queensland خواسته می‌شود تا کتاب‌های

مورد علاقه خود را معرفی کنند. البته دانش‌آموزان در این معرفی هیچ محدودیتی ندارند و می‌توانند هر کتابی را که دوست دارند و هر نویسنده‌ای که آشنایی را می‌پسندند، معرفی کنند. به جز برندگان دو سال گذشته که از این قاعده مستثنی می‌باشند و دانش‌آموزان نمی‌توانند آنها را در لیست خود معرفی کنند.

هر سال برای معرفی این جایزه تبلیغات گسترده‌ای صورت می‌گیرد و در این تبلیغات دانش‌آموزان به معرفی آن‌ها و کتاب‌های مورد علاقه‌شان تشویق می‌شوند، به این صورت که فرمی به صورت آن‌ها فرستاده می‌شود، در اختیار آنها قرار می‌گیرد و بعد از پر کردن این فرم، باید آن را به وسیله اینترنت به آدرس الکترونیکی مسئول اهدای جوایز بفرستند. اما این تنها راه معرفی نویسندگان و کتاب‌ها نیست، فرم‌هایی که به صورت دستی پر شده‌اند نیز پذیرفته می‌شود.

حالت دوم: در یک مرحله دانش‌آموزان موضوعات مورد علاقه‌شان را معرفی می‌کنند و به این ترتیب نامزدهای اولیه دریافت جایزه انتخاب می‌شوند. سپس از دانش‌آموزان خواسته می‌شود که کتاب‌های مربوط به سه مورد از موضوعات موجود در لیست نامزدها که علاقه بیشتری به آنها دارند را بخوانند و رأی خود را اعلام کنند و بعد از اینکه رأی‌ها

شماره شدند، برندگان انتخاب می‌شوند. برندگان این جایزه در سه زمینه زیر اعلام می‌شوند:

- ۱- کتاب‌های خردسالان
- ۲- خوانندگان کودک
- ۳- مخاطبان نوجوان

جایزه کتاب سال CLA

این جایزه هر سال به بهترین مجموعه داستانی که برای کودکان نوشته شده، اهدا می‌شود و در سال ۱۹۲۷ برای اولین بار به اداریک هایج پراون به خاطر کتاب زمستان در Starbuck اهدا شد. مسؤولیت اهدای این جایزه بر عهده انجمن کتابخانه‌های کانادا (CLA) می‌باشد. این جایزه تا سال ۱۹۹۵ یک بار در سال اهدا می‌شد اما از سال ۱۹۹۵ تاکنون دو بار در سال به

کتاب

مذهب عشق

مذهب عشق (اندیشه‌های جبران خلیل جبران)، ژوزف شعیان، ترجمه: اکرم السادات امیرخلیلی، آشیانه کتاب، چاپ اول، ۱۳۸۳، صفحه: ۲۲۰، نسخه: ۱۴۰۰، تومان

محیطیت جبران خلیل جبران در ایران میلیون‌برداشتن او به مقامی والای بشری همچون عشق، صلح و آزادی است.

ژوزف شعیان پس از سال‌ها تحقیق درباره آرای خلیل جبران با استفاده از کتاب‌های او، فهرستی قبایی و مبسوط درباره اندیشه‌های او به رشته تحریر درآورده است. او در راه نگارش زندگینامه جبران به کتابخانه‌ها و موزه‌های اروپا و خاورمیانه سرگ کشیده و همه آثار خلیل جبران را به زبان‌های عربی و انگلیسی مطالعه کرده است. مذهب عشق حاصلی از تحقیقات این محقق عرب است. این کتاب در عین سادگی روش نادری برای دسترسی علاقه‌مندان به افکار و عقاید این اندیشمند لبنانی ارائه کرده است.

برجسته‌ترین آثار برای کودکان اهدا می‌شود.

جایزه گورنری

جایزه گورنری هر سال به بهترین کتاب مصور برای کودکان اهدا می‌شود. این جایزه در سال ۱۹۸۹ توسط دکتر «جیمز اچ واندرس» (Dr James H. wanders) و دکتر الیزابت اسکاسلر (Dr Elizabeth Scussler) بنیان نهاده شد و نام این جایزه به روستای مشهوری اشاره دارد که تحقیقات این افراد در زمینه‌های زیست‌شناسی گیاهی و جانوری، بوم‌شناسی و زمین‌شناسی، در آنجا صورت گرفته است.

برندگان این جایزه باید دارای شرایط زیر باشند:

- این جایزه به نویسندگان و تصویرگرانی اهدا می‌شود که کتابشان امتیاز لازم را به دست آورده باشد.
- کتاب برنده باید به زبان انگلیسی نوشته شده باشد.
- همچنین باید در مدت پنج سال قبل از اهدای جایزه چاپ شده باشد.

- کتاب برنده باید مورد علمی برای کودکان باشد و به خوانندگان کودک و نوجوان خود حداقل یک موضوع مهم علمی را بیاموزد و یا اینکه مخاطبان خود را به پیگیری و بررسی و تحقیق درباره موضوعات علمی تشویق کند.

- کتاب باید شامل کارهای هنری تصویرگری عکس،

جوایز ادبی

برای کتاب‌های

کودکان به

دو دسته

عمده تقسیم

می‌شوند

و یا آثار گرافیکی باشد که با متن کتاب همخوانی داشته باشند تا بتوانند مفهوم داستان را بخوبی بیان کنند. همچنین متن کتاب باید جنبه داستانی داشته باشد و موضوع داستان را بخوبی بیان کند و همچنین شخصیت‌های داستان نیز باید در تصاویر نمایش داده شوند.

در هیأت داوران باید حداقل یک نفر وجود داشته باشد که در زمینه‌های زیر متخصص باشد:

- زیست‌شناسی گیاهی، زیست‌شناسی جانوری، بوم‌شناسی، زمین‌شناسی، برندگان این جایزه در ماه آوریل هر سال اهدا می‌شوند و هم نویسنده و هم تصویرگر هر دو جایزه طلایی را دریافت می‌کنند.

جایزه کاردین برای داستان‌های کودکان

این جایزه تنها به نویسندگانی تعلق می‌گیرد که در انگلیس و یا کشورهای تحت سلطه انگلستان ساکن هستند. همچنین باید برنده برای بار اول حتماً در انگلیس و یا کشورهای تحت سلطه انگلستان چاپ شده باشد. هر کتاب تنها یک بار انتخاب می‌شود و شده‌اند نمی‌توانند کاندیدای دریافت این جایزه شوند. این جایزه از سال ۱۹۶۷ به برندگان اهدا می‌شود و اولین برنده آن طنون کارپنلده به خاطر کتاب «شیطان در مژه» می‌باشد.

جایزه اریک طلایی

این جایزه هر سال در سه زمینه زیر به برندگان اهدا می‌شود:

۱- کتاب‌های مصور ۲- کتاب‌های کودکان ۳-

کتاب‌های نوجوانان.

همچنین جایزه مذکور محدودیت مکانی ندارد. از بین آثار ارسال شده، پنج یا شش نفر به عنوان کاندیداهای اصلی در هر زمینه انتخاب می‌شوند، سپس هیأت داوران آن سه برنده نهایی را اعلام می‌کنند. انتخاب برندگان این جایزه و اعلام برندگان نتیجه انتخاب برندگان جایزه هرگز نمی‌باشد، با این تفاوت که موضوعات مطرح شده در این جایزه و همچنین تعداد آثار ارسال شده برای این جایزه به مراتب کمتر از جایزه هرگز می‌باشد.

جایزه AIM برای کتاب‌های کودکان

جایزه AIM در سال ۱۹۸۱ بنیان نهاده شده و هدف از اهدای این جایزه پیشرفت و تشویق کتاب‌های کودکان نویسنده‌های کتاب‌های کودک و تصویرگران این کتاب‌ها می‌باشد. قابل ذکر است اولین سال اهدای این جایزه سال ۱۹۹۰ بوده است و اولین برنده آن «میبام استی» به خاطر کتاب «آبی و ماه» بوده است. همچنین تصویرگری آن کتاب به عهده «اسلی گوید» بوده است.

جایزه عتاق ملی برای ادبیات نوجوانان

این جایزه در نوامبر هر سال به برجسته‌ترین اثر انتخاب شده در حوزه ادبیات کودکان و نوجوانان اهدا می‌شود. مبلغ این جایزه ده هزار دلار است و به نویسندگان اهدا می‌شود که در آمریکا ساکن باشند. این جایزه از سال ۱۹۶۶ به برندگان اهدا می‌شود و اولین برنده این جایزه «فکتور مارتینز» به خاطر کتاب «می‌دوید» طوطی در اجاق» می‌باشد.

جایزه NCTE برای شعرهای کودکان

این جایزه از سال ۱۹۷۷ به بهترین شعری که برای کودکان سروده می‌شود، اهدا می‌شود. جایزه NCTE تنها به شاعرانی که ساکن آمریکا هستند اهدا می‌شود و همچنین شعر سروده شده باید برای کودکان ۱۳ تا ۱۷ سال برده شده باشد. از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۲ این جایزه به صورت سالانه از طرف انجمن شعر NCTE به برندگان اهدا می‌شد، اما از سال ۱۹۸۲ تاکنون این جایزه هر سه سال یک بار در ماه نوامبر اهدا می‌شود. آخرین برنده در سال ۲۰۰۳ اعلام شد.

مدال شوپنر

این مدال هر سال از طرف مجامع کتابخانه‌های آمریکا به بهترین کتابی که برای کودکان نوشته شده، اهدا می‌شود. نام این مدال «شوپنر» به «جان شوپنر» کتاب‌پژوه و روش‌نگار انگلیسی قرن هجدهم نامگذاری شده است. هدف از اهدای این مدال در طول شش آثار خلاق در زمینه کتاب کودک است. این مدال در کلیه زمینه‌های رمان، نمایشنامه، داستان، شعر، و نود... اهدا می‌شود.

قابل ذکر است این جایزه مهم‌ترین و معتبرترین جایزه در حوزه ادبیات کودکان است. مدال شوپنر غیر از کتاب‌های نوشتاری به کتاب‌های مصور نیز تعلق می‌گیرد. این جایزه برای اولین بار در سال ۱۹۱۲ اهدا شد.

مدال اسکاتلوت - Caldecott

این مدال اولین بار در سال ۱۹۳۸ اهدا شد و از آن سال به بعد هر سال به بهترین تصویرگر کتاب‌های کودکان اهدا می‌شود. این مدال به نام «ادولف جی کالدرت» به تصویرگر انگلیسی قرن نوزدهم نامگذاری شد. در حقیقت این جایزه به ماهرین تصویرگر آمریکا کتاب‌های کودکان اهدا می‌شود و البته باید کتاب مذکور نیز در ایالات متحده آمریکا چاپ رسیده باشد. قابل ذکر است این جایزه به نویسندگان تعلق نمی‌گیرد.

شروود اندرسن رمان و داستان کوتاه‌نویس آمریکایی است که در سال ۱۸۷۶ در یکی از شهرهای ایالت اوهایو آمریکا متولد شد. پدر و مادرش ابروین و اما اسپیت اندرسن بودند. آنها در سال ۱۸۸۳ در یکی از شهرهای اوهایو به نام کالیفرنیا شدند. کالیفرنیا کوچکی بود در قلب آمریکا که بعدها کوچکتر شد برای داینریز. شروود جوان آنجا با نام مستعار کالری، می‌نمناختند. جریا که همیشه آماده کلب بود و برای حمایت اقتصادی از خانواده‌اش کارهای رایجی به دست گرفته بود. ظاهر آیدش که چندان مرد کاری‌ای نبود، از پس تأمین خانواده‌ای با هفت فرزند بر نمی‌آمد. شروود اگرچه هیچ‌گاه از آموزش درسی برخوردار نشد و حتی دوره دبیرستان را نیز به پایان نرساند. همیشه آینده درخشانی را برای خود پیش‌بینی می‌کرد.

شروود در اواخر جنگ اسپانیا-آمریکایاری خدمت نظام بود که با فراوانی‌ند شد. مدت کوتاهی را در آند کازالدو پس از آن در سال ۱۹۰۰ وارد کالج وینترگ شد و یک سال نیز در آنجا بود. از سال ۱۹۰۱ تدریس را آغاز کرد و پس از گذشت حدود ۱۰سال شاکاراش اوبیزرگ، اوهایو را ترک کرد. وی با این کتاب جریان ساز که در ایران با نام کتاب عجایب-مستر شده جهت تازه‌ای به ادبیات داستانی آمریکاخشید. عمده نویسندگان قرن نوزده و بیست آمریکااز جمله میجرگی، فاکتی، وولف، آنتان یگان، کالدوک، ساوویان و هنری ملیر نیز بسیار تحت تأثیر اندرسن بوده‌اند.

اوبیزرگ اوهایو در بیان مضمون حاکم بر کلیه آثار اندرسن بیش از همه موفق بوده‌این مضمون حاکم چیزی نیست جز تضاد میان جامع صنعتی و فراغی با خودگاه آثار فرد. اندرسون در رمان‌های آخرین سفید بی چاره (۱۹۰۰)، ازدواج‌های سیزده اندرسن، خوش شهر بار ازدواج گر (۱۹۳۳) و چندین نطفه (۱۹۳۵) هر چند به مهارت کمتر آنها نیاز هم به کشف جبهه‌های احساسی و معنوی مضمون صحن می‌پردازد. اندرسون اگرچه در رمان‌هایش نیز نویسنده‌ای موفق بوده اما استعداد یگانه وی بیش از همه در داستان‌های کوتاه‌اش نمود یافته است. شروود به خاطر تلاش‌های وی بود که داستان کوتاه به فرمی در ادبیات تبدیل شد. مجموعه‌هایی همچون اسب‌ها و آدم‌ها(۱۹۳۷) و مرگ در جنگل(۱۹۳۷) برخی از تأثیر گذارترین نوشته‌های وی را در بر دارند.

شروود اندرسن

می‌گویند شروود اندرسون هیچ وقت قصه‌هایی را بازنویسی نمی‌کرد. یعنی امکان داشت، یک مامرا را با چند روایت مختلف نقل کند. اما این بیشتر به خاطر حفظ دوباره از بازرگویی قصه‌ها بوده است؛ انگار دانش نمی‌آمده به همین راحتی از اخیر قصه‌ای که در روحتش جوئیده بگذرد و برگزیده اعتقادی به حکم و اصلاح نداشت. او بعد از اینکه نگارش داستانی را به پایان می‌برد اصلاحاتی نوسنت‌یاد کرد. آنچه فرشته‌آهنگ نگار گوشش زرمزه برای تراش خوردن و فریاد شده، به تلاشی کتبیایی نیازمند است.

صحنی و حتی او برسته در دو چیز دارد یکی اینکه رفتی قصه‌ای را با همه شجاع و بی‌گرم و جزوات، نطفه از ترک قلب کسی می‌چنگد، نویسنده فرصت به سختی می‌ترسد باور کند خودش نقش چنانچه در آفرینش اثر داشته، می‌ترسد در آن دست ببرد و تصور واقعی قصه از نا بقصد، از سوی دیگر فراموش نکند شروود علاوه‌بر تلاطم نهفت ادبیات از ادبیات آمریکااست. میجرگی، فاکتر و آنتان یگان همگی از زیر قیای او بیرون آمده‌اند. اندرسن کوله‌برفی کوچکی را کنار و سرازیری رها کرده که امروز به تری طبیعی از اسامی و آثار و سبک‌ها و تئوری‌ها تبدیل شده است.

تئوری او دستورالعمل‌های قصه‌نویسی امروز همه، طغلی‌انگیزی که باانگیز اندرسن خلق شد. شروود اندرسن همان سستی را با همگی، وقت و فاکتر دارد که نیما با اخوان و فروق و شاملو، آثار علاوه‌داران با متر و میزان نسل‌های بعد، مسکن است گاهی زمخت و می‌ظرافت جلوه

کتاب

استراحت جنگجو

اشارتات همین بی‌تازگی زمانی از کریستی‌بن روشفورد نویسنده معروف جبهه‌های کوچک قرن به چاپ رسیده است. «استراحت جنگجو در زمان انتشار خود در ۱۹۵۸ سر صدای زبانی پدیدار کرد. کریستی‌بن روشفورد نامی توان جزو نویسندگان ارمان نوبه شمار آورد، ولی همه مشتبه‌هایی که جنگ جهانی دوم و نتایج آن در آثار نویسندگان نیمه دوم قرن در فرانسه و دنیا پدید آورد، در کارهای او دیده می‌شود. قلمی تند و تیز و همچنین بیانی تلخ در به هم زدن نهای اجتماع از خصمیات کار او در همه آثارش است. «استراحت جنگجو» با ترجمه پرویز شهبادی در سال ۱۳۸۳ با شمارگان ۲۲۰۰ نسخه و قیمت ۱۸۰۰۰ ریال، به چاپ رسیده است.

نگاه جهانی

شروود اندرسن

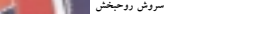
...مردمی روبه زوال

شروود اندرسن در جوانی

اثر وی یکی‌های جهان آمریکای مرکزی را دانش می‌سازد. جهانی که از تمدن دور افتاده است. در جایگاه یک کتاب، اوبیزرگ اوهایو ساختاری مستحکم دارد و از وحدت فرم نیز برخوردار است. آنچه از اوبیزرگ اوهایو شاهکار ساخته اجتناب اندرسن از به‌کارگیری بی‌رنگ به عنوان نقطه محوری است. وی در عوض از کشمکش‌ها و چالش‌های شخصیت‌های تنها و منزوی‌اش برای رسیدن به مفاسم مورد نظر استفاده می‌کند. اکثر شخصیت‌های این اثر تاریخ مشابهی از عشق‌ها و شورهای شکست خورده در زندگی خود دارند. بسیاری از آنها انسان‌های درونگرایی هستند که با آتش در اعصاب وجود خود می‌جنگند که هنوز هر چند پنهان اما شعله‌ور است. دقایقی که در این داستان‌ها توصیف می‌شود لحظاتی است که شور و تیهایی هنوز در تلاطمند تا دوباره، ظاهر شورده اما تراش را کنارند. این داستان‌ها تصویری اجناسی‌اند از مرمری رو به زوال. اوبیزرگ در واقع مقایس کوچکی است از جهان شخصیت‌های این داستان آن‌ا همان مسائل و وقایعی رویرو می‌شوند که مردم کل جهان آنها مسکن ضعف‌ها و چالش‌های تجارب انسانی در سطح جهاند. از دیگر عناصری که اندرسن در این کتاب بدان می‌پردازد، طغیان علیه ارزش‌های حاکم بر فرهنگ آمریکااست. زوال پرتدهای اجتماعی میان مردم از جمله پیوندهای خانوادگی و دوستانه و مسائل مذهبی، مضمون رایجی بود که

پرونده

شروود اندرسن

باز شو سسمی!

درباره کتاب عجایب اثر شروود اندرسن

کند، اما درخشان‌ترین شان همواره واجد کیفیتی است که در برابر نقد و تحلیل مضمونش می‌دارد یا آنها برای نقد شدن، نوشته نشده‌اند. آثار اندرسن به چشم تئوری‌های فیصل شده دورانش، مستحکم سلامت بود و در نظر سنا قصه‌خوانی که پرورد تا امروز که با باقیم «مجموعه‌ای است غریب و نامعکوس. در روزگار اندرسن، دوران نظریه‌های ادبی پیشین به پایان رسیده بود و پایه‌های نظام تازه هنر استوار نیوده‌از این رو نه می‌توان به وفوریت پشتیبانی اشکا کرد نه به دابری سنگین‌گانه نسل‌های بعدش.

ا آثار اندرسن بدوی و پاک‌راه باقی مانده‌اند. برخی صبر و وحشت‌اند. قصه‌های جسته‌اش بعد از گذشت سه‌سال هنوز شیرین و پهلشن، و میباری، در مجموعه اوبیزرگ، اولیو.

● کتاب عجایب (اوبیزرگ، اوهایو) مجموعه ۲۵ قصه کوتاه به هم پیوسته است. جرج ویلارد سانخورده با

اوبیزرگ اوهایو را اغلب نخستین رمان واقعاً مدرن آمریکایی می‌دانند. شروود نیز با نگاشتن این اثر جایگاه خود را در تاریخ ادبیات آمریکا تثبیت کرد. این داستان به واقعیت روزی و روزنشانی افرادی می‌پردازد که در یک شهر کوچک آمریکایی یعنی اوبیزرگ ساکن‌اند. این اثر مجموعه‌ای از داستان‌های نه چندان مرتبطی است که تنهایی و سرخوردگی زندگی در شهرهای کوچک را مستعجاب خود قرار داده است؛ شهری که در آن هیچ زوج عروشانال و یا هیچ خانواده منجمعی نمی‌توان یافت. تکنیک ادبی اندرسن از اوبیزرگ اوهایو، اثری کلاسیک و فراموش نشدنی ساخته است. این اثر ویژگی‌های جهان آمریکای مرکزی را دانش می‌سازد، جهانی که از تمدن دور افتاده است. در جایگاه یک کتاب، اوبیزرگ اوهایو ساختاری مستحکم دارد و از وحدت فرم نیز برخوردار است. آنچه از اوبیزرگ اوهایو شاهکار ساخته اجتناب اندرسن از به‌کارگیری بی‌رنگ به عنوان نقطه محوری است. وی در عوض از کشمکش‌ها و چالش‌های شخصیت‌های تنها و منزوی‌اش برای رسیدن به مفاسم مورد نظر استفاده می‌کند. اکثر شخصیت‌های این اثر تاریخ مشابهی از عشق‌ها و شورهای شکست خورده در زندگی خود دارند. بسیاری از آنها انسان‌های درونگرایی هستند که با آتش در اعصاب وجود خود می‌جنگند که هنوز هر چند پنهان اما شعله‌ور است. دقایقی که در این داستان‌ها توصیف می‌شود لحظاتی است که شور و تیهایی هنوز در تلاطمند تا دوباره، ظاهر شورده اما تراش را کنارند. این داستان‌ها تصویری اجناسی‌اند از مرمری رو به زوال.

اوبیزرگ در واقع مقایس کوچکی است از جهان شخصیت‌های این داستان آن‌ا همان مسائل و وقایعی رویرو می‌شوند که مردم کل جهان آنها مسکن ضعف‌ها و چالش‌های تجارب انسانی در سطح جهاند. از دیگر عناصری که اندرسن در این کتاب بدان می‌پردازد، طغیان علیه ارزش‌های حاکم بر فرهنگ آمریکااست. زوال پیوندهای اجتماعی میان مردم از جمله پیوندهای خانوادگی و دوستانه و مسائل مذهبی، مضمون رایجی بود که در روزگار ما نیز معتر است.

مردم همیشه و حتی هنگامی که برای عوایب شانه به رخنراب می‌روند یا شبکه‌ای از محدودیت‌ها به هم وصل شده‌اند و همین بندهاست که آنها را از ارتباط با یکدیگر و از قائل شدن نقاشی واقعی در تار و پود زندگی یکدیگر منع می‌کند. به عنوان مثال در داستان «مادر» با والدین جورج ویلارد، حلقه وصل این داستان‌ها به یکدیگر، آنتا می شویم. «بیزارت، مادر جورج، چنان مغلوب و شکست خورده زندگی است که حتی از تلاش برای ایجاد چاره‌اندازی عاطفی با آنها پشرس واقع‌تر دارد و در داستان «سبزه‌ها» با یکی از درصه‌های ناجور شهر به نام «دیگ» به نام آنتا می‌شویم که دست‌های تراشش در جست‌وجوی تماس با کسی هستند اما با نتایجی اشتناک مواجه می‌شوند و در فروق «فاخته» کارگر ماسالی را می‌بینیم که در تلاش و کشمکش غریب می‌خواهد بنیادی‌ترین حقیقت زندگی‌اش را با همکار جوانش سهیم شود.

داستان‌های اندرسن حقیقی از زندگی اجتماعی آمریکا را دانش می‌سازد که در روزگار ما نیز معتر است.

شروود اندرسن

باز شو سسمی!

درباره کتاب عجایب اثر شروود اندرسن

یادآوری تکنیک شخصیت‌های زاگانش، داستان هر کدام را بازمی‌گوید. «ماریا» عشق‌های تکام و رسو و نگار اهلی شوری کوچک، در آن دوران، جرج «خبرنگار تنها نشیبه شهر» اوبیزرگ، ایگال «جام و ساد» و سوسمت از شو جوانی، با این حال همه برای جرمی به او نقل‌یاد باذآوری خاطرانشان پنهان دارند.

ویگن بند بام نگران آینده است و سعی می‌کند متقاعدش کند که رویعایش را جدی بگیرد.

دکتر پارسیوال سعی دارد کنجکاری او را نسبت به زندگی خودش برانگیزد تا ثابت کند چه موجود خاص و جانی است.

والس ویلدیو هشدارش می‌دهد تا مراقب زن‌ها نباشد. پادزهر همی «سراج جرج می‌رود تا تعریف کند خدا چطور بود و ظهور کرد و ایمان از دست رفت‌اش را باز گرفته کتب سوخت مظهر جرج، دیباخته سواد نویسنده‌گی خبرنگار جوان است. ولهر کارلی، ارباطعم افکار عمومی شهر، این هم‌ای که خاندان او را به پیشش منهد کرده‌اند.

نویسنده اصلاً قصد ندارد جهان‌بینی کسانی را به داستان‌ها تحمیل کند. در بعضی از قصه‌ها قضا و قدر وجود دارد. در برخی دیگر نه. فرجام ماجرا، گاه جلایانه است و زمانی «کامانه» قرار بست. همه به حشاشان برسند یا این حال بعضی هم تکام نمی‌مانند. دفعه‌ها دانشمندی‌ها و نگاه ساکنان این سرزمین کوچک از خانه‌ای تا خانه دیگر متفاوت است.

قصه بیداری، نمونه مالرونی است از این حب و حال سیال زندگی، جرج ویلارد احساس می‌کند از این دل، دختر نوجوان حسابدار بانک مومش می‌آید. با این حال، می‌داند او خاطرخواه میناسال و نوی هم‌کنی هم به نام اعدندی دارد.

در یک شب ماه زوالتیو، از آن شب‌هایی که همه چیز دل‌انگیز است و آدم احساس شجاعت و رهایی

نخستین بار اندرسن بدان پرداخت و پس از او نسل بعدی‌ای یعنی میجرگی، فینز جرالد و نی‌اس الیوت پیروان آن شدند. منشأ اینگونه مقایم نیز جنگ جهانی اول و سرخوردگی از جامعه مائریالیستی صنعت زده مدرن بود. جامعه مدنی که انسان‌هایی از صومیت شخصی هبی‌اند و در این جهت و اثر و ایقت عشق را از دست دادند.

از دیگر مضامین اوبیزرگ، اوهایو این است که بکبه بر واقعیت محض قطعاً با انگشت موافق خواهد شد. اندرسن معتقد بود که نیاید در جهان واقعی و فاکتری را از هم جدا کرد و ترش‌اش از این بود که نویسنده در دام نالیسم یا نازالیسم افتد و اهمیت رویه ایده‌آلیسم، سوررالیسم و فاکتری را به دست فراموشی بسپرد.

هر یک از شخصیت‌های اوبیزرگ دست کم به دامن یک حقیقت می‌چسبند و آن را حقیقت محض و مایفست زندگی خویش می‌پندارند و این تصمیمی که تمام وجودت را بر یک حقیقت بیان کنی شخصیت مذکور را به شخصیتی گروستگ و حقیقت را به دروغ بدل می‌سازد.

مضمون دیگری که در اوبیزرگ، اوهایو حضور دارد این است. دوستی و صمیمیت گرچه خطرناک است اما زوینت بدون آن نیز از موجودات مبتغی خواهد‌است.

مردم همیشه و حتی هنگامی که برای عوایب شانه به رخنراب می‌روند یا شبکه‌ای از محدودیت‌ها به هم وصل شده‌اند و همین بندهاست که آنها را از ارتباط با یکدیگر و از قائل شدن نقاشی واقعی در تار و پود زندگی یکدیگر منع می‌کند. به عنوان مثال در داستان «مادر» با والدین جورج ویلارد، حلقه وصل این داستان‌ها به یکدیگر، آنتا می شویم. «بیزارت، مادر جورج، چنان مغلوب و شکست خورده زندگی است که حتی از تلاش برای ایجاد چاره‌اندازی عاطفی با آنها پشرس واقع‌تر دارد و در داستان «سبزه‌ها» با یکی از درصه‌های ناجور شهر به نام «دیگ» به نام آنتا می‌شویم که دست‌های تراشش در جست‌وجوی تماس با کسی هستند اما با نتایجی اشتناک مواجه می‌شوند و در فروق «فاخته» کارگر ماسالی را می‌بینیم که در تلاش و کشمکش غریب می‌خواهد بنیادی‌ترین حقیقت زندگی‌اش را با همکار جوانش سهیم شود.

داستان‌های اندرسن حقیقی از زندگی اجتماعی آمریکا را دانش می‌سازد که در روزگار ما نیز معتر است.

شروود اندرسن

مرور

درباره استاد ایرج افشار

ایرج افشار، فرزند زنده‌یاد محمود افشاری‌ریدی، ۲۶ مهرماه ۱۳۲۴ش متولد شد. افشار پس از گذراندن دوره دبستان و دبیرستان، در رشته قضایی دانشکده حقوق دانشگاه تهران تحصیل کرد. افشار از همان جوانی به پژوهش و تدوین و نگارش کتاب و مقالات پرداخت. به سرپرستی، مدیریت و بنیادگذاری نشریات مختلف از جمله سخن، اورشانشاسی، آینده، کتابداری، کتاب‌های ماه، نسخه‌های خطی، فرهنگ ایران‌زمین، مهر و راهنمای کتاب از کارهای وی در حوزه مطبوعات

است. تدوین، سر در دبیرستان و دانشگاه و تأسیس نهادها و انجمن‌های فرهنگی و پژوهشی مانند سازمان کتاب، کتوب کتاب، انجمن کتاب‌های خوش، انجمن فرهنگ‌های تاریخی از فعالیت‌های افشار است.
اسناد افشار ریاست کتابخانه ملی، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران و کتابخانه دانشسرای عالی را نیز عهده‌دار بوده است. ایرج افشار در حوزه پژوهش، تدوین و تألیف کتاب و مقاله کارنامه پرباری دارد. سال گذشته فهرست موضوعی از چاپ کرده‌ها و نوشته‌های وی مربوط به سال‌های ۱۳۱۳–۱۳۸۱ش در لوس آنجلس، آمریکا منتشر شد. در این فهرست که حدود ۲۰۰ صفحه است، کتاب‌ها و مقالات منتشر شده، آثار آلمانی چاپ و سالنامهٔ اسناد افشار توسط فرزندانش پاک-باش گرمی بدم، بهرام کوشیار و آرش گزداوری شده است.

اسمال نیز آرش افشار بیوست فهرست موضوعی آثار پدرش را در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۳ منتشر کرد. بر اساس این فهرست، اسناد افشار تا امروز حدود ۱۶۵ عنوان کتاب در زمینه‌های متن فارسی، تحقیقات ایرانی، کتابداری، کتابشناسی، فهرست، منابع تاریخ دوره قاجار و… منتشر کرده و ۳۱ عنوان کتاب زیر چاپ دارد.

انتشار بیش از ۲۰۰۰ عنوان مقاله و یادداشت در موضوعات اورشانشاسی، کتابشناسی، نسخه‌های خطی، سرفنامه، جغرافیای تاریخی، زبان و ادبیات فارسی، سرگذشته‌ها و برگ زین دیگری از عمر پربار این استاد است.

استاد ایرج افشار حالا وارد هشتادمین سال زندگی شده؛ سرزنده و شاداب، کتابخانه و گنجینه پژوهشی غنی خود را برای اسفاده پژوهشگران به مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی واگذار کرده است. کارنامه پربار کار استاد افشار هم در تاریخ فرهنگ و ادب این سرزمین می‌ماند و چنان‌که دکتر عبدالحسین زرین‌کوب گفته است: در تاریخ کتابشناسی ایران بی‌شک نام ایرج افشار خواهد ماند و بی‌شکی هم خواهد ماند.

درباره

مهدي فاروقي

سرنوشت فهرست مقالات فارسی

همیشه چنین بوده که کارهای بزرگ با عشق فردی انجام شود. عشقی که یک فرد را سال‌ها به کوشش و پژوهش مشغول می‌دارد تا کاری کند مانند کار، خویشجانه این افراد و آثارشان در تاریخ فرهنگ و ادب دل‌ها را می‌چربانند. آنگاه که سال‌های سال خون دل می‌خورند، برای یافتن نوشته و کتابی به هر کتابخانه‌ای در هر نقطه‌ای نوشته و آثاری مرصع و ارزشمند از خود بر جای گذاشته تا نسل‌های بعد در مطالعه و تحقیق از آنها بهره گیرند. چه بسیار دایره‌المعارف‌ها و دانشنامه‌ها کتابخانه‌ها و فهرست‌ها که امروز در دست ماست و حاصل تلاش‌های فردی افرادی است مانند شیخ آقا‌یزگ تهرانی، دوفزندش احمد و علی‌قاسم منزوی، محمد تقی دانش پژوه، سیا بالهین حائقی (ابن یوسف شیرازی)، عبدالحسین حائری، سید عبدالله انوار احمد گلچین معانی و بسیاری دیگر.

تعمیر کار کتابشناسی و فهرست‌نویسی در روزگاری که مثل امروز نوبه امکانات ارتباط و انتقال و آگاهی‌دهی وجود داشته است، برای یک فرد شناور بوده اما دشواری علاقه این راه را هموار کرده است. گزافه‌اندک‌ها این نسل روپه پایان می‌رود و دیگر نسل‌های بعدی مانند آنها نیستند.

ایرج افشار یکی از خیل همان نسل است که عصری را با عشق و علاقه در پژوهش و کتابشناسی و فهرست‌نویسی و خدمت به فرهنگ و ادب این سرزمین صرف کرده است. یکی از کارهای ارزشمندی که ایرج افشار بیش نهاد، فهرست مقالات فارسی است که نیمی از عمرش را بیدار مشغول بوده است.

فکر تدوین چنین فهرستی از سال ۱۳۲۹شمسی برای من پیدا شد. از همان ایام تنظیم فهرست موضوعی مقالات مندرج در مجلات مهر به زبان فارسی را آغاز کردم. ولی کارهای دیگر ادامه این خدمت را اساسی چند به عهده تعویق نداختم. شاید تقدیر چنین بوده که پس از چندی کتاب نفیس Index Islamicus انتشار یابد و من با توجه بدان و با استفاده از شیوه تقسیم‌بندی آن کار خود را دنبال کنم. نشر این کتاب عظیم که از کلبه‌های اصلی تحقیق در مباحث اورشانشاسی و همه زمینه‌های اسلامشناسی است موجب شد که کار ناتمام را دنبال گیرم.

Index Islamicus:بندکس اسلامیکوس(فهرست مقالات اسلامی به زبان‌های اروپایی است که توسط جسی پیرسن در سال ۱۹۵۸م منتشر شد. افشار با استفاده از شیوه پیرسن مقالات فارسی را در زمینه تحقیقات ایرانی در نشریات ادواری و مجموعه‌های مقالات چاپ ایران یا خارج کشور فهرست‌نویسی

کرده است.

افشار مجله‌ها و نشریه‌ها و مجموعه‌هایی را در این فهرست آورده که به گفته خودش زمینه پژوهشی (اطلاعاتی) داشته و از جنبه‌های روزنامه‌نگاری و سرگرمی به دور باشد. تا محدودی بتوان آنها را در زمره و از رشته تحقیقات ایرانی بر اساس موضوع تفکیک و فهرست کرد.

آینده فهرست مقالات فارسی چه خواهد بود؟ پرسشی است که گاهی از خود می‌کنم و به یاد آیدنکس اسلامیکوس (Index Islamicus) می‌انم که با بازنشسته شدن پیرسن (مؤسس و مبتکر آن) دنباله کار او رها نشده و دوام و قوام گرفته.

کار پیرسن بعد از بازنشستگی او که دیگر نوبت جسمانی و امکان دستیابی به مجله‌های تازه را نداشته.

تداوم یافت و اکنون هر سه ماه یک بار توسط کتابخانه دانشگاه شیرج و به مدد مالی فرهنگستان پادشاهی مطالعات تمدن اسلامی معروف به البیت تهیه می‌شود و مؤسسه تجارتنی Manser را از چاپ می‌کند.

افشار می‌نویسد: قصد انتشار «بندکس اسلامیکوس» را از این باب کردم تا بدانم کدام

مؤسسه یا کتابخانه در ایران پیشگام خواهد شد و دنباله این کار کوچک را در پیش خواهد گرفت؟

تا زمانی که توانایی و دانشی بر که نویسی مجله‌های تازه در من باشد، از خدمتی که آغاز کرده‌ام

تن نمی‌زنم. ولی ملاً باید مؤسسه‌ای درصدد آن برآید که این کتابشناسی را بار دومی بهتر و دوره انتشاری کوتاه‌تر چاپ کند. در چنان صورتی، دست از این کار می‌کنم.

افشار جلد ششم فهرست مقالات فارسی

مربوط به سال‌های ۱۳۷۱–۱۳۷۴ش را تدوین کرد

فهرست مقالات فارسی

تدوین فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی از سال ۱۳۲۹ش از سوی ایرج افشار آغاز و بعد با انتشار کتاب Index Islamicus (فهرست مقالات اسلامی به زبان‌های اروپایی)جسی پیرسن، کار تدوین این فهرست با استفاده از شیوه پیرسن دنبال شد. استاد افشار چهار دهه از عمرش را با جست‌وجو در مجلات و نشریات ادواری و مجموعه‌های چاپ ایران و خارج، یک‌تته این کار عظیم را ادامه داد و با انتشار جلد ششم فهرست، این دفتر را بست تا دلسوزی پیدا شود و این راه را ادامه دهد. تاکنون شش جلد این فهرست منتشر شده و هر مجله مقالات مربوط به یک دوره تدوین شده است.

فهرست تکاه مقالات فارسی

- جلد اول، از آغاز (۱۳۲۸ ه‍.ق) تا سال ۱۳۳۸ش، ۵۹۲۳مقاله، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۲۰ش.
- جلد دوم، ۱۳۳۹ تا ۱۳۴۵ش، ۶۶۲۲ عنوان مقاله، انتشارات دانشگاه تهران، خرداد ۱۳۳۸.
- جلد سوم، ۱۳۴۶ تا ۱۳۵۰ش، ۵۲۵۸ عنوان مقاله، انتشارات دانشگاه تهران و مؤسسه انتشارات فرانکلین.
- جلد چهارم، ۱۳۵۱ تا ۱۳۶۰ش، ۱۱۲۸۶ عنوان مقاله، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۹.
- جلد پنجم، ۱۳۶۱ تا ۱۳۷۰ش، ۱۱۷۵۹ عنوان مقاله، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۱.
- جلد ششم، ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۶ش، ۱۳۵۹۹ عنوان مقاله، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی و مؤسسه نشر فرهنگستان، ۱۳۸۳.
- افشار در مجموع ۵۲۲۹۷ عنوان مقاله و نوشته را از آغاز تا سال ۱۳۷۶ش در فهرست مقالات فارسی تدوین کرد و در یادداشتی «ابراق این دفتر بسته می‌شود. ادامه آن از سوی من دنبال نشده است و هر کس دلسوزی کند و به ادامه این کار بپردازد پژوهندگان را یابوری خواهد کرد.»

که این مجلد شامل ۱۳۹۵۹ مقاله و نوشته است. افشار بعد از اینکه جلد ششم فهرست مقالات آماده کرد، دیگر آن را ادامه نداد و درباره تعطیلی آن در جهان کتاب شماره ۱۳ و ۱۲ نوشت. مجله ششم آخرین مجلدی است از این فهرست که من گردآوری کرده‌ام. کمترین مجله‌ها و مجموعه‌ها و پراکندگی انتشار آنها که دشواری‌های زیادی را در دستیابی به آنها موجب می‌شود و بند از همه گران‌تر است. چنان‌که خریدن همه مجله‌ها از عهده فرد خارج است. ایجاب کرده است که تعطیلی آن را یادآور شوم. چیز این‌ها سن و سال گردآورنده هم برای چنین کاری مناسب نیست.

با این یادداشت توقف و بهتر بگویم تعطیل فهرست مقالات فارسی اعلام می‌شود. از این لحاظ که دیگر دست‌اندران فهرست‌نگاری خواهند دیدگاه کار را بگیرند و توقفی پیش نیاید و کار البتاشنگی نیابد.

این گوی و این میدان است. ایرج افشار در اولین شماره مجله بخارا، هم در مطبسی پایان فهرست مقالات فارسی را اعلام کرده‌د. زمانه شگرت شد است و من دست‌و‌نگر گشتم. تیروی کار و افق آرزو گشایی گرفته چیز این پراکندگی و گسرتوگی و دشوار روزگارون مجله‌ها و نشریه‌ها و بندتر از آن ترسیدم آنها به کار آورنده موجب آن شده است که باید دست از کار کشید و دنباله گرفتن چنین کاری را اگر باری پژوهش‌های ایرانی لازم و ضروری است از دیگری انتظار داشته.

بالآخر، استاد افشار در یادداشتی که بر جلد ششم نوشته، پایان دفتر فهرست مقالات فارسی را اعلام کرد.

در ادامه نظرات کامران فانی، دکتر محمد روش، احمد تنزوی، عبدالله الزین و دکتر علی اشرف صادقی را می‌خوانیم که آنها هم سال‌های را در کار فهرست‌نویسی تلاش کرده‌اند و همگی بر اهمیت کار فری ایرج افشار و ضرورت تداوم آن از سوی یک مرکز یا نهاد تأکید می‌کنند.

کامران فانی:

نمی‌توان متکی به فرد بود
در سال‌های اخیر شاهد یک رویداد مهم فرهنگی در ایران هستیم و آن علاقه نسبت به تدوین و تألیف کتاب‌های مرصع است. هر جامعه تا زمانی که احساس نیاز و پرسش نکند و تا وقتی حس کنجکاری در آن پیدا نشود، جامعه مرده‌ای خواهد بود. اما از وقتی که در جامعه سؤال مطرح شود و به

دنیال پاسخ به پرسش‌ها باشد، می‌توان گفت جامعه متحول شده است. ما در گذشته در زمان اوج شکوفایی فرهنگ ایرانی -اسلامی شاهد تدوین و انتشار کتاب‌های مرجع بوده‌ایم و امروز هم می‌بینیم که در زمینه تدوین و تألیف کتاب‌های مرجع کوشش‌هایی صورت می‌گیرد. در واقع کتاب مرجع اصم از هر نوع مدرکی است که سرچشم سبوات دسترسی مراجعه‌کننده به مطلب موردنیاز به دو صورت الفبایی یا موضوعی تنظیم می‌شوند. ما در ایران کمبودهایی در کتاب‌های مرجع با موضوعات تخصصی داریم.تألیف این کتاب‌های مرجع شامل دو دسته عمومی و اختصاصی بود.اما امروز حتی کتاب‌های مرجع اختصاصی نثرندین می‌شوند مانند دایرةالمعارف دموکراسی که دربرابر یک واژه است.

از این کتاب‌های مرجع آنچه بسیار موردنیاز است، کتابشناسی‌ها و مقاله‌نامه‌هاست. بنابراین یکی از ابرام مهم کتاب‌های مرجع کتابشناسی‌ها در دو بخش کتاب و مقاله هستند. در دنیای امروز که اطلاعات تازه به سرعت تولید می‌شود، فهرست مقالات اهمیت بیشتری از فهرست کتاب‌ها می‌یابند. چون آخرین تحقیقات را در مقالات می‌توان پیدا کرد، نه در کتاب‌ها. بنابراین نیاز به تدوین و تألیف فهرستی از مقالات در یک موضوع یا با موضوعات مختلف، پیشتر احساس می‌شود. البته ما از گذشته شاهد کوشش‌هایی در تدوین فهرست مقالات بوده‌ایم و یکی از قدیمی‌ترین کوشش‌ها همین فهرست مقالات فارسی است. ایرج افشار است که چون در زمینه فرهنگ و تمدن ایرانی است، بسیار مورد توجه قرار گرفته است. استادافشار به عنوان کتابشناس برسته ایرانی نیاز به تهیه فرهنگ کتابشناسی را در ایران برای اولین بار احساسی کرد و به آن پرداخت. شروع کار کتابشناسی افشار به سال ۱۳۳۳ برمی‌گردد و در همین سال اولین کتابشناسی ایران منتشر شد. ایرج افشار را دین فهرست مقالات اسلامی پیرسن به کفر تدوین فهرست مقالات فارسی افتاد و تمام جمله‌ها و نشانیات فارسی ایرانی و خارجی و جمع‌وعه‌های مقالات را جست‌وجو کرد. بعد از جست‌وجو، مرحله استخراج مقالات است. کتابداران معتقدند که در فهرستویی فهرستکار نباید هیچ ازوشگداری و گزینشی بکند. اما استاد افشار از ابتدا معتقد بود بسیاری از مقاله‌ها که در مجلات و روزنامه‌ها منتشر می‌شوند، هیچ ارزشی برای مراجعه‌کننده ندارند. بنابراین دست به گزینش و انتخاب زدو فهرست مقالات را براساس موضوع تدوین کرد.

استاد افشار این کار را آهسته و پیوسته در طی حدود ۲۰ سال ادامه داد و با حالا مجموعه کامل و جامعی از کلیه مقالات مهم و قابل‌اعتنایی که از آغاز سال ۱۳۳۶ تا پیش در حوزه ایرانشناسی و ایران به فارسی نوشته شده است در اختیار داریم. ما کتابداران می‌دانیم که چقدر تعداد مراجعه‌کنندگان به فهرست مقالات زیاد است و افشار موجودی‌گانه و منحصربه‌فردی است که با دقت و استمرار و احاطه‌ای که در کار فهرستویی دارد توانست کار ظریفی را که در همه جای دنیا، مؤسسات و نهادهای پر عهده دارند به تنهایی به انجام برسانند.

وقتی پیرسن پیشنهاد نوشتن شد برای ادامه کار فهرست مقالات اسلامی به زبان‌های اروپایی یک نهاد ایجاد شد و ادامه یافت. افشار هم بعد از تدوین ده‌فصل سرنوشت آن را داشت. تاکنون در ایران آن، گفت‌وگو نمی‌توانم این کار را ادامه دهم و مدغم سرنوشت آن را داشته. تاکنون در ایران خیلی از کارها متکی بر فرد بوده است. افراد یگانه‌ای با ذوق و علاقه که اخلاقی محققان قدیم در آنها جمع بوبینا شدند. فداکاری کردند و یک‌تته دست به کارهای مهمی زدند. اما به هر حال عمر همه انسان‌ها محدود است و به قول سقراط دامنه عمر کوتاه است و دامنه علم بلند، پس نمی‌توان متکی بر فرد بود.

ایرج افشار فهرست مقالات فارسی را بیان گذاشت و شام ضوابط و اصول آن را تدوین کرد و ۲۰سال این کار ادامه داد، اما آیا حالا باید شاهد توقف این کار باشیم؟ این فهرست از ابتدای چاپ تا سال ۱۳۶۰، ش را در بر می‌گیرد و ما فهرست مقالات هفت سال اخیر را نداریم. همانطور که گفتیم آخرین تحقیقات را می‌توان در مقالات پیدا کرد و اگر مدتی از انتشار یک مقاله گذشته دیگر آن نوآوری را ندارد و فقط کاربرد تاریخی دارد. در واقع هر محققی می‌خواهد از آخرین تحقیقات مطلع باشد. بنابراین چنین فهرست‌هایی باید سالانه یا در فاصله زمانی کوتاه‌تری منتشر شود.

در مورد سرنوشت فهرست مقالات فارسی استاد افشار از سال‌ها پیش دغدغه‌اش را با افراد مختلف در میان گذاشت. مسأله این است که دیگر نمی‌توان بر فرد متکی بود و به هر حال یک نهاد باید این کار را قبول کند.

یکی از مراکز مناسب برای تدوام این کار کتابخانه ملی است که وظیفه تدوین کتابشناسی را دارد. اما احساس کردیم با توجه به آمار کارهای این کتابخانه، ممکن است کار فهرست مقالات در آنجا به تعویق افتد. انتشارات علمی، فرهنگی هم به ادامه این کار تمایل داشت. اما یکی از مراکز دیگر که استاد افشار کتابخانه و دانشش را به آن واگذار کرد، مراکز دایرةالمعارف اسلامی است. از آنجایی که یکی از نیازهای این مرکز برای تدوین دایرةالمعارف مقالات فارسی است کار فهرست مقالات با دایرةالمعارف، مرتبط و هماهنگ است. بنابراین به پیوندی در رتبه مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی پیشنهاد شد تا این کار از این پس در این مرکز انجام شود.

استاد افشار هم بر کار

تدوین فهرست مقالات فرهنگ ساله اخیر نظارت می‌کند تا این عقب‌ماندگی جبران شود.

اما فهرست مقالات مربوط به ایران و فرهنگ ایرانی باید از سال آینده (۱۳۸۲) تدوین و در آخر هر سال منتشر شود.

محمدروشن
فهرست‌نویسی
مثل کلید
برای قفل است
فهرست‌نویسی در

حقیقت، مثل کلید است. برای قفل در هر معیار و مقیاس، وقتی که مفتاحی برای ورود به مدرجات و محشرای یک کتاب باشد، البته درک و دریافت آن ناممکن نیست. اما سبیل‌سطلانی و بعداً است. بنابراین در سر آغاز کار فهرست، مدرجات مراجعه‌کننده را راهنمایی می‌کند. حال اگر یک گنجینه‌ای در یک مرکز و کتابخانه باشد، به چه وسیله‌ای شناخت آنیوه کتاب‌ها با عمر کوتاه آدمی ممکن می‌شود. سپس فهرست کتاب اهمیت کلیدی دارد اما نظریات و مجلات هم گرچه در آغاز به نظر در مقایسه با کتاب حجج و سببیه ندارند، ولی از اهمیت و ارزش بالای برخوردارند.

استاد افشار کار بزرگی کرده است. درون‌فایی یک فرد چنین کار عظیمی محال است. و این درون‌فایی

فهرست مقالات فارسی

شکلگیری شود و آن کار را ادامه دهد. کار فردی برای آن تکلف نمی‌دهد. پیشنهاد من این است که یک مرکز تحقیقات کتابشناسی کتاب‌های فارسی زیر نظر یکی از مراکز علمی که دارای کتابخانه باشد، تشکیل شود و اسنادان بخش‌های مختلف اداره آن را برعهده بگیرند.

کار فردی دیگر دوره‌اش گذشته و تمام شده است. خودم به تنهایی کار می‌کردم. اما اتفاقاً ازرواهیم مثل سریالی بود که هرچه راه رفتیم نشسته نشدیم و به سرایم ترسیم. دولت لسنووزی نسبت به زبان فارسی ندارد. پاره‌های زیادی در راه فهرست کتب عربی هزینه می‌شود اما به زبان فارسی توجهی نمی‌کنند. آبیانات و تاریخ زبان فارسی مظلوم واقع شده است. من مظلوم واقع شدم و در کار کتابخانه تنها ماندم.

عبدالله انوار:

باید عشق و فداکاری باشد

ایرج افشار تمام عمرش را در فهرستویی کتاب و مقالات صرف کرده و در این راه کار گذشته است. حالا اگر قرار است کار فهرستویی مقالات فارسی ادامه یابد، باید یک فرد کارکننده و روزیژه در فهرستویی آن را انجام دهد تا جای افشار را کند. باید بزرگان عرصه فهرستویی امثال استاد افشار ادامه این کار را کنترل کنند.

هرچه کارها جلوتر می‌رود، وجود نهادهای ضروری است و نهادهای باید در این کارهای عظیم شرکت کنند و همه مشکلات را به دوش بکشند اما این نهادهای هم باید عاشق کار باشند. اینکه هر حسب وظیفه و از سر اجبار آن را انجام دهند. کار علمی را با وظیفه نمی‌شود انجام داد باید عشق و فداکاری باشد.

علی‌اشرف صادقی:

تربیت نسل بعدی

برای فهرستنگاری

هدف فهرستویی اطلاع‌رسانی است. به طور مثال محققان از طریق فهرست از نسخه‌های خطی یک کتابخانه باخبر می‌شوند. بنابراین یکی از مهم‌ترین ابزارهای تحقیق، فهرست کتاب‌های خطی است. برای کتاب‌های چاپی هم فهرستویی ضرورت دارد و بسیاری از کتابخانه‌ها، فهرست کتاب‌های خود را منتشر می‌کنند.

فهرست‌مقالات فارسی است که غربی‌ها انجام داده بودند. اما در کشور ما این کار نشده بود و بایستی یک سازمان یا نهاد فرهنگی این کار را می‌کرد.

اولین جلد از فهرست مقالات فارسی ایرج افشار در سال ۱۳۳۰ تا پیش منتشر شد و سال‌های بعد از آن آقای افشار جلد‌های بعدی را تدوین و منتشر کرد. این فهرست لازمی است که در انواع موضوعات برای تحقیق آگاهی می‌دهد.

در حال حاضر تعداد مجلات روزافزون است و دیگر از هنده یک تن بر نمی‌آید که این مجلات را تهیه کند یا به آنها دسترسی داشته باشد.

شخصی ایرج افشار بود. این کار را باید دستگاه‌های علمی با امکانات و وسعتی که دارند، انجام دهند. اما انجامم نایز، مصیبت آغاز می‌شود. چون به کارشناس و کاردان نیاز است. نمی‌توانم چه نوشته‌های کتابداری هست و چه آموزش‌هایی دارد اما هر بخش را که نگاه کنیم در خور بررسی است.

اینکه کار فهرست مقالات فارسی را یک مرکز علمی تعهد کرده قدم خوبی است. اما باید از راهنمایی استادان پیشگام بهره گرفت.

افرادی مانند استاد افشار باید مشاور و راهنما باشند چون اصول فهرستنگاری از زوایای مختلف تدوین نشده است. متأسفانه ما روز به روز پیشانه‌ها مان را از دست می‌دهیم. دیگر دکتر علی‌اصغر مهدوی مانند پیدانمی‌کند، او جمع تهیه و تولید و البته انجام چنین کارهایی در دستگامها و نهادهای دولتی مشکلاتی دارد و دستگاهی کار کردن یعنی دیوانه شدن. باید دستگایی و عشق باشد. عاشق نباشی، دوستانت بیانش کار انگیزه مالی پیدای نمی‌کند و ما هم که حدیقت ندارد.

احمدمنزوی:

زبان فارسی

مظلوم واقع شده است

استاد احمد منزوی هم عمرش را صرف تهیه کتابنامه کتاب‌های فارسی کرده و هنوز در حسرت این آرزو است. سال گذشته که برای گفت‌وگو به منزلش رفتم، تنهایی اش را در زندگی و کار دیده و حس کردم. خودش هم از تنهایی اش گفت، دهمی توانم به تنهایی کارم را به سرانجام برسانم. مأموس شده‌ام. با وقتی در پنجمین دوره پوزگداشت حامیان نسخ خطی از استاد منزوی درباره فهرست مقالات ایرج افشار پرسیدم، پتان در حسرت از زوایش یعنی کتابنامه کتاب‌های فارسی بود که سخن را از فهرست مقالات به کتابنامه کشید.

کار ایرج افشار - استاد من - در فهرست‌نویسی مقالات بی سابقه بود. اما الان آمادگی ندارم که درباره فهرست مقالات حرف بزنم. دلم می‌خواهد درباره نسخه‌های خطی حرفی زده باشم که در پی آن بوم. فکر می‌کنم لازم

است برای گستره تاریخی و جغرافیایی زبان فارسی یک فهرست عام از تمام نسخه‌های فارسی تهیه شود. برای اینکه فرهنگ‌مان نسخه زبان فارسی را در تمدن بشریشناسیم و بشناسیم باید کتابنامه‌ای از کتاب‌های فارسی تهیه کنیم. آثاری مانند اثر استوری که توسط برگل به روسی ترجمه و تحریرشده اما متأسفانه هنوز به زبان فارسی منتشر نشده است. در حالی که این کتاب می‌تواند سنگ بنایی برای کارهای بعدی ما در فهرستویی باشد.

به نظر می‌آید برای کتابنامه بزرگ کتاب‌های فارسی باید یک مؤسسه دولتی به وجود آید. مؤسسه‌ای مثل لغت‌نامه یا دانشنامه‌هایی که امروز وجود دارند. باید یک مرکز یا منابع بزرگ دولتی

ایرج افشار توانایی فوق‌العاده‌ای دارد. هیچکس را مانند ایشان در به ثمر رساندن کار بر نماندیم. زمانی که در سال ۱۳۴۰ شی اولین جلد فهرست مقالات منتشر شد، هیچ نهاد فرهنگی برای انجام چنین کارهایی وجود نداشت اما خوشبختانه حالا کشور ما از این نظر خیلی پیشرفت کرده و نهادهای و مؤسسات مختلفی وجود دارد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجموعه‌هایی دارد که می‌توانند این کار را انجام دهند.یکی از آنها خانه کتاب است که وظیفه دارد این اثرهای تحقیقی و افرام کند. علاوه بر این امروز دیگر فهرست مقالات کار یک فرد نیست. تعداد مجلات در داخل و خارج کشور بسیار افزایش یافته است و همه مجلات در کتابخانه‌ها به صورت یکجا موجود نیست. باید سازمانی باشد که تمام مجلات را بررسی و فهرست مقالات را تدوین کند. البته باید موجداتی که از فهرست مقالات تدوین شده، به صورت یک فهرست جامع منتشر یا امکانی فراهم شود تا بتوان به صورت آنلاین از فهرست بهره گرفت.

خوشبختانه مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی ادامه این کار را برعهده گرفته است هر چند وظیفه این مرکز نیست، به هر حال این کار دیگر نمی‌تواند متکی بر و بداند.بازمان باید سازمانی پایه کارگیری نیروهای این کار را ادامه دهد. البته باید ابتدا نظارتی از سوی فهرستگران بر این کار باشد و آنها نسل بعدی را برای این کار تربیت کنند.

دایرةفهرست‌دن

دایرةالمعارف

بنی‌کسلا می

یا به عبارتی آخرین مجلد فهرست مقالات فارسی ایرج افشار توسط ترک انتشارات علمی و فرهنگی و مؤسسه نشر فهرستگان منتشر شده است.

ایرج افشار نیمی از عمرش را با این فهرست سر کرده است و امروز فهرست ۵۲۹۷ عنوان مقاله و نوشته در زمینه تحقیقات ایرانی در دسترس ماست، اما آنچه هنوز غده‌غده این مرد است، سر نوشت کارست. خوشبختانه با خیر شمیم که با پیگیری‌های عاتق‌الله مجیدی، مدیر کتابخانه مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی و تأیید سید کاظم موسوی‌جنوردی ادامه کار فهرست مقالات فارسی در این مرکز انجام می‌شود. مجیدی در این باره می‌گوید: پس از اهدا و انتقال کتابخانه خصوصی استاد ایرج افشار به مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی و به وجود آمدن تعلق خاطر بیشتر و پیوند علمی نزدیکتر میان استاد و کتابخانه مرکز و آشنایی بیشتر افشار با قابلیت‌های علمی مرکز،رای استاد افشار بر این قرار گرفت که تطبیق و تدوین و انتشار مجلدات بعدی این مجموعه در مجلد هفتم به بعد در این مرکز صورت گیرد. در واقع چنین اثری، یکی از اهداف مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی است و مکتبل پژوهش‌های ایرانی‌شناسی مرکز به شلم می‌رود.از این روئیس مرکز، آقای جنوردی پیشنهاداستاد افشار را پذیرفت و کار انتشار مجلدات بعدی این مجموعه بر عهده کتابخانه مرکز قرار گرفت.به این منظور شورای پژوهشگران این مرکز برپای نظرات بر این کار تشکیل شده‌است که زیر نظر استاد ایرج افشار فعالیت می‌کند. مایبورام به بهره‌گیری از منابع لازم برای این فهرست که خوشبختانه در کتابخانه مرکز دسترس است تدوین و انتشار فهرست مقالات فارسی با سرعت بیشتری ادامه یابد.

اقدم مرکز دایةالمعارف بزرگ اسلامی را به فال نیک می‌گویم و امیدواریم فهرست مقالات فارسی هفت سال اخیر سیرتزد تندین و منتشر شود و از سال آینده این کار همزمان باانتشار نشریات و مجلات بدون وقفه براساس شیوه و اصول افشارتداوم یابد.باید که این اقدام مرکز دایةالمعارف اسلامی مستمر باشد و سرلوحه دیگر نهادها و دستگاهها که امکانات لازم را دارند، قرار گیرد و نهادهای آنها کارهای فردی بزرگ را دنبال کنند.بلکه خود چنین طرح‌هایی را بنیان گذارند.

ایرج افشار در پایان جلد ششم فهرست

مقالات فارسی، نامه‌ها و نوشته‌هایی از نویسندگان پژوهشگران و دایرهای این فهرست در مجلات و نشریات داخلی و خارجی، آورده است که در اینجا به نمونه‌هایی مختصر از آنها اشاره می‌کنیم.

فریفتن‌مایز:

کتاب شما یکی از مهم‌ترین وسایلی علمی ایران‌شناسی است که کسی از استفاده آن چاره نخواهد داشت.

دکتر عبدالصمیم ززین کوبی:

ایرج افشار در بین معاصران مای‌هی هیچ ژرید علاقه و شورایی نظیری در کار کتابشناسی دارد و از این حیث باید بر همت می‌تور او آفرین گفت. کتاب اخیر او به نام «فهرست مقالات فارسی» حکایت از پشتکار و علاقه او در این باب دارد. در این کتاب که وی تا حدی به همان شیوه پیرسن در Indexiamous رفته فهرست مقالات فارسی را داده است. کاری بس دشوار در پیش داشته است و الحق با نیروی همت و علاقه خویش ارمان بسیار راجحند می‌ه ظالمان ادب و تاریخ زبان فارسی عرضه کرده است. کتاب او از اشتباه و نقص عاری نیست و -و کدام کار بزرگی است که در آن چند خطا یا چند نقصی که لازمه ضعف بشری است توان یافت -لیکن به هر حال بسیار دقیق و درخور توجه است.

محمدعلی چمالزاده:

... از همه بهتر و خوب‌تر کتاب مستطاب شمیم و فریادیه خودت فهرست مقالات فارسی چشم و دلم را روشن ساخت. مرخیا به این همت و پشتکار، نوراستی

از نگاه دیگران

آپتی‌شده‌ای و درست و حسابی مایه امیدواری و نمایه حقیقی تمام کسانی‌شده‌ای که باب فیض را بر روی ایرانیان مسدود نپنداشته بودند. بدان که نام فرد تاریخ اجزای ادبی و علمی و معنوی ایران خواهد‌ماند.

دکتر عارف نوشاهی:

کسانی که در زمینه ادبیات فارسی و ایران‌شناسی پژوهش می‌کنند از این فهرست راهنمایی خواهند گرفت. همین فهرست است که به ما نشان می‌دهد پیشینیان و معاصران چه کارهایی انجام داده‌اند و آیندگان در یک رشته مخصوص رشته کار از کجا به‌دست گیرند.

دکتر محمدجعفر محجوب:

با انتشار جلد اول فهرست مقالات فارسی اولین و مهم‌ترین گام در این راه برداشته و نخستین سنگ این بنای بزرگ به وجهی شایسته نهاده شد و عهده‌انگلاهی

از متن اتفاق

سه کتاب از یک ناشر

فهرست مقالات فارسی

که در راه تدوین مقالات فارسی از روی مجلات پرداخته قدیم و جدید وجود داشت مرفع گردید. باز حتمی که آقای ایرج افشار تحمل کرده‌اند، از این پس دیگر تنظیم فهرست مقالات با دشواری‌های سابق رویه نیست و این کار دیگر جریان عادی خود را بازیافته است.

نامه پیرسن به ایرج افشار

۷ می ۱۹۶۳

دکتر افشار عزیز،

به خاطر فرستادن یک نسخه از کتابتان با نام فهرست مقالات فارسی کمال تشکر را دارم که این کتاب حتماً با استقبال خوبی از طرف دانشندان و عالمان ایرانی و مسلمان روبه‌رو خواهد شد و این کتاب چنان مهم است که به سایر منابع مرتبط به نمایه‌ها، که اولین آنها Indexiamous می‌باشد، اضافه شده است.

به خاطر تألیف چنین اثری در چنین زمان کوتاه‌ی جدا باید به شما تبریک گفت. من به خوبی می‌دانم که انجام چنین کار و مسئولیتی چه مقدار زحمت دارد. شما حتماً از شنیدن اینکه اولین شمیمه نمایه Indexiamous سال‌های ۶۰-۱۹۵۶ به صورت مختصر و کوتاه به چاپ رسیده است خوشحال خواهید شد. من گاهی اوقات بر سر گردآوری نمایه مشابه مقالات ادواری غربی مذاکره می‌کنم اما ما هنوز قادر به گرفتن مستقیم آن نیستیم.

به احتمال زیاد دو نمایه دیگر از مقالات به‌آهه زبان غربی وارد و به چاپ خواهد‌رسید.

همراه با بهترین آرزوها،

ارادتمند شما،

جی‌دی پیرسن (JD Pearson)

کتابدار.

سن پنج سالگی به تبعیت از سنتی دیرینه ختنه شد. در سیزده سالگی برای فرار از ازدواجی اجباری با مردهی شصت ساله، از خانه گریخت و از اروپا سر درآورد. در اروپا توسط ترنس دونائون عکاس مشهور به دنیای مد و زیبایی راه یافت.

گرچه سنتی مذموم و دهشتناک جسم وارسی راه به تاریخ بود اما روحش شهامت ایستادگی در برابر مدافعان کفرته فکر این سنت را داشت. وارسی به عنوان سفیر سازمان ملل متحد برچندار مبارزه در راه براندازی سنتی شد که سالیانه جان میلیون‌ها دختر و زن را در سراسر دنیا به خطر می‌انداخت.

هنر علم

«هنر علم» **«ایان استرازوگرگ، مترجم، مهیلا ماهرئیا، قسمت؟»**، **تاریخ احتمالی انتشار، دی‌ما ۸۳** **نشر چشمه**

کتاب هنر علم به درخشان‌ترین نقاط تلاقی هنر و علم توجه نشان می‌دهد. نویسنده کتاب معتقد است گفت‌وگوی هنر و علم توجه عتیق تاکنون، در شکل گرفتن هر دوی این دستاوردهای بشری سخت اثرگذار بوده است. او مدعی است که در طول تاریخ، علم و هنر خود را با ارزش‌های یکسانی سر و کار داشته‌اندو ابزارها و روش‌های همسانی به کار برده‌اند. امروزه هنرمندان و اندیشمندان از پیشرفت‌های پدیدآمده در حیطه فعالیت یکدیگر به شوق می‌آیند.

کتاب با متنی روان و بیش از دویست نمودار و تصویر، طی بحثی پرآدمند در باب اثرگذاری اصول پر تکامل هنر و نقش دانشمندان و اکتشافشان در فرهنگ زده غربی و شرقی، کالبدشکافی کرده بود. لازم است یادآور شویم که همه این آثار به وسیله دکتر عبدالحسین فرزاد به فارسی برگردانده شده است.

گل صحرا

«گل صحرا» **«وارسی دیوی و کاترین میلر، مترجم، شهلا فیلسوفی-خورشید نوحی، قسمت؟»** **«زمان احتمالی انتشار، دی‌ما ۸۳»** **نشر چشمه**
«گل صحرا» زندگی‌نامه زنی شجاع و زیباست. در این کتاب می‌خوانیم که وارسی دیوی در خانواده‌ای از اقبالیل مهرانشین سومالی به دنیا آمد. در

ویژه

۹۹ تیرانداز

پیمان وفاداری با خوبی و زیبایی

به مناسبت ۲۹ نوامبر زادروز ویللم هاوف، نویسنده داستان‌های بریان

من به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... هیچ ربه‌البع با اربابین جز تبار این جاده خوب و زیبایی بی‌مان وفاداری ننشمام، قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها بی‌کار می‌کم، حتی در راهی بی پایان.»

ویللم هاوف

نشر پیمان با زاگی، کتاب دماغ دراز کوچولو را با ترجمه فاطمه موزیاس و ناتالیآ لویانووا با کاغذ مرغوب، چاپ عالی و قیمت مناسب به بازار فرستاده است. انتشار این کتاب، نه فقط برای کودکان بلکه برای نوجوانان و بزرگسالان نیز امکان آشنایی با یک نویسنده و یک تصویرگر استثنایی را فراهم کرده است. فرصت را غنیمت بشماریم.

داستان ما

اسال‌ها پایش، در شهر بزبرگی در آلمان، پینه‌دوز تنگ‌دستی بازنش زندگی می‌کرد. تمام روز پینه‌دوز در دکان مغفزش می‌نشست و چنگمه و کفش وصله پینه می‌کرد و گاه به سفارش، کفشی می‌دوخت. زشش در باغکی بیرون دروازه شهر، میوه و سبزی عمل می‌آورد و آن را در بازار محله، بر سباطی می‌فروخت... زن و شوهر پسری داشتند نامش یاکوب، پسری زیبا و زبر و زرنگ که کنار مادر در بازار محله می‌نشست و به مشتری‌ها در بردن بارشان به خانه کمک می‌کرد. داستان دماغ دراز کوچولو، داستان این پسر است؛ یاکوب که زندگی پیکناخت او در کنار سباط مادر و بر سر فرقه پدری، می‌گذشت تا «روزی از روزها».

روزی از روزها...

«روزی از روزها، زندگی یاکوب زیور و رو شد و فضای داستان هم، پیکناختی، روزمرگی و سکون مردایی زندگی مردم پینه‌دوز زن و سبزی فروش، جای خود را به جهان شگفتی آفرین و رازآلود جادو داد. در آن روز پیرزنی زشت به بازار آمد و یکراست به سراغ مادر یاکوب، هانای سبزی فروش رفت. سبزی‌های کمیاب و مرتب را به هم زد، دستمالی کرد، بو کشید و فر زد؛ جنس‌های نخل، جنس‌های واژه... چیزی که به درد بخورد نمی‌آید...»
یاکوب جوان با جسارت به پیرزن اعتراضی کرد و با بی‌زاری غیب‌های ظاعری او را به رخ کشید... به سزا

به خوده پسر داد و پسر به خوبی عمیق فرورفت.

بعد چه شد؟

دنیاه داستان را خود بخوانید. کوتاه‌تر کردن این قصه، بی‌آنکه به زیبایی و کمال آن لطمه بخورد، غیر ممکن است. با چنان استادی از احساس تنیده و با خود بافته شده است که کمترین تغییر را بر نمی‌تابد. اما دست بالای هست، اگر نه بسیار، فرض محال، محال نیست. گریه‌م که قصه‌گری به استادی، قصه را پیرباید و نقل کند. تصویرها را چه خواهد کرد؟ باقی‌ای از زیبایی و خیال، هماهنگ با زبان موزون قصه و ادامه‌دهنده آن. نویسنده این داستان چگونه چه کسی است؟ قصه‌گویی چنین استاد که می‌گوییم، باید نامدار باشد یا شما او را می‌شناسید؟ قصه ما، دماغ دراز کوچولو، نام دارد و نخستین بار در سال ۱۸۳۷ در مجموعه داستان «شیخ اسکندر» و به بردگاش در «اشتونگارت چاپ شد. کمی پیش از مرگ نویسنده ۲۵ساله آن ویللم هاوف *Wilhelm Hauff*

در توپینگن آماده کند. این دهکده کوچک، جزیره تهابی، برای مرد جوان و سرزنده، در حکم ادره اشکها؛ بود. با ورود به دانشگاه الهیات، ویللم به سرعت به بنادگراوین گروه دانشجویی، یعنی گروه برادری، پیوست و بارها «به قلب آتش ناخست» و بزودی به شاعر جنتیش برادری بدل شد و ترانه‌های مهنی و هجویه‌ها و طنزهای او دهان به دهان جریخید.

محاکمه یا نامزدی

در دانشگاه بارها به خاطر تأخیر پارک‌گویی و صدافت کودکیانه توبیخ شد تا بالاخره کمیسیون مرکزی تحقیق او را به نورد لنینگن *Nord lingen* فراخواند تا به اتهامات خویش در مورد فعالیت در جنتیش برادری پاسخ دهد. برای شاعر جوان و پرشور، اما هر مشکلی یک فرصت بود. در همان سفر، در همان شهر، ویللم، دخترعمویش لوتیزهاوف را دید و به او دل باخت و به سرعت با او نامزد شده اما دخترعمو، پسرعمو برای زندگی در کنار یکدیگر، مجبور شدند سه سال صبر کنند تا ویللم کاری ثابت با درآمدی مطمئن پیدا کند. در دوران دانشجویی، ویللم جتگی از ترانه‌های مردمی و ترانه‌های جنگ، فراهم آورد و بی‌راست و در سوره‌ای از اشعار خود را

خانواده

ویللم هاوف، شاعر و نویسنده آلمانی، ۲۹ نوامبر ۱۸۰۲ در اشتونگارت به دنیا آمد. پدرش اگوست وزارت امور خارجه بود و مادر، هدیوگ ویللمین ال سزر *Hedwig wilhelmine Ellessuer* خانه‌دار. ویللم یک برادر بزرگتر و دو خواهر کوچکتر داشت. در سال ۱۸۰۶ خانواده به شهر توپینگن *(Tuingingen)* نقل مکان کرد. ویللم هفت ساله بود که مرگ زودرسی، پدر را از کودکان ربود. مادر آنها

تعداد توپینگن آماده کند. این دهکده کوچک، جزیره تهابی، برای مرد جوان و سرزنده، در حکم ادره اشکها؛ بود. با ورود به دانشگاه الهیات، ویللم به سرعت به بنادگراوین گروه دانشجویی، یعنی گروه برادری، پیوست و بارها «به قلب آتش ناخست» و بزودی به شاعر جنتیش برادری بدل شد و ترانه‌های مهنی و هجویه‌ها و طنزهای او دهان به دهان جریخید.

خلاف جبت موج

داستان‌های احساساتی اشکی، کتاب‌های خاطرات و شرح حال نویسی در آن زمان در آلمان بسیار رونق گرفته بود. هاوف با طنز قوی خود، سبک رایج را به سخره گرفت. فانتزی طنزآلود، روش نگارش ظریف و پیچیده و تمایل شدید به سبک، نو آثار هاوف را به دنیای نو نزدیک می‌کند. او در جست‌وجوی خوانندگان فریخته بود بنابراین نوشته‌هایش در عرصه ادبیات قلمبه‌سلمان آلمان اثرن ۱۹مهمجور ماند.

هاوف برکار بود. به سرعت می‌نوشت و بدون بازبینی منتشر می‌کرد. دیگر ویژگی‌های او این بود که می‌نوشت به‌طور همزمان، روی چند اثر کار کند. هاوف در ۱۸۳۵شروع به نوشتن قصه‌های بریان کرد که در ۱۸۳۶ در اشتونگارت منتشر شد. در این داستان دختر زیباروی خیال‌انگیز قصه‌گویی جای خود را به مستخدمه‌ای پیراده است که در طلب توجه و احترام، به کودک پناه آورده است کودکانی که شیفته، دنیای جادویی هستند. قصه‌های بریان هاوف پیش از هر اثر دیگر، اول تجدید چاپ شده‌اند. قصه‌ها، عناصر شگفتی او بومی را با ماجراجویی‌ها چینه درهم آمیخته و به افسانه‌ها رنگی از منش جوززایی بخشیده‌اند. در برخی از قصه‌ها، هاوف با انتخاب درونمایه شرقی از جلدیت سرزمین دور استفاده می‌کند. بااز داستان‌های قومی اروپایی و در گروه دیگری از قصه‌ها به داستان‌های رازآلود و ماجراهای ارواح می‌پردازد. داستان‌هایی که در محل زندگی اشراف، دانشجویان و صنعتگران آلمان می‌گذرند و تصمیم‌گیری شخصیت‌ها و طنز نهفته در قصه‌ها ما حاصل اختلافی یک دهکده کوچک آلمانی، همخوانی دارد.

را‌دحل‌های زمینی

او ویژگی‌های قصه‌های بریان هاوف، نتیجه‌گیری آنهاست: باید در زمین به دنبال راه حل گشت نه در آسمان. بیشتر روایت‌های او پابانی عووش دارند، اما بسته به وابستگی افراد به ثروت، شهرت، و قدرت، سرنوشت گریزناپذیر آنها رقم می‌خورد. هاوف در داستان‌هایش برای جلب توجه خواننده از رخداد‌های غیر معمول استفاده می‌کند. سیر رازآلود تقدیر یکی از درنمایه‌های مورد علاقه اوست.

هاوف به تحلیل روانکاوه نیز می‌پرداخت. روایت هاوف از انللو و داستان بخت عشاق راستین، مهارت او را در ارائه تحلیل‌های روانشناختی نشان می‌دهد. هاوف علاوه بر داستان‌های تاریخی، طنز و شعر و داستان کوتاه، در چند نشریه ادبی نیز مطالب گوناگونی نوشت. کار مداوم او فراسود.

ازدواج بعداز ۳ سال

در همین زمان او هر سو پیشهاد کرد که او می‌شد، هاوف اما هیچ یک را نپذیرفت. نقل ثابت نشان و آیدار خود را به دوستی سیرده، پیشنهادها را رد کرد و از اول می‌

من به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... هیچ ربه‌البع با اربابین جز تبار این جاده خوب و زیبایی بی‌مان وفاداری ننشمام، قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها بی‌کار می‌کم، حتی در راهی بی پایان.»

نشر پیمان با زاگی، کتاب دماغ دراز کوچولو را با ترجمه فاطمه موزیاس و ناتالیآ لویانووا با کاغذ مرغوب، چاپ عالی و قیمت مناسب به بازار فرستاده است. انتشار این کتاب، نه فقط برای کودکان بلکه برای نوجوانان و بزرگسالان نیز امکان آشنایی با یک نویسنده و یک تصویرگر استثنایی را فراهم کرده است. فرصت را غنیمت بشماریم.

من به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... هیچ ربه‌البع با اربابین جز تبار این جاده خوب و زیبایی بی‌مان وفاداری ننشمام، قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها بی‌کار می‌کم، حتی در راهی بی پایان.»

من به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... هیچ ربه‌البع با اربابین جز تبار این جاده خوب و زیبایی بی‌مان وفاداری ننشمام، قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها بی‌کار می‌کم، حتی در راهی بی پایان.»

من به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... هیچ ربه‌البع با اربابین جز تبار این جاده خوب و زیبایی بی‌مان وفاداری ننشمام، قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها بی‌کار می‌کم، حتی در راهی بی پایان.»

من به همه تعلق دارم، من به خودم تعلق دارم نه به هیچ مکتب ادبی... هیچ ربه‌البع با اربابین جز تبار این جاده خوب و زیبایی بی‌مان وفاداری ننشمام، قوانین جاودانه‌ای که به خاطر آنها بی‌کار می‌کم، حتی در راهی بی پایان.»

روش جدید آموزش شطرنج

بنا بر یک افسانه، شطرنج در زمان الویشیون ساسانی، از هند به ایران آمد و دست کم سابقه ای ۱۵۰۰ساله در کشور ما دارد. با این سابقه کهن، آیا شطرنج بازان ایران در جهان، جای شایسته خود را دارند؟ شطرنج، از چه

سنی و با چه کیفیتی آموزش داده می شود؟ در گذشته، شطرنج نیز همچون دیگر بازی‌ها، در انحصار پادشاهان و اشراف بود، اکنون اما سال‌هاست که بدل به یک بازی همگانی شده است. یک ورزش فکری، کودکانی که شطرنج بازی می کنند، در ریاضی و فیزیک به طرز قابل توجهی پیشرفت می کنند، تمرکز، قدرت برنامه ریزی و تئوری ارائه آنها افزایش می یابد و یاد می گیرند که از شکست نهرسانند، بلکه تجربه می‌آیند و زهر شکست را با تجربه و تحلیل غلت‌های آنان، به پله‌ای برای رسیدن به پیروزی بدل کنند و بالاخره، شطرنج یک سرگرمی سالم است که کودکان و جوانان را از بسیاری خطرها و مفاسد اجتماعی دور نگه می دارد.

یکی از کشورهای مطرح در عرصه شطرنج، اتحاد جماهیر شوروی سابق بود که از پایان جنگ جهانی دوم تا زمان فروپاشی، همواره مقام برتر را داشت. هنوز هم شطرنج بازان روسیه در میدان‌های جهانی، حرف اول را می‌زند. یکی از لایال موفقیت آنها، توجه به آموزش شطرنج بین کودکان و نوجوانان، در سطح وسیع و به روش صحیح است. روش آموزش شطرنج که اوایل ۶۰، در شوروی سابق تدوین شد، حاصل بیش از ۳۵ سال کاربرسی از آزمون و خطا بود. شویه‌ای کارآمد که با صرف کمترین زمان، بهترین نتیجه را به دست داد.

برنامه هفتگی شامل ۴ ساعت درس، ۴ ساعت کار در خانه و ۳۲ ساعت بازی عملی تا نسبتاً تا سطح درجه بین المللی (بینیگ) ۲۰۰۰ ارتقا یابند.

کتاب «روش جدید آموزش شطرنج» در واقع اولین بخش از برنامه سه‌ساله آموزش شطرنج در شوروی سابق است. کتاب دو جلد است و حجم جلد اول آن نصف حجم جلد دوم است؛ زیرا برای عبور از هر مرحله به مرحله بالاتر، مطالبی که فرد باید بیاموزد، به صورت تصاعد هندسی افزایش می‌یابد.

لکنه جالب توجه این است که در هر مرحله فقط اطلاعات ضروری را به نأوموز می‌دهند و ارائه مطالب بیشتر را امضر می‌دانند. جهت حرکت کتاب از ساده به پیچیده است و همزمان، با رعایت ارتباط معقول بین استاد و شاگرد، تئوری و عمل تلفیق می‌شود. یکی استاد شاگردش (که خود استادان بزرگ شطرنج جهان است) یعنی رومن پتزر ولو آلبرت، کتاب را به رشته تحریر درآورده‌اند. وی یک پدر و دختر عیاس لطفی و لادن لطفی با مقلبه همزمان دو نسخه فرانسه و انگلیسی ترجمه کرده‌اند.

انتشارات فرین کتاب را با کاغذ مرغوب، چاپ خوب و قیمت مناسب به بازار فرستاده است. «هر یک مربی عشق به شطرنج را در شاگردانش ایجاد کند، هدیه‌ای ماندگار به آنها داده است؛ درک زیبایی شطرنج، یعنی درک زیبایی هوش بیشتر.» «رومن پتزر»

«روش جدید آموزش شطرنج» نوشته: **رومن پتزر**، لوالبرت، ترجمه: **عیاس لطفی و لادن لطفی**، انتشارات فرین، جلد ۱ و ۲، ۳۶۰ صفحه، ۲۲۰۰ تومان

مجد سرسنگی، در یکم اسفند ۱۳۶۶ در شهر سبزور، مراد شد. وی از پایان تحصیلات متوسطه در زادگاهش، بعنوان دانشجوی تئاتر دانشکده هنرهای زیبا به تهران آمد. سرسنگی بعد از اخذ درجه لیسانس، تحصیلات را در مقطع کارشناسی ارشد، در دانشگاه تربیت مدرس ادامه داد و بعد از آنکه عضو هیات علمی دانشگاه هنرهای زیبا شد، به قصد تحصیل مقطع دکترا علام انگلستان شد.

وی در سال ۱۳۸۲ بعد از کسب درجه دکترا از دانشگاه مرکزی انگلستان به ایران برگشت و او اکنون استاد مقطع کارشناسی ارشد و کارشناسی نمود می‌کند. تئاتر دانشگاه هنرهای یبدا عضو گروه تخصصی تئاتر فرهنگستان هنر، عضو هیات امای انجمن نمایش و به‌عنوان عضو شورای آموزش‌های تئاتری مرکز هنرهای نمایشی، مسؤولیت طرح تأسیس بنیاد دایره‌المعارف تئاتر ایران را به‌عهده دارد. دلیل گفت‌وگوی کتاب هفته با دکتر مجید سرسنگی نیز آگاهی از روند تدوین و تألیف دایره‌المعارف تئاتر است.

شویه گره‌آوری دایره‌المعارف تئاتر، القیابی است یا موضوعی؟

امروزه نخبه‌کد پاسخی به این سؤال ندیم. چون اکنون درگیر نگارش اسامنامه بنیاد دایره‌المعارف هستیم. در این دایره‌المعارف دو گروه فعالیت می‌کنند، یکی گروه اجرایی دایره‌المعارف است و دیگری گروه علمی. که در واقع توسط چند تن از اساتید و صاحبزنان تئاتر کشور اداره می‌شود و نوع گردآوری آن نیز توسط گروه علمی مشخص می‌شود. در حقیقت تدوین اسامنامه بنیاد نیز وظیفه همین گروه علمی است که پس از تدوین این اسامنامه باید به عضویت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برسد و سپس از آن هم مراحل اولیه گردآوری و تدوین دایره‌المعارف تئاتر آغاز شود.

نژوم گره‌آوری و تألیف دایره‌المعارف تئاتر دو زمان معاصر، برای مخاطبان فارسی‌زبان چیست؟

یکی از بحث‌هایی که سال‌هاست در فضای تئاتری کشور ما مطرح است، فقدان پژوهش‌های تئاتری است. به این معنی که تعداد کمی از هنرمندان تئاتر ما به‌طور جدی به این مسأله پرداخته‌اند و در واقع ما هیچ‌گاه نتوانسته‌ایم سهم مهمی از تولید علم تئاتر را در جهان، به خود اختصاص دهیم. به همین خاطر معدودترین بخشی که در دوره جدید مدیریت مرکز هنرهای نمایشی مطرح شد، اختصاصی بخشی از بودجه سالانه مرکز هنرهای نمایشی به پژوهش در تئاتر ایران است.

شورای پژوهش‌های تئاتر نیز زاینده همین بحث است. دقیقاً یکی از ایده‌های این شورا، تدوین و تألیف دایره‌المعارف تئاتر بود که قطعاً می‌تواند مرجعی برای

پژوهشگران تئاتر ایران باشد. دایره‌المعارف تئاتر توسط کدام انتشارات چاپ و منتشر می‌شود؟

پایخ به این سؤال کمی زود است. مدخل‌گزینی دایره‌المعارف تئاتر به چه شیوه‌ای انجام می‌شود؟

همیشه میان شرایط آرمانی و شرایط واقعی کار پژوهش و بخصوص تدوین دایره‌المعارف فاصله بسیاری وجود دارد

این بحث نیز مربوط به گروه علمی است. ولی بحثی که در شورای پژوهشی مرکز هنرهای نمایشی صورت گرفته، سعی بر این بود که مفایدا، در کار را به‌طور همزمان انجام دهد. یکی باذخایرهای است برای دایره‌المعارف علوم سراسر ایران است و دیگر بحث دایه‌المعارف‌های تخصصی تئاتر که شامل بخش‌هایی چون طراحی صحنه، نورپردازی، آبیات نمایشی و…است.

اکنون تدوین اسامنامه در چه مرحله‌ای قرار دارد؟ طرح اولیه‌اش نوشته شده و در حال حاضر نیاز به یک بازبینی کلی دارد که در طی هفته آینده برای تصویب به مرکز هنرهای نمایشی ارائه می‌شود.

دایره‌المعارف تئاتر به‌چند بخش تقسیم می‌شود و آیا مدیریت هر بخش به عهده یک نفر است؟

مدیریت کلی دایره‌المعارف به عهده رئیس کمیته علمی آن بود. در واقع اعضای کمیته علمی دایره‌المعارف چند تن هستند که هر کدام مسؤولیت بخش‌های مختلف را می‌پذیرند و تصمیم‌گیرنده برای بخش‌های مختلف هم افراد این کمیته هستند. در نهایت کمیته علمی یک

مسؤول دارد که تمام مراحل زیر نظر مسؤولیت علمی انجام می‌شوند.

در حال حاضر این طرح در کدام ایسگاه قرار دارد و کلیت این دایره‌المعارف شامل چند ایسگاه است؟

این طرح در ایسگاه اول است. در واقع نگارش اسامنامه

پس مدخل‌گذاری، گره‌آوری و ساختار نگارش مفادها

را ایسگاه چندم می‌دانیم؟ اگر ایسگاه دوم را انتخاب اعضای کمیته علمی بدانیم، مرحله مدخل‌گذاری را به ایسگاه سوم اختصاص می‌دهیم.

شویه تدوین این «دایره‌المعارف» همچون دیگر

دایره‌المعارف‌های فارسی‌زبان است و بسبک و سبب‌های خود را دارد؟

پایخ به این سؤال نیز مربوط به کمیته علمی است. ولی ما در حال حاضر (گروهی بسیاری از دایره‌المعارف‌های تئاتر جهان را در اختیار داریم که قطعاً طراحی ساختار دایره‌المعارف تئاتر ایران به چنین گروهی توجیه داریم. البته لازم به ذکر است که این دایره‌المعارف متناسب با شرایط بومی و فرهنگی

مخاطبان ایرانی تدوین می‌شود.

آیا ممکن است این دایره‌المعارف به سرگذشت بسیاری از

دایره‌المعارف‌های دیگر دچار چالش‌ها و پیوسته چند جنبه‌های چاپ

شده و در میانه راه بماند؟ هسته میان شرایط آرمانی و شرایط واقعی کار پژوهش

و بخصوص تدوین دایره‌المعارف فاصله بسیاری وجود دارد. آنچه که اکنون مدنظر ماست به این سؤال نباید پاسخ منفی

می‌دهد. چون پیش‌بینی‌هایی شده است که این روند در میانه راه متوقف نشود و به همین دلیل ما طرح ایجاد بنیاد

دایره‌المعارف تئاتر را به عنوان بنیادی رسمی و دارای شناسنامه که می‌تواند آینده این راه را تضمین کند، تعجب

می‌کنیم. این دایره‌المعارف تنها مخصوص تئاتر ایران است

کشورهای دیگر با هم در بر می‌گردد؟

به هر حال چون بخش‌های علمی این علم تئاتر مربوط به کشورهای دیگر است و ما مجبوریم این علم را با هموزیمه قطعاً

نگاهی هم به تئاتر جهان خواهیم داشت.

تاکنون چند دایره‌المعارف تئاتر جهان به فارسی ترجمه

شده، جایگاه این دایره‌المعارف نسبت به دیگر دایره‌المعارف‌ها چگونه است؟

یکی از کارهای جدی ما گناکه به کارهای جدی این حیطه در سطح جهانی استند اما سعی اصلی بر این است که این دایره‌المعارف قطعاً علمی و متنی خاص خودش داشته باشد

و در واقع قصد بر این است که این اثر، نمونه‌گامی از تمام دایره‌المعارف‌های تئاتری باشد. به نظر من اولین وظیفه ما

تعامل با کسانی خواهد بود که پیش از ما قدم را این راه

گذاشته‌اند. قطعاً نتفاده از تجربیات ایشان را در ما مموارتر

خواهد کرد.

وقتی تصویر تمام می شود

در تصویر بالا از ارمی برسم روزی هم بوده که نوبتی کارگرکی؟، در جوامی می‌گردد، گامی

روقت به جایی می‌رسیم که تصویر تمام می‌شد.

برای او که آرزو داشته نویسنده شوده، به خاطر جادوی کلمات، با یکوفه، باسپینا

رضاء، مدرس صادق و رویا پرزاده به پدافملانی تیرین تید.

شیده نامی نقاشی را از سال ۶۵ یا آیدین آشفندو شروع کرده و تا به

حال ده نمایشگاه انفرادی و پانزده نمایشگاه گروهی با بسبک اکسپرسیونیسم

داشته است.

درباری

مراسم تجلیل از ۴ شخصیت برگزیده فرهنگستان‌های علوم، علوم پزشکی، هنر و زبان و ادب فارسی روز پنجشنبه دوازدهم آذرماه برگزار شد.

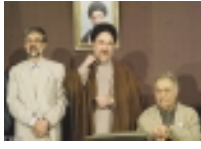
در این مراسم که سید محمد خاتمی، رئیس جمهوری و غلامعلی حداد عادل، رئیس مجلس شورای اسلامی حضور داشتند، دکتر سید محمد بلورچیان تبریزی، دکتر سلیم بهادری، استاد مرتضی دولتی را از رئیس جمهوری دریافت کردند. همچنین در این مراسم، حسن حبیبی، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی به نمایندگی از سوی رؤسای فرهنگستان‌های چهارگانه، رئیس جمهور و ریگ از برگزیدگان صحبت کردند که گزارش آن را در ذیل می‌خوانید:

سیدمحمدخاتمی:

تطبقیف مفاهیم بدینی یا امور جدید ناپسند است

تلاش برای تطبیق مفاهیم دینی برامور جدید امری ناممکن و ناپسند است.

سید محمد خاتمی، رئیس جمهوری ضمن بیان

مطلب فوق گفت: ناپسند انگاشتن آنچه جدید است به بهانه پایبندی به مبانی فرهنگ گذشته من فاصمه‌پار است. شیفتگی و احساس مفارقت که برخی در مقابل تمدن و تفکر جدید دچار می‌شوند، سبب تعریف مفاهیم گذشته می‌شود و به همان اندازه ناپسند است که مفاهیم جدید را به دلیل بی‌وسنگی به قدیم اکابر کنیم.

وی افزود: تلاش برای تطبیق مفاهیم عام و گسترده دینی بر مسائلی که محدود به انسان در زمان و مکان است و تلاش برای جایزانه دادن آنچه زمانی و مکانی است، هر دو می‌تواند برای بشر مشکل‌آفرین باشد.

خاتمی با اشاره به انتقادهای پیاپی دین اسلام اظهار کرد: اسلام می‌تواند به بشر قلب‌های متفاوتی مناسب باشد و با روزگار و نیازهای او بشعده آنچه‌آن که دین در عصر نزول خود آنچه در جامعه بود را نقی نگردد. وی که سخنرانی خود را با واژه ملت آغاز کرد، ملت را امری جدید و منشا اثر در زندگی امروز برشمرد و تأکید کرد: تقویت آثار فرهنگ، تقویت بنیاد هویت ملی است. آنها که دین را در برابر ملت و ملت را در برابر دین

می‌دانند مصلحت جامعه و حقیقت دین را شناخته‌اند. رئیس جمهور ادامه داد: در جهان امروز که گفتن غالب آن برمسالاری است اگر توایم با یکدیگر به فرهنگ غنی و ارزش‌های گذشته، برمسالاری سود انکار را با لغات، عرفان و ظرافت اخلاق، زیبایی و معنویت بیاریم و الگوی و ارائه کنیم که جلویگزوی نیاز روزگار ما باشد. وی تقویت هویت ملی و پرداختن به آن را وظیفه دینی و عقلائی و منطقی تجربه بشر دانست و گفت: ما اگر بخوایم بنامیم باید بدانیم که در ایران زندگی می‌کنیم و ملت ما ملت جمهوری‌ایست. همه می‌خواهند این جمهوری را معیارهای دینی، اخلاقی و معنوی او سازگار باشد. خاتمی در ادامه تأکید کرد که تقویت هویت ملی جامعه با اهتمام به دانش، آندیشه، تفکر و هنر ملی ممکن است و اظهار کرد: تجلیل از بزرگان علم، هنر و فرهنگ در جامعه یعنی تلاش برای تقویت هویت ملی که بر همه ما واجب است.

وی تصریح کرد: تجلیل از بزرگان زنده علم، هنر، آندیشه ملی و کلاس‌های تباریم، ما به گذشته افتخار می‌کنیم. گذشته ما به عنوان سبکی است که از آن به آندازی و افتخار پرواز کنیم و فرهنگستان‌ها در این زمینه نقش مهمی دارند.

خاتمی ادای احترام به صاحبان دانش، فرهنگ و

تعمین اهداف و وظایف بر معیارهای آنها نشانگر اهمیت است که ایران برای این نهادها قابل است. در کنار این تدبیر مجموعه نظام باید تربیتی مدد تا وظایف و اختیارات فرهنگستان‌ها دقیقتر مشخصی شود.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در بخش دیگری از برگزیدگان سال آینده فرهنگستان‌ها را معین کنیم تا اعضای فرهنگستان و سایر صاحبان‌ران طرف ۶ ماه مقالات اهدایی خود را به دبیر ستاد ارسال کنند و در فاصله باقی مانده بنویسم چهار کتاب آماده و چاپ کنیم. حسن یادای احترام به استادان بلورچیان، بهادری، پورجوادی و معیز صریح کرد: در مدیریت علمی، اجرایی کشور، خودگرایی بیش از کار جمعی حکومت دارد. اگر مدیر موفق را کسی بنامید که مدیر باشد و مدیر بودن را به کار گروهی با همکاران تعریف کنیم چنین مدیران مدبری را به تعداد زیاد، کمتر می‌توانیم سراغ بگیریم که استادان برگزیده سال جاری به خوبی در این تعریف جای می‌گیرند.

تصراالله پورجوادی:

پاسداری از ادبیات فارسی مهم‌ترین وظیفه فرهنگستان است

پاسداری از ادبیات فارسی، این گنجینه عظیم و

بازرژش مهم‌ترین وظیفه فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.

نصرالله پورجوادی، ایرانشناس ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به اینکه امری در راه پاسداری، حفظ میراث ادب فارسی و ترویج آن وجود دارد گفت: نگاه کردن به این گنجینه از زوی تنگ‌نظری است. اگر به ادبیات خود که چشم مندیجه‌سرایی و قصه‌های سرگرم‌کننده نگاه کنیم یا آنها را مقاله‌های مختلف ادبی در نظر بگیریم، حتی این میراث گویش‌ها را به جا نیاورده‌ایم. وی ادبیات فارسی را از نظر تنوع و خنوع دنیا و دریای بزرگبری برشمرد که ملامت بر آن دشوار است و اظهار کرد: به رغم محدودیت درک ما از مانه و عمق ادبیات فارسی با دلکی تأمل می‌توان به این حقیقت واقف شد که در گنجینه ادبیات فارسی اندیشه‌های عرفانی، فلسفی، کلامی و روشنفکری نیز بیان شده است.

پورجوادی افزود: برخی از کسانی که ماهیت ادبیات فارسی را به درستی شناخته‌اند به خفته گفته‌اند که زبان فارسی در زبان‌های شرقی و غربی نادر بود.

است. این حکم را صدعا کاتبی که درباره زبان فارسی

و خبرنگاران مطوعات را تا نماندند.

از جمله نشریات که صالحیار سرمیرزی آنها را برعهده داشت می‌توان به روزنامه آیدگان، نشریات وزارت اطلاعات، روزنامه مردم، روزنامه ایران‌اند، اشاره کرد.

وی در سال‌های هفدهمفدات نیز مجلات رسانه، دنیای سخن، ادبیه، کلنگ و یوشنامه ترویج مطوعات ایران همکاری داشت.

استاد صالحیار در عمر خود ۳۷ کتاب تألیف، ترجمه و انتشار کرده است که از سان آنها می‌توان به چهارم مطوعات معاصر، تکامل فن چاپ در ایران، به داستان از ده کشور جهان، قدرت و اصول، تاریخ جهانی لغت (۶ جلد)، آسیا از روی زندگی من، اشاره کرد.

غلامحسین صالحیار در سحرگاه چهارشنبه ۱۹ آذر ۸۲ در بیمارستان ترس درگذشت.

روحش شاد و پادش گرامی باد.

نوشته شده است. نفس می‌کشد.

وی در ادامه تصریح کرد: فرهنگستان زبان و ادب فارسی در طول ۱۴ سال فعالیت خود و در اکثر جلسات عویش به مسائل رساله‌نوی، واژه‌گزینی و واژه‌سازی پرداخت و به روح ادبیات فارسی گستر عایت کرده است.

مرتضی معین:

این افتخار به حرفه گرافیک ایران داده شده است

این نشان افتخاری است که تنها به آن داده شده بلکه به حرفه گرافیک این مملکت داده شده است. مرتضی معین، گرافیست ضمن بیان مطلب فوق گفت: این افتخار نصیب همه طراحان گرافیست‌ها، اساتید و همکاران من است. من و همکارانم توانستیم حرفه‌ای را که کم بود به جای برسانیم که این احترام و حرمت به آن گذاشته شود.

وی افزود: حرفه گرافیک همواره مورد اتمام در خدمت سرمایه‌داری و تجارت بود. من نمی‌توانم در خدمت اقتصاد بودن چه اشکال دارد در حالی که اقتصاد شادترگ سالی جامعه است. مرتضی معین به دلیل کسالت حتی در زمان دریافت نشان خویش نیز نتوانست در جایگاه حاضر شود و در سر جای خود سخنان گویاهای ایراد کرد.

سیدمحمدبلورچیان تبریزی:

برای پیشرفت توجه به تمام علوم ضرورت دارد

در مسیر پیشرفت و ترقی توجه خاص به تمام علوم ضرورت دارد. سید محمد بلورچیان تبریزی ضمن بیان مطلب فوق هدف فرهنگستان علوم را اعتلائی علم، پژوهش و بالورزی در جهت استقلال علمی کشور گام برمی‌دارد. وی در بخش دیگری از سخنانش از رئیس جمهور که گفتگ شایانی در جهت تأسیس و حفظ مرکز پژوهش‌های طبیعی و مهندسی‌سیمن ایران کردند، تشکر و از روی تمنا کرد که دستور لایز را جهت تخصیص ارز کنند. در این مراسم فیلم گزوه‌ای از زندگی دکتر سید محمد بلورچیان تبریزی بخش شد.

دکتر مسلم بازاری:

جایگاه دانشگاه خود تعریف نشده است

مهربوت خوب تعریف نشده است و حرمت معلم نقش دانشگاه در به کارگیری تمام امکانات، روشن نیست. دکتر مسلم بهادری، ضمن بیان مطلب فوق گفت: استقلال دانشگاه که مهم‌ترین عنصر خلاقیت است هنوز مفهوم خود را به دست نیاورده و حتی حدودی نسبت به اوایل تأسیس دانشگاه تهران کمتر شده است.

بهادری به توجه جدی به نیروی جوان اشاره و اظهار کرد: به گمان من ضروری است برنامه‌های عملی و مثبت برای نگهداری مغزها وجود داشته باشد تا از فراموشی مبراگشته شود.

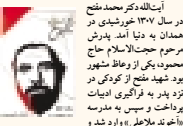
بهادری توجه به ارتقای کیفی دانشکده‌های پزشکی بخصوص در امر آموزش و پژوهش را ضروری دانست و تأکید کرد: در این کارها به سرمایه‌گذاران کلان، باز گذاشتن دست پژوهشگران، حذف مقررات دست و پا گیر و رفع مشکلات معیشتی نیاز است. وی همچنین درباره هماهنگی‌های میان نهادهای مدیریتی و اجرایی بخصوص وزارت بهداشت با دانشکده‌های پزشکی و بیمارستان‌ها واصله آنها و تعداد معنی فن ارزش خدمات در بخش دانشگاهی و بخش خصوصی سخن گفت و افزود: در حال حاضر بیمارستان‌های دولتی و به تبع آن نیروهای که در آن مراکز همه وقت خود را صرف خدمت می‌کنند، معیون و تشخیص حق می‌شوند.

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۲

بیان

دکتر محمد مفتاح

آسیالده دکتر محمد مفتاح

در سال ۱۳۷۷ خورشیدی اثر همدان به دنیا آمد. پدرش مرحوم حاج‌الاسلام حاج محمود یگی از وعاظ مشهور بود. مفتاح از کودکی در نزد پدر به فراگیری ادبیات و آخذت ملاطفه وارد شد و پس از مدتی به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و از محضر بزرگانی چون سیدمحمد حجت کوه‌کمری، سیدمحمد حسین ورجوی، سیدمحمد مجتبی‌پاشا، علامه طباطبائی و امام‌عظیمی استناد نمود و خود اسامی بزرگان حوزه گردید. مفتاح در حالی که در قم به برجه اجداد رسیده بود، به دانشگاه رفت و در آنجا نیز موفق به اخذ درجه دکترا گردید. رساله دکتری ایشان «تحقیق درباره نهج‌الایله» بود که با درجه بسیار خوب پذیرفته شد. دکتر مفتاح از همان دوران ایجاد وحدت و تسامح میان دو فتنر دانشگاهی و روحانی را وجه هست خود ساخت و به‌تالیف در جمله مکتب اسلام درباره وحدت حوزه و دانشگاه نوشت که نقی و فخری و یاد در این زمینه به خوبی نشان می‌دهد.

دکتر مفتاح در حوزه و دانشگاه از صحن آغاز سعی می‌برد و روشگری دانش‌پژوهان دانش و کلاس‌های خوشی با به مرکزی برای مبارزه تبذیل کرد و در این راه با کمک دکتر هاشمی به تفسیر لجنین اسامی دانش‌اموزان همت گماشت و یی همدان با تدریس، حاشیه‌ای ارزشمت و کتاب «سفر به ملاصدرا» نوشت. همچنین کتابی به نام «روش لایقه» در علم عقلم در رشته حقوق درآورد که به عنوان کتاب دومی در حوزه و دانشگاه استفاده می‌شود. ترجمه تفسیر «صمیم الایله» یکی دیگر از کارهای علمی دکتر مفتاح است.

دکتر مفتاح علاوه بر تدریس در دانشگاه الهیات دانشگاه تهران در رشته آشناسی به فعالیت‌های علمی، تالیفی، محری و بحث و در مسجد امام کتبخانه علمی تفسیر کرد که همه درس افتادگی، فلسفی، نظری قرآن نهج‌الایله بود.

دکتر مفتاح با تشکیل شورای انقلاب به عضویت آن درآمد و با پیش از نهادهت، رئیس دانشگاه الهیات دانشگاه هراون و عضو شورای گسترش آموزش عالی کشور بود. دکتر محمد مفتاح بر ساعت ۹ صبح ۱۷ آذر ۱۳۵۸ به همراه دو همراه در حمام رود به دانشگاه الهیات توسط گروه فدائیان به نهادهت رسید. او را در حمام حرم متهم به قتل کرد به خاک سپردند.

با نشاران

فرهنگ و ادبای کاب

مجموعه پانزده جلدی کاز در ادیان الهی با هدف ارتقای سطوح معرفتی جامعه در زمینه فرهنگ کار تدوین شده است. محورهای مطالعه‌ای مجموعه فوق قرآن، احادیث، سیره و سنت و ادعیه معصومین (ع) و کتاب‌های تورات و انجیل است. مجموعه فرهنگ و ادبای کاب به سفارش وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و منتشر شده است.

عشائر عراق

کتاب عشائر العراق در چهار جلد توسط انتشارات حیدریه منتشر شد. کتاب‌ها، امکنه و بقاع، گروه‌ها و قبایل، شخصیت‌ها، گویش‌ها و تصاویر مربوط به عشایر عراق، بخش‌های تشکیل دهنده کتاب است.

شروط غیرمعتبر و آثار حقوقی آن در

کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان مصطفی فضایی، پژوهشگر حقوق بین‌الملل، در این کتاب نوشته‌است تا ضمن بررسی دقیق رژیم حقوقی شرط و تبیین ملاک‌های اعتبار شرط در معاهدات بین‌المللی، موضوع شرط‌های غیرمعتبر و آثار حقوقی آن را با نگاه به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان تحلیل نماید. دکتر مطالعات و تحقیقات زنان، ناشر این کتاب است.

کشت و کنار

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

پیشینه

مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه در سال ۱۳۶۱ با عنوان دفتر همکاری حوزه و دانشگاه تأسیس شد و از سال ۱۳۷۸ با تصویب شورای گسترش آموزش عالی به پژوهشکده حوزه و دانشگاه تغییر نام یافت و بالاخره در سال ۱۳۸۲ بر اساس مجوز شورای گسترش آموزش عالی کشور به مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه با دو پژوهشکده علوم اسلامی و پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی و بازده گروه پژوهشی تبدیل شد.

هدف اولیه دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، اجرای طرح مقدماتی بازسازی علوم انسانی بود. این طرح در پی درخواست ستاد انقلاب فرهنگی از امام خمینی و ارجاع ستاد از سوی ایشان به جامعه مدرسان حوزه علمیه قم، توسط جامعه مزبور تهیه و پس از تصویب ستاد انقلاب فرهنگی به تأیید امام خمینی رسید.

پژوهشکده حوزه و دانشگاه طی پیش از دو دهه و کتابخانه فعالیت خود، مراحل چندانی را پشت سر گذاشته که اشاره مختصری به آنها می‌شود:

مرحله اول (۱۳۶۱-)

در این دوره گروه کاری در زمینه اقتصاد، جامعه‌شناسی، حقوق و علوم سیاسی، روان‌شناسی و علوم تربیتی تأسیس شد و نشست‌های متعددی با حضور استادان حوزه و دانشگاه برگزار گردید که حاصل آن در قالب ۱۷۹ جزوه و کتابچه منتشر شد.

مرحله دوم (۱۳۶۱-۱۳۶۸) دوره را باید دوره رکود نسبی دفتر دانست به گونه‌ای که فعالیت آن تنها در انتشار چند اثر انگشت‌شمار خلاصه می‌شود.

مرحله سوم (۱۳۶۸-۱۳۶۹) در سال ۱۳۶۹ دفتر همکاری حوزه و دانشگاه رسماً به صورت یکی از نهاد‌های همکار با سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت) درآمد. این امر تأثیر مثبتی در تحول سازمانی و آموزشی «پژوهشی این دفتر به جای نهاد، از جمله اقداماتی که در این دوره انجام شد می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ایجاد گروه آموزشی روان‌شناسی،

جامعه‌شناسی، علوم تربیتی، مدیریت و تاریخ و جذب حدود ۲۰ نفر از کارشناسان علاقه‌مند به تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد. آغاز انتشار فصلنامه حوزه و دانشگاه، تأسیس گروه‌های پژوهشی علوم قرآن، مدیریت و تاریخ

- تجهیز کتابخانه و ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی راه‌های

مرحله چهارم (۱۳۷۸-۱۳۸۲) در این دوره علاوه بر گروه‌های یاد شده، گروه فلسفه و کلام نیز تأسیس شد و فعالیت‌های پژوهشکده حوزه در حوزه نشر گسترش و توسعه یافت.

مرحله پنجم (۱۳۸۲) بعد از این مرحله شورای گسترش آموزش عالی با ارتقا پژوهشکده به مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه، با دو پژوهشکده به نام‌های «علوم انسانی و اجتماعی» و «حکمت، تاریخ و دین‌پژوهی» موافقت کرد.

آثار متکوب

از جمله آثار منتشر شده عبارتند از: مبانی فقهی اقتصاد اسلامی؛ نگارش علمی به نظام هزینه و درآمد دولت اسلامی؛ مطالعه تطبیقی حقوقی جزای عمومی؛ اسلام و حقوق بین‌الملل خصوصی؛ ویر و اسلام (پلوتش‌های گفتادی و مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی ماکس وبر)؛ جامعه‌شناسی کجروی؛ سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت؛ روش تحقیق در علوم اجتماعی از اثبات کربلی تا ناخجاری کربلی؛ مکتب فیسری و ده‌ها عنوان کتاب دیگر.

نشریات

فصلنامه علمی تخصصی حوزه و دانشگاه؛ دو فصلنامه تخصصی جستارهای اقتصادی (شماره نخست آن به تازگی انتشار یافت)؛ دو فصلنامه تخصصی تربیت اسلامی، توسعه در آینه تحولات، جامعه‌شناسی معرفت، سیره تربیتی پیامبر (آموزش دینی)، روش‌های آسیب‌زا در تربیت دینی؛ جوان و آرامش روان؛ روان‌شناسی اجتماعی و…

کتابخانه

مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه دارای

۲۷ آثر روز و حدت

حوزه و دانشگاه

کتابخانه ای نسبتاً غنی و به روز از جدیدترین کتاب‌های علوم انسانی بویژه به زبان لاتین است. کتابخانه مزبور دارای ۳۲۰۰۰ جلد کتاب فارسی و عربی و ۲۵۰۰ جلد کتاب لاتین در موضوعات علوم انسانی و اسلامی (قرآن و علوم قرآنی، احادیث، تاریخ اسلام و ایران، رجال و تراجم، فقه و اصول، علوم سیاسی، و روانشناسی، اقتصاد، مدیریت، حقوق، فلسفه، جامعه‌شناسی و تعلیم و تربیت) است.

این کتابخانه مجهز به سیستم رایانه‌ای می‌باشد و در حال حاضر اطلاعات کلیه کتاب‌های کتابخانه وارد رایانه شده است و امکان جست‌وجو و دستیابی به اطلاعات کتاب از طریق عنوان کتاب، نویسنده، موضوع و… فراهم است.

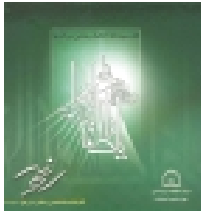
سیستم زده بندی کتاب‌ها به روش کتابخانه کنگره آمریکا (شاسی) باشد و معزن آن به صورت قفسه باز است.

بخش منابع مرجع و بخش نشریات از جمله قسمت‌های فعال کتابخانه است بویژه بخش نشریات که در آن نشریات علمی و تخصصی کشور و برخی از نشریات علوم انسانی خارج از کشور عرضه می‌شود.

نشان‌های علمی

در سال‌های اخیر برخی آثار و تحقیقات مؤسسه مزبور سائز رتبه‌های ملی و کشوری شده‌اند از جمله: کتاب «آرا دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت» در سال ۱۳۸۲ به‌عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد. همچنین کتاب «فقه و اخلاق از دیدگاه غزالی و هیوم» جایز رتبه اول کنگره دین‌پژوهان در سال ۱۳۸۲ گردید. دو کتاب نهاد خانواده در اسلام، و «روان‌شناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی» نیز در کنگره دین‌پژوهان کشوری رتبه اول را کسب نمودند. کتاب «حقوق قراردادها در فقه امامیه» اثر دیگر این مؤسسه است که رتبه اول کتاب سال دانشجویی راه دست آورد.

اولین کتابخانه الکترونیکی با موضوع حضرت فاطمه(ع)

در این لیست، امکان مرتب‌سازی نتیجه جست‌وجو بر اساس حروف الفبا در عنوان و کتاب‌ها وجود دارد. دیگر امکان تحقیقاتی این برنامه، ساختار موضوعی آن است. فضاثل و مناتب و زندگانی حضرت زهرا سلام‌الله علیها در ساختار موضوعی طراحی شده و در چند موضوع اصلی و صدها زیرشاخه گنجانده شده است.

در برنامه نرم‌افزاری «ریحان» با استفاده از آخرین تحقیقات و کتاب‌های منتشر شده پیرامون حضرت (ع) (س) پیش از دو هزار و چهارصد کتاب بر اساس حروف الفبامعرفی شده است. در معرفی هر یک از این کتاب‌ها به نویسنده، ناشر، دفعات چاپ، سال چاپ و زبان اشاره رفته و توضیحات کوتاه پیرامون آن کتاب داده شده است.

از امکانات کاربری «کتابخانه تخصصی ریحان» می‌توان به صورت ادعیه حضرت زهرا که در دستگاه MP۳ نیز قابل شنیدن است، تصاویری پیرامون حضرت، امکان برگشتن و کوپیک نامی حروف، امکان چاپ، امکان بزرگ کردن صفحات و… اشاره کرد. مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان، اکنون دوازده نرم‌افزار همچون: دانشنامه نهج‌الایله، صلوات، امثال، فیضی تمام و… را تولید کرده و قصد دارد بزرگی کتابخانه تخصصی امام علی(ع) را با صورت الکترونیک عرضه کند.

زنگ ویژه

امیرحسین شرافت

مؤسسه بوستان کتاب قم، تاکنون چهار بار به عنوان ناشر برگزیده سال انتخاب شده است. دو دوره ناشر سال حوزه علمیه و دو سال پی‌دی‌آر۱۳۸۱ و ۱۳۸۲. علمی‌رقم آنکه ناشری حوزهای بوده است، به عنوان ناشر بریز دانشجویی انتخاب شده است. کتاب‌های برگزیده چندین جشنواره مهم در چند سال پایی در موضوعات دین و فلسفه آن ناشر بوده است. دو سال ناشر برگزیده نمایشگاه ملیکتاب کتاب ناشر برتر استان قم از افتخارات دیگر آن است.

گفت وگو با سید محمدکاظم شمس ، مدیر بوستان کتاب قم

رعایت معیار انتخاب

شما در فروشگاه مرکزی چند عنوان کتاب به‌طور متوسط چه تعداد مراجعه‌کننده دارید؟
در فروشگاه مرکزی بوستان کتاب به‌طور میانگین و به‌صورت دائمی، حداقل ۱۱۲ هزار عنوان کتاب و صدها عنوان مجله را از پیش از ۲۰۰ ناشر عرضه کردیم. همچنین، به‌طور متوسط، روزانه حداقل ۱۲۰۰ نفر که تقریباً همگی آنها نیز خریدار کتابی یک یا چند جلد کتاب هستند، به این فروشگاه مراجعه می‌کنند.

همانگونه که می‌دانید نشر کشور به طو عام و نشر دینی به طور خاص در سال‌های اخیر از رشد کمی و عددی قابل توجهی برخوردار بوده است اما مسئولانه از جهت محتوا و کیفیت این رشد به هیچ وجه متناسب نبوده است و به

گرمای که شاهد چاپ و نشر آثار بی‌سجوا و بعضاً مبتذل چیست و برای رفع آن چه باید کرد؟
در حال حاضر مهمترین مشکل کتاب دینی بحث سجوا است. طبق آمار حدود ۱۰ درصد نشر کشور در تهران انجام می‌شود. ۱۲ تا ۱۵ درصد نیز در قم و قبه در سایر استان‌ها است. عددهترین ناشران و مؤسسات خصوصی یا نیمه‌خصوصی انجام می‌گیرد. به‌شأنه سکه، پیش‌پاافتاده و سها انگارانه هم در سجوا راه در قالب است. این آثار که رعایت سائل فنی نیز در آنها لحاظ نشده، معمولاً موضوعاتی غیر مستند یا ضعیف مانند نقل خواب و… را در بر می‌گیرند که اتفاقاً با اعتقادات

مخاطبان انتشارات شما چه کسانی هستند؟
با توجه به اینکه این انتشارات به هر حال ناشری حوزوی است، بنابراین ناگزیر هستیم بخشی از آثار، اختصاصی به این گروه باشد. بخش دیگر ارتباط مستقیم با علوم مردم‌دار و بخشی هم به کودک و نوجوان اختصاص دارد یعنی، سه گروه مخاطب در کنار هم، فعالیت انتشاراتی می‌خواهد. ما را شامل هم محد گروه تخصصی شامل طلاب، دانشجویان و اساتذ حوزه و دانشگاه‌است و ۳۰ تا ۴۰ درصد آثار منتشر شده به آنها اختصاص دارد. گروه مخاطب عمومی، ۲۰ تا ۳۰ درصد آثار را در بر می‌گیرد. ۱۰ تا ۱۵ درصد باقی‌مانده نیز برای مخاطب کودک و نوجوان است.

بوستان کتاب در چه موضوعاتی فعالیت می‌کند؟
شاید بتوان گفت: تمام موضوعات اسلامی و انسانی در حوزه کار این مؤسسه است. قرآن، حدیث، رجالی، کلام و عقاید، فقه و حقوق، فلسفه و عرفان، سیاست و اجتماع، اقتصاد، اخلاق، علوم تربیتی، زبان ادبیات و کلیات که تقریباً تمام این موضوعات، برای مخاطب تخصصی و عمومی کتاب، منتشر کردیم. اما کتاب‌های کودک و نوجوان بیشتر مربوط به آشنایی با اهل بیت(ع) است.

انتشارات شما تاکنون چهار بار به عنوان ناشر برگزیده کشور انتخاب شده است. چه دلایلی را در کسب این موفقیت‌ها می‌نویسید؟
از مهمترین دغدغه‌های این انتشارات، رعایت معیارهای در انتخاب کتاب برای نشر است. به نظر می‌رسد توجه به این دغدغه از مهمترین عوامل توفیق سال‌های اخیر است. توضیح اینکه، حداقل در این ده سال اخیر یا حضور هادی خدواری کتاب مؤسسه، که موفق گردید کتاب بار به عهده‌مانده است. کتاب‌هایی منتشر کردیم که نیاز مخاطب، به آن احساس می‌شد. است همچنین عنوان آن مناسب و روشمند، بیان آن زیبا و روان و استدلال آن محکم باشد و کار مشابه آن در بازار نباشد. این روند در مورد کتاب‌های عمومی نیز رعایت می‌شود. به طوری که با مخالفت کارهای سطحی می‌توان گذرانه شوم. برای این منظور باروش‌های مختلفی از آلمان بازخورد می‌گیریم. به عنوان نمونه پارسی مخلص پرسش نامه‌هایی که از مراجعه‌کنندگان به فروشگاه مرکزی بوستان قم و پرسش نامه‌هایی که به‌صورت مقصدی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و همچنین کتابخانه‌های استانی کتاب، انجام می‌دهیم. به ارزیابی کتاب‌هایی می‌پردازیم که بیشتر مورد استقبال و توجه قرار گرفته‌اند.

آثار امام صادق(ع)

غالب آثار امام(ع) به عادت معمول عصر، کتاب مستقیم خود ایشان نیست و غالباً امام یا یارانش بدعی مجلسی ایشان است. یعنی از آثار نیز منسوب است و وظیفی الصدور نیست.

- رساله به عبدالله (غیر از اجناسی رجالی) است. تجلیاتی صاحب رجالی معتقد است که تنها تصنیفی که امام به دست رساله خود نوشته‌اند همین اثر است.
- رساله‌ای که شیخ صدوق در خصال و به واسطه امینش از حضرت روایت کرده است شامل مباحث فقه و کلام.
- کتاب معروف به توحید مفصل، در مباحث خداشناسی و ردعبره که امام‌امام و کتاب بن عمر جعفری است.
- کتاب الفیاضه که آن نیز روایت مفصل بن عمر است و همانند توحید مفصل در خداشناسی و اثبات صانع است و تعداد آن در سال‌های اخیر مندرج است.
- مصباح الشریعه و مقام الحقیقه که منسوب به امام صادق(ع) و بعضی از محققان شیعه از جمله مجلسی، صاحب وسایل (خراملی) و صاحب ریاض العلماء، مهدون آن را از تاجیه حضرت رد کرده‌اند.
- رساله‌ای از امام(ع) خطاب به کلینی در اول روضه کافی به سندش از اسماعیل بن جابر ابی عبدالله نقل کرده است.
- رساله‌ای در باب غایب و وجوب اجسب که در نجف العقول مندرج است.
- چندی سئال که جابربن حیان کوفی از امام نقل کرده است.
- کلمات الفصحی که بعداً به آن نیز اوردیم داده‌اند که شامل در نجف العقول آمده است.
- چندین نفر از وصایای حضرت، خطاب به فرزندش امام موسی کاظم(ع) سفیان شوری، عبدالله بن جنید، ابی جعفر نعمان احول، عمران ضرری، که در حلیه الاولیاء و نجف العقول ثبت گردیده است.
- چندین امام صادق (علیه‌السلام) (الصصحیة الصادقیة و الصادیة الجماعه) سفیان شوری، عبدالله بن جنید، ابی جعفر نعمان احول، عمران ضرری، که در حلیه الاولیاء، و نجف العقول ثبت گردیده است.
- چندین ادعیه امام صادق (علیه‌السلام) (الصصحیة الصادقیة و الصادیة الجماعه) مجموعه ادعیه معتبره‌ای است که در دو امام برقرار گردیم و قسم (طیبه‌السلام) در کتب روایی شیعه وارد شده و دانشگاه امام صادق(ع) آن را به مدیریت سیدمیرتاسیس دانشگاه هرمزان با هیولامصعودی اقدم (اسلام‌ص) و امام جعفر صادق(ع) منتشر کرده است.

عامه جامعه مرتبط است و برخورد و تصمیم در مورد آن بسیار سخت است، مسئولانه این کارها را استقلال هم مواجه است و غیر از ضرر مستقیم به جهت محتوایی، مانع کارهای مفید هم هست. از طرف دیگر که دلیل محدودیت مالی مردم برای خرید کتاب، این قبیل کارها جای کتاب‌های ارزشمند و مفید را نمی‌گیرد.

به نظر من، سه راه، هم‌راه مبرور عبارت اصل اساسی ایجاد نیاز جامعه و مطلق آن است. اگرچه نباید بدون توجه به سطح مخاطب و علائق آن دست به انتشار داد. اما باید از نیازهای ضروری و کارگرهای فرهنگی یک اثر هم غافل بود و این سئاله در آشفته بازار فعلی کار دشواری است. در این راستا، سایر رسانه‌ها مثل صدا و سیما، اینترنت و حتی مطبوعات دلیل جایزه‌هایی که دارند، خود مانع از توجه جدی به کتاب‌های ارزشمند و عمیق می‌شوند و به خاطر فضای فرهنگی ایجاد شده، اگر کسی توجه به کتاب کرد، کشش کتاب‌های پیش با افتاده بیشتر.

وضعیت اطلاع‌رسانی کتاب و توزیع آن و همچنین کمک‌های دولتی به این بخش یا چگونگی ارزیابی می‌کند؟
مسئله نشر، ضعف و نچسب ارزیخته به دولت است. به نظر من، اگر این صنعت بخواهد پیاپی باشد، باید از واسطی که به دولت نجات پیدا کند، نمی‌گیریم دولت وظیفه‌ای در قبال آن ندارد می‌خواهم به استقلال و خودتقایی این صنعت اشاره کنم. به نظر می‌رسد، دولت در زمینه اطلاع‌رسانی تقریباً هیچگونه اقدامی نمی‌کند، در زمینه بخش نیز دولت برنامه و حمایتی ندارد. تیران مالی این بخش نیز در حدی نیست که خودم بتوانم کاری کرد. وضعیت اجتماعی ما نیز هنوز به شکلی نیست که بتوانیم صورت‌نشکارها خصوصاً کار نشر، که کماجمله رهبران آنها این وضع نامشمار را شاهد هستیم، قطعاً آثار مفید و ارزشمندی منتشر شوند ولی در این میان، مانده از طرف دیگر مخاطبان از آن بی‌اطلاع هستند. حتی قسمت است پژوهشگری که نسبت به تألیف اثری برند که قبلاً نشر شده است، لذا فرصت‌ها و امکانات تلف می‌شود قطعاً وظیفه دولت و به‌طور مشخص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سامان دادن به چنین مسائلی است. تا اینکه خود سازمان چاپ و انتشارات راه‌اندازی کند.

در بخش تولید کتاب، مانند بسیاری از کارهای اساسی دیگر، کاغذ نیز از پاره‌ها و ورقه استفاده می‌کند که این پاره‌ها در وضع فعلی اگرچه ارزان است اما به نظر می‌رسد شکل توزیع آن صحیح نیست. اگرچه در سال‌های قبل کاغذ با بحران مواجه شده و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجبور شد، نمونه‌ای توزیع کاغذ یا پاره دولت شود ولی ما امروز زمان مشخص گردید که این پاره‌ها در جای خود مصرف نمی‌شود. مسأله توزیع کاغذ نیز عطفالات است و نه به نفع جامعه و منگن است آثار تاریکی که عداد کثیری - تعداد روزی بیار جهت تمایز یونانه نشر کتاب منتشر می‌کند، مشکل نمانده باشد. اما ناشران پرکار همیشه در تأمین کاغذ خوب یا دشواری و مشقت مواجهند.

مسأله دیگر عدم نظارت و پیگیری جدی نسبت به

کاغذهای توزیع شده است. باید واقعاً روشن کرد که تمام پاسخ صحیح و روشن به این سؤال، سؤال جدی دیگری را مطرح می‌کند که پس این همه کاغذ، موجود در بازار آزاد از کجااست که تا چند روزی در دولتی به آسانی عرضه می‌شود؟

بر فرض که همه این مشکلات وجود دارد، برای رفع آنها چه باید کرد؟

اولین کار این است که پاره‌ها کاغذ و کتاب تغییر شکل پیدا کند و برای رفع هر گونه فساد و زد و بند، کاغذ بدون پاره توزیع شود. دومین اقدام تغییر سیستم پرداخت پاره ناشر به مصرف‌کننده کتاب است. برای این کار از بن و کارت اعتباری می‌توان استفاده کرد.

مؤسسه بوستان کتاب قم، تاکنون چهار بار به عنوان ناشر برگزیده سال انتخاب شده است. دو دوره ناشر سال حوزه علمیه و دو سال پی‌دی‌آر۱۳۸۱ و ۱۳۸۲. علمی‌رقم آنکه ناشری حوزهای بوده است، به عنوان ناشر بریز دانشجویی انتخاب شده است. کتاب‌های برگزیده چندین جشنواره مهم در چند سال پایی در موضوعات دین و فلسفه آن ناشر بوده است. دو سال ناشر برگزیده نمایشگاه ملیکتاب کتاب ناشر برتر استان قم از افتخارات دیگر آن است.

۱۳۳ اثر از کتاب‌های این ناشر در جشنواره‌های کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، کتاب سال حوزه، کتاب سال دانشجویی، کتاب سال ولایت و برگزیده شده‌اند. دو کتاب کتاب قم، در هر سه روز ۲ کتاب منتشر می‌کند که میانگین صفحات آن ۳۰۰ و شمارگان آن بیش از ۳۰۰۰ نسخه است. این ناشر در سال ۱۳۸۲ ۱۱۶ عنوان کتاب چاپ اول داشت.

سید محمدکاظم شمس، مدیر مؤسسه بوستان کتاب قم - همان انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم- است. وی مدت ده سال در این مؤسسه است و سابق بر آن در مرکز مطالعات و تحقیقات دفتر تبلیغات اسلامی در کارهای پژوهشی و پروژه‌های گروهی فعالیت داشته است. با او از حوزه مخاطبان و فعالیت بوستان کتاب و همچنین از مشکلات نشر دینی، اطلاع‌رسانی و توزیع کتاب و نشر الکترونیک، گفت‌وگو کردیم.

گفت وگو با سید محمدکاظم شمس ، مدیر بوستان کتاب قم

باید برنامه‌ریزی‌ها به صورتی باشد که در درازمدت با تقابل پاره و پلا برودن توان اقتصادی جامعه، مطالعه و خرید کتاب عادت شود و کتاب جایگاه خود را در سبک اقتصادی بخوانده پیدا کند.

در حال حاضر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، از ناشران پس از چاپ، کتاب می‌خرد و بوجه قابل توجهی هم به آن اختصاص می‌دهد، چنانچه پاره کتاب و خرید کتاب هم در همه‌ی صورت‌نشر در اختیار مصرف‌کنندگان و کتابخانه‌ها قرار گیرد. بسیاری از مشکلات و نارسایی‌ها مطرح می‌شود، در این روح این شرکت دولتی قادر باشد، منابع هم برای مسوولگری این فریش آنها در بازار منور نخواهد بود.

از آسیب‌شناسی نشر فاصله نمی‌گیریم و سوال‌های ما در رابطه با نشر الکترونیک مطرح می‌کند. نظر شما در رابطه با اینکه چه جایز است چیست؟ و آیا شما در این زمینه سرمایه‌گذاری کرده‌اید؟

نشر الکترونیک امکان محدودی است که از بسیاری از هزینه‌های اضافی جلوگیری می‌کند. هزینه چاپ کتاب‌های با استاندارد کم که معمولاً زیاد و غزوفه به صرفه نیست، یا اینکه از چاپ بسیار کم و آسان است. ویژگی دیگر نشر الکترونیک سرعت زیاد، نشان، توزیع ارزان آن است. نکته مهم مخصوص در کشور ما، تعیین مقررات و آیین‌نامه‌های است که ثابت کند نشر مکتوب و نشر روی لوح فشرده یا روی سی‌دی است. اینرسی یا در قالب لوح فشرده منتشر می‌کند. من نمی‌گویم نشران وارد این عرصه نشوند، اما اولویت حق در نشر الکترونیک که نشان است. با مقررات و قوانین نشر الکترونیک تدوین شود، در غیر این صورت مشکلات جدی در پی خواهد داشت.

بوستان کتاب قم نیز در این زمینه به‌صورتی فعال کار می‌کند و رشد سریعی در زمینه نشر الکترونیک داشته‌ام و بسیاری از آثارمان را در اینترنت قرار داده‌ام اما آلام است در این زمینه فعالیت عمل کنید.

اگر بخواهید نمایشگاه آنلاینی از نشر کتاب در قم و تهران داشته باشید، چه می‌گویید؟
کتابخانه گزنی که قبلاً اشاره کردم، آثار تخصصی دین که عادتاً توسط مراکز و مؤسسات غیر خصوصی در قم انجام می‌گیرد هم از نظر محتوا و هم از نظر صفحه‌آرایی، چاپ، جایگاه برتری در کشور دارد. اما باید بپذیرفت که در بخش آثار عمومی و بخصوص آثار کودک و نوجوان کارهای کم در سطح چاپ تری قرار دارد. در زمینه صفحه‌بندی و طرح جلد و استفاده از رنگ‌ها و بعضی خصوصیات فنی دیگر، کارهای قم در گذشته غیر قابل رقابت با تهران بود، اما در سال‌های اخیر پیشرفت‌های بسیار خوبی در این زمینه‌ها به دست آمده. گفتیم که گروهی از آنها مثل چاپ و حمایتی کارهای قم از نوع بیرونی آن هم برتر است.

زنگ وگو

مجید بیرونی

کتاب برنامه‌ریزی در ایران پیش از آنکه یک کتاب اقتصادی محض باشد، کتابی است که به چالش‌های فرهنگی و اجتماعی پیش روی ایرانیان می‌پردازد. چالش در اینکه چگونه ایرانیان در ارائه برنامه‌های توسعه خود شکست را تجربه کردند و کتابی است درباره آنان که طرح ایران نوین را در دهه ۳۰ در سر پروراندند. اما تا کام ماندند. این کتاب توسط مک لود - سیخنگوی مشاوران هاروارد - نوشته شده است. مک لود سال ۱۳۳۷ از سوی دانشگاه هاروارد و به دعوت ابوالحسن ابهناج و حسین علاء، همراه با یک تیم هفت نفره وارد ایران شد و پس از ۲ سال بی آنکه نتیجه‌ای از مشاوره و تیم خویش بگذرد ایران را ترک کرد، یک سال بعد دانشگاه هاروارد گزارش ۲ ساله آن تیم را به قلم مک لود منتشر کرد. اینک به تقریب ۲۰سال از انتشار آن می‌گذرد، اما هنوز مفاهیم و مباحثی که مک لود در ایران با آن درگیر بود همچنان ادامه دارد. با این همه آنچه که شگفت‌انگیز می‌نماید این است که کتابی که مک لود در این کتاب به آن اشاره دارد به جهت شایعت دروبدها، گویزی دموورز رخ داده است. این کتاب شرحی است بر انجام کاری سرگ که در میانه راه از رفتن باز ایستاد، آنچه که در این کتاب به

دکتر علی اکبر فرهنگی درس خوانده دانشگاه هاروارد و رئیس سازمان پارلمان مدیریت دانشگاه تهران و استاد دانشگاه‌های آزاد تهران و اسفهان ۲۰ سال است که به تدریس پروگرام مشکلات مدیریت در ایران و جهان پرداخته و به جهت آنکه سال‌هایی در دانشگاه‌های متبر دنیا با آمریکایی‌ها و سر عنوان‌های کلان مدیریتی مشغول بود از نظرات و دانش‌های بسیار شایان توجه برخوردار است. دکتر علی‌اکبر فرهنگی وقتی که از نزدیک باؤنگشت حتی سال‌ها پس از آن رشته‌هایی چون اقتصاد و مدیریت مجبور و درازنوا بود و به جرأت می‌توان گفت که دکتر فرهنگی در طی چهل سال فعالیت دانشگاهی بسیار مهمی در ایجاد مدیریت نوین در ایران داشت.

یک گزارش فنی

نقد و بررسی کتاب «برنامه ریزی در ایران» در گفت وگو با دکتر علی اکبر فرهنگی

این کار برآیند، اقتصاددانان زیادی را دارد چه تحصیلکرده خارج و چه تحصیلکرده داخل می‌توانند این را انجام دهند، اینها را وقتی شما نگاه می‌کنید می‌بینید که نسل یکی هستند که بعداً به وجود آمدند و یک تفاوت‌هایی با این مسأله دارند. ولی اگر ما این را رها نکنیم و به ایجاد دیگری که آقای مک لود پرداختند، توجه کنیم خیلی به نظر من مهم است. دوم، بحث محیط سیاسی، اجتماعی، فرهنگی نظام برنامه‌ریزی که آن زمان داشتیم و الان تغییر چندانی پیدا نکرده است، الا اینکه در بعضی جهات من فکر می‌کنم دشواری‌ها و مسائل افزایش یافته است. مثلاً فرض بفرمایید کارشناسان ما یک مشکلی که داشتند این بود که هر گزارشی‌ها یا اینها

به نظر من کتاب یک گزارش فنی است و تقریباً هر جمله‌ای از آن در پس خودش مجموعه‌ای از اطلاعات را بازگفته است

فاطمانه صحبت نمی‌کردند یا هیچ وقت اینها روی آن نظراتی که می‌دادند جدی نبودند. حرفی را که امروز می‌زند فرد همان حرف را نمی‌می‌کردند یا چیزی را که امروز دفاع می‌کردند فردا در برابرش می‌ایستادند. این نکته را شما باید به عنوان یک خصلت اجتماعی فرهنگی ایرانی تلقی کنید. نه تنها از آن زمان که حتی تا حالا تغییری در این عادت و یا فرهنگ ایرانیان صورت نگرفته است بلکه گاه شدت هم بیشتر شده است. مک لود می‌گوید که مردم ایران دوچهره دارند در ظاهر با ما بکچور هستند و در باطن جور دیگری عمل می‌کنند، یک جور کینه، نفرت و عداوت نسبت به ما دارند اما در ظاهر خیلی صمیمی و دوستانه برخورد می‌کنند و این برای ما یک معما می‌شده است.

آنچه که خیلی مهم بود نقش برنامه‌ریزی بیشتر باید مورد توجه قرار می‌گرفت، اما شما مردم را نیز خیلی در این امر دخیل می‌دانید. تأثیر مردم در چگونگی و نحوه برنامه‌ریزی چه اهمیتی برای آنان داشت؟

نم‌اوا بسته است، چون شما برای یک مردم با یک نوع رفتار و یک نوع واکنش برنامه می‌ریزید. اما وقتی که دوگانه شدن‌بد به صورت یک معما در می‌آید و شما نمی‌توانید برای این برنامه بریزید. لاجرم دچار یک نوع گنججی و گنگی می‌شوید، البته در همه تحقیقات همین گونه است تا اطلاعات

بصورت شفاف و روشن در دسترس نباشد شما نمی‌توانید به یک چارچوب مسأله برسید.

شاید دلیل اینکه تیم هاروارد به مسأله ساختار اداری حساس شده بود همین بوده باشد؟

من تصور می‌است که خود مک لود هم فکر این چاره را کرده بوده، به همین جهت به ساختار اجتماعی و سیاسی بر می‌گردد. در همان دوره، آقای مک لود به شدت نگران این مسأله است که چطور این داده‌ها و اطلاعات دقیق را نسبت به محیط می‌تواند کسب کند. کسی که می‌آید برنامه‌ریزی بکنند قاعدتاً اگر محیط را خوب نشناسد شرایط محیطی را به درستی درک نکند و توانمندی‌ها و ضعف‌های درون سیستم را به درستی نتواند شناسایی و ارزیابی بکند قاعدتاً هر برنامه‌ای که بنویسد این برنامه منجر به شکست می‌شود. به نظر من این ۷ کارشناسی که از هاروارد آمده بودند بسیار آدم‌های باشرقی بودند می‌خواستند وظایف خودشان را انجام دهند اما بعد از یک مدت کوتاهی به این نتیجه رسیدند که به هیچ وجه من الوجوه به عمق جامعه ایرانی نمی‌توانند پی ببرند و به آن اطلاعات، مبرمی که نیاز دارند نمی‌توانند دست یابند و به قول خودشان تسلیم شدند و کار را رها کردند و رفتند. به گمان من علت آن به ساختار اجتماعی سیاسی ما بر می‌گردد. ساختار سیاسی و اجتماعی ما در گذشته به این صورت بوده است که معمولاً یک ژنرالی در رفتار آدم‌ها و اساساً سیاست حاکم وجود داشت.

جایگاه علمی و جایگاه اداری تیم هاروارد چگونه بود، هیچ نمونه‌ای از پروژه‌های انجام شده در دنیا به نام اینها ثبت شده بود که بر اساس آن اینها را دعوت کرده باشند؟ منظوری اولویت‌هایی است که باعث شده اینها را به ایران دعوت کنند.

من نمی‌دانم این تیم به دعوت چه کسی و چگونه وارد مداخلات برنامه‌ریزی ایران شده است، در واقع نمی‌تاند که اینها به طور مستقیم از سوی شاه آمده بودند. یا از سوی نخست وزیر دستور داشتند. یا از سوی هر جریانی که دعوت شده بودند موافقین و مخالفین اینها هیچ کتابی بودند. اینها برای من معلوم نیست. در این کتاب هم هیچ سخنی از این موضوع به میان نمی‌آورد.

چرا در این در خاطرات حسین علاء آمده است، در خاطرات یگانه هم به آن اشاره شد. هلاء وقتی که سفیر ایران در فرانسه بود خبری رسد که فرانسوی‌ها یک وام بسیار قابل توجهی از بانک جهانی می‌گیرند سپس علاء به اینهاج تلگرام می‌زند و از ایشان می‌خواهد که برای بانک جهانی یک تقاضای وام ارسال کند بعد از اینکه اینهاج با بانک جهانی مکاتبه می‌کند متوجه می‌شود که هر تقاضایی برای بانک جهانی نیاز به یک توجه اقتصادی نیز دارد که بعد پای شرکت مورسون تومسون به میان می‌آید آنها طی دو سال باوردر می‌کنند و طرح‌هایی که باید در کل ایران انجام بشود و از سوی‌لان سازمان اعلام می‌دارند. بعد تیم هاروارد برآورد مورسون تومسون را برنامه‌ریزی می‌کنند آنجا که من به یاد دارم به طور مشخص اینهاج با هماهنگی حسین علاء، از اینها دعوت می‌کند.

به هر صورت باید یک چنین چیزی باشد که

آقای دکتر خودتان این کتاب را چطور ارزیابی کردید؟ در نظرناز مثل نگارش کتاب‌هایی بود که ایرانیان می‌نویسند یا آنکه بسیار دقیق و گزارشی فنی بود؟

به نظر من این کتاب یک گزارش فنی است و تقریباً هر جمله‌ای از آن در پس خودش مجموعه‌ای از اطلاعات را بازگفته است، البته اینها می‌تواند مستند باشد و قاعدتاً می‌بایستی این گروه این مستندات را یک جایی نگهداری کرده باشند که نتوانسته یک چنین گزارشی را با این ویژگی منتشر کند، بنابراین کتاب برنامه‌ریزی در ایران در عین اینکه ظاهراً یک کتاب کوچک است، ولی در واقع در بطن خودش اطلاعات بسیار ذی‌قیمتی را در مورد برنامه‌ریزی و نظام برنامه‌ریزی در ایران جای داده است. در یک مقطع معنی و یا در آغاز راه مراحل برنامه‌ریزی در این کتاب خیلی خوب به تصویر کشیده شده است و بعد چالش‌ها و دشواری‌هایی را که در این برنامه‌ریزی مواجه بوده است کاملاً پیش روی ما مجسم می‌کند و بنابراین توصیه می‌کنم هر کسی که برای برنامه‌ریزی ایران می‌خواهد کاری انجام دهد حتماً این گزارش را مطالعه کند.

به نظر من به یکی از نکات مهم کتاب در بخش سوم آن است، آنجا که مشکل از ژانویه ساختار اداری برنامه مورد بررسی گزار می‌گوید که در اولویت‌ها اینها اول را به اصلاح ساختار نظام اداری می‌دهد و مطالب آنکه یک نتیجهی وارد در دهه ۵۰ مسأله کتاب می‌گوید؛ امکان ندارد که ما بتوانیم یک ساختار اقتصادی را اصلاح کنیم، می‌انکه ساختار اداری اصلاح شود و تحلیل‌هایی که در این نظام اداری ارائه می‌دهد به نظر من خیلی مهم است از اینکه در سال ۵۳ همین مشکل را مشاهده می‌کنیم؟

دقیقاً من در تأیید فرمایش شما همین نکته را می‌خواهم عرض کنم و آن این است که اگر واقعاً شما در بعضی از این مسائل تاریخ را حذف کنید و اسمی آن واقع را بر باریز گی‌گمان می‌کنید که همین الان و امروز آن واقع اتفاق افتاده است، یعنی مسائل در حوزه و اطراف برنامه‌ریزی در ایران طی ۴۰ ساله هیچ تغییری صورت نیافته است، در حقیقت می‌توان گفت که با افرادی نظیر بنده که به هر صورت این بخش تکم و بیش سر و کار داریم و درگیر این مسائل هستیم دقیقاً احساس می‌شود که در یک گستره ۵۰ساله دویزه به همان نقطه اول رسیدیم یا در واقع وقتی از جای خودمان هیچ کتابی نخورده‌ایم که در این نکته دیگری را عرض کنیم که مخصوصاً در بعد منابع انسانی یا نیروی انسانی این موضوع بسیار قابل تأمل است. آنکه خیلی تغییرات ایجاد شده است و آن دشواری و پیچیدگی که آقای مک لود در آن زمان بیان می‌کند اکنون دیگر نیست. ایشان می‌گوید که ما در ایران ۵۰ اقتصاددان نمی‌توانستیم بپاییم که اینها بتوانند حرف ما را درک کنند و بعد بتوانند آن چیزهایی را که ما می‌گوییم و اطلاعاتی را که ما می‌دهیم برای ما مهی بکنند و اطلاعات را به دست ما برسانند، البته این مسأله امروز منتفی است. امروز شما افراد بسیار زیادی را می‌بینید که خیلی خوب از عهده

کتاب برنامه‌ریزی در ایران پیش از آنکه یک کتاب اقتصادی محض باشد، کتابی است که به چالش‌های فرهنگی و اجتماعی پیش روی ایرانیان می‌پردازد. چالش در اینک که ایرانیان در ارائه برنامه‌های توسعه خود شکست را تجربه کردند و کتابی است درباره آنان که طرح ایران نوین را در دهه ۳۰ در سر پروراندند. اما تا کام ماندند. این کتاب توسط مک لود - سیخنگوی مشاوران هاروارد - نوشته شده است. مک لود سال ۱۳۳۷ از سوی دانشگاه هاروارد و به دعوت ابوالحسن ابهناج و حسین علاء، همراه با یک تیم هفت نفره وارد ایران شد و پس از ۲ سال بی آنکه نتیجه‌ای از مشاوره و تیم خویش بگذرد ایران را ترک کرد، یک سال بعد دانشگاه هاروارد گزارش ۲ ساله آن تیم را به قلم مک لود منتشر کرد. اینک به تقریب ۲۰سال از انتشار آن می‌گذرد، اما هنوز مفاهیم و مباحثی که مک لود در ایران با آن درگیر بود همچنان ادامه دارد. با این همه آنچه که شگفت‌انگیز می‌نماید این است که کتابی که مک لود در این کتاب به آن اشاره دارد به جهت شایعت دروبدها، گویزی دموورز رخ داده است. این کتاب شرحی است بر انجام کاری سرگ که در میانه راه از رفتن باز ایستاد، آنچه که در این کتاب به

دکتر علی اکبر فرهنگی درس خوانده دانشگاه هاروارد و رئیس سازمان پارلمان مدیریت دانشگاه تهران و استاد دانشگاه‌های آزاد تهران و اسفهان ۲۰ سال است که به تدریس پروگرام مشکلات مدیریت در ایران و جهان پرداخته و به جهت آنکه سال‌هایی در دانشگاه‌های متبر دنیا با آمریکایی‌ها و سر عنوان‌های کلان مدیریتی مشغول بود از نظرات و دانش‌های بسیار شایان توجه برخوردار است. دکتر علی‌اکبر فرهنگی وقتی که از نزدیک باؤنگشت حتی سال‌ها پس از آن رشته‌هایی چون اقتصاد و مدیریت مجبور و درازنوا بود و به جرأت می‌توان گفت که دکتر فرهنگی در طی چهل سال فعالیت دانشگاهی بسیار مهمی در ایجاد مدیریت نوین در ایران داشت.

یک گزارش فنی

نقد و بررسی کتاب «برنامه ریزی در ایران» در گفت وگو با دکتر علی اکبر فرهنگی

در واقع احساس می‌شود که جریانی عاراج از اید اختیار سازمان برنامه و تمام آن کسانی که درگیر آن مسأله هستند در حال شکل‌گیری است. به همین جهت می‌بینید که در خود کتاب هم این فضا حس می‌شود که آنان تصور می‌کنند که این برنامه در جاهایی به منافع اینها لطمه می‌زند این لطمه در آینده می‌تواند آنان را از گردونه قدرت خارج کند. به همین جهت سعی می‌کنند که در مسیر برنامه سنگ‌اندازی کنند. من در کلاس‌های خود هم این مثال را همیشه ترمسیم می‌کنم، مدلی که باید همه متغیرها پیرامون یک مسأله را در نظر بگیرد.

شما نمی‌توانید یک برنامه‌ای تدوین کنید که به نظام اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، حقوقی آن جامعه بی‌اعتنا باشد. چنانکه در این گزارش می‌بینید تیم هاروارد هم کاملاً با همین مسأله درگیر شد و بعد ناچار شد که کار را رها کند و از کشور خارج شود. چون در ابتدای کار آنها احساس می‌کردند که نسبت به برنامه‌ریزی در همه ضوابط اجتماع همه سران حکومتی و کارشناسی اتفاق نظر دارند اما رفته رفته احساس کردند که اینگونه نیست. آنان دریافتند که کار فرمایک موبنایی دارد، خود شاه یک موبنایی دیگر دارد و بدنه کارشناسی سازمان هم دیدگاه‌های دیگر در نظرش است. ضمن اینکه در هیأت دولت با مشکل مواجه شدند یعنی عده‌ای در هیأت دولت احساس می‌کردند که اگر سازمان برنامه برای کل کشور برنامه‌ریزی کند بعد در بخش اداری در سطح مافوق قرار می‌گیرد، این است که اجازه این کار را نمی‌دهد. حتی شما در صفحات مکرر این کتاب می‌خوانید که مک لود از این‌کلی می‌کند که ما ملایرم یک اینکه توسط ایرانی‌ها دعوت شده بودیم اما بیشتر بخش‌های اداری و کارشناسی کشور با هم‌کاری نمی‌کردند و آن اطلاعاتی که ما می‌خواستیم به ما نمی‌دادند و البته چون ذهن آنها هم بسیار علمی بود این مسأله را اینگونه تجزیه و تحلیل کردند که بخش ساختاری سازمان برنامه، منابع انسانی، استراتژی و خط مثال سازمان برنامه‌ها هم به‌خوبانی ندراده، به عنوان مثال سازمان برنامه یک بخشی از دولت است و می‌خواهد برنامه‌ریزی کند و این برنامه‌ریزی از سوی این سازمان صورت گیرد عملاً در رأس قرار می‌گیرد، بنابراین به مخالفت بر می‌خیزد و چالش ایجاد می‌کند. بعد در سال ۱۳۳۷ یک کار دیگری را می‌می‌گردند و به‌خاطر اینکه این سازمان در مافوق قرار بگیرد آن را تبدیل به معاونت می‌کنند.م‌الوصف باز هم این قضیه حل نمی‌شود.

چون دو ساختار مختلف در رویه روی هم نمی‌توانستند در تعامل باشند. از یک طرف مشاورش سیستمی تیم هاروارد را دارد که همه چیز را به‌طور سیستماتیک می‌دید و حل می‌کرد و به‌طور اداری رازد سلسله مراتب مرفقی و طبقاتی تعریف می‌کرد و مهمتر از همه قانون در اولویت آن بود. از سوی دیگر یک نظام ملوک الطوائفی در داخل حاکم بود که چندان به اصول سیستماتیک واقعی نمی‌گذاشت و به محض اینکه احساس خطر کرد خودسرانه به حل آن مبادرت می‌ورزید و در تعامل هم منافع خود،

گروه و تیم خود را در اولویت قرار می داد به همین جهت شما می بینید که گروه هاروارد هر کجا که می رود،بن بست می رسد چرا که اصلاحات اداری مشاوران هاروارد یا در جای بزرگان می گذاشت. این شد که حتی شاه هم در بین کار مستأصل شد و اگر در کتاب دقت کرده باشید از شاه هم چندان صحبتی نیست، چون شاه از این گروه حمایت مطلق نمی کرد. بیشتر به این جهت که بین اهرم های قدرت نمی توانست معادله را حل کند.

مشکل دوم اینها هر سر منابع انسانی بود. تیم هاروارد خودشان را مشاور می داشتند و به عنوان مشاور هم دعوت شده بودند. تکلیف مشاور هم در همه جای دنیا معلوم است. مشاور در واقع به شما اطلاعات می دهد و اطلاعات را شعله ای می دهد و این برداش می کند. اینها می خواستند همین نقش را ایفا کنند متنبی می کنی کتاب دیگری هستند که صاحب امضا بودند حالا اینجا چه کسانی هستند مک کولن دماغ این اجرا بود.

مک کولن در شرایط آن زمان را به دو دسته تقسیم می کند. یک دسته دستکاره که خارج از کشور بودند که عمدتاً اروپایی و آمریکایی فارغ التحصیل دانشگاه های مختلف آمریکا و اروپا بودند که حالا من به توجه به شناختی که از این گروه دارم اکثر اینها فارغ التحصیل آمریکا بودند. یعنی همان هم از فرانسه بودند مانند صنی امصیا که در این کتاب خیلی برجسته می شود. دیگر گروه دیگری انگلیسی بودند و عده بسیار معهود و انگشت شمار هم آلمانی بودند. به نظر من مک کولن و پیش از نظر اول فهمیدند که اینها از همان هزار فامیلند که به آمریکا و اروپا رفتند تا تحصیلاتشان یک اعتبار بدارند و این تحصیل جز ترقی اینها در یک سیستم بوروکراسی محسوب می شود و باید آل آنها این است که در واقع غریبی باشند. در گفت وگوهایی که مک کولن با اینها در دبستر آلمان این است که اگر از اینجا رفتند در آنجا یک پایگهی داشته باشند و از اینجا روطبی را شکل بدهند که بتوانند با این ارتباط در آنجا زندگی کنند. به نظر من اصلاً اینها فکر این نبودند که برنامه ای که در اینجا تنظیم می کنند برنامه مطلق برای کشور هست یا نه؟ یا این برنامه پاسخ نیازهای کشور را می دهد یا نه؟

نه. نمی خواهم بگویم که اینها به کشور خودشان

بی اعتنا بودند، ساختار کشور به گونه ای بود که این تصور از آن استنباط می شد، به عبارت دیگر ذات کارهای دولتی همین است. هیچ تضمینی در ادامه کار نیست همینطور که با سرعت پیش می رود ناگهان شمار متوقف می کنند. در یک چشم بر هم زدن شما جابه جا می شوید. حتی بارها شده که امروز حکمی را به شما می دهند فردا لغو می شود. روزی دهندها و دشمنی ها به سیستم دولتی بسیار زیاد است و چون اینها آدم های بسیار باهوش و کیمایی بودند بسیار خوب این را درک می کردند که در آن همچون زبانت نامشروع سیاسی که خودشان هم یکی از اینها بودند، نمی توانند زیاد دام بیاورند و بالاخره یک روز کوب آبال اینها فرم می نشیند و اینها چون عاقبت اندیشی داشتند همیشه به فکر آخ کار خودشان بودند و می خواستند بقیه عمر شان را یک جای خوش و آب و هوایی در ایالات متحده یا اروپا سپری کنند. پس بنابر این باید توجه داشته باشید که این آقایان یا آن ساختار فکری و نظامی که داشتند هرگز مورد قبول و پذیرش مک کولن نبودند. در یک کلام آن استراژی و سیاست های که این آقایان داشتند یا تیم هاروارد معنواً نداشت و طبیعی بود

که کار به آنجا کشید. اما گروه دوم، نخستین نکته ای که نظر مشاوران هاروارد را جلب می کند اقلیت اینها بود که اینها بسیار محدود بودند و اساساً کسانی که در رشته اقتصاد درس می خوانند در اقلیت نام بودند چون ما تا سال های دهه ۲۰ تعداد دانشگاههایی که بتواند دانشجوی اقتصاد جذب کند دو دانشگاه بیشتر نبود. یکی استیوئی توسعه تحقیقات و علوم اداری بود که از شعبات دانشگاه حقوق محسوب می شد و دیگری مدرسه عالی بازرگانی بود که آن هم آمریکایی ها آن را تأسیس کرده بودند که بر اساس اصل ۲۰۰۰ نشان شکل گرفته بود. مک کولن در این کتاب می گوید که ما ۹۰ نفر احتیاج داشتیم که در حوزه اقتصاد و مدیریت بتوانند به ما کمک کنند و در کارها مشارکت داشته باشند اما ظرفیت در منابع انسانی تنها ۲۷ نفر بود. حالا مشکل این گروه چه بود؟ اینشان می گویند در دو حوزه اینها مشکل داشتند اول اینکه اینها زبان انگلیسی نمی دانستند و مضامین اینکه به علم روز دنیا مجهز نبودند. به جهت سطح رولپت خانوادگی و اجتماعی در آن سطح بودند به تعبیر عوامانه اینها مشکل ارتباطی داشتند. اشکال دوم فقدان اعتماد به نفس بود که در برابر خارجی ها داشتند. یک مشکل دیگری که گروه اول داشت و اینها نداشتند این بود که اینها بی نهایت پیگیری کار بودند و دوست داشتند که کارها یا سرعت پیگیری شود. به تعبیر دیگر به وطن و میهن خود علاقه داشتند و چون بیومی بودند این حس در اینها بسیار قوی بود. حالا مجموع این دو مشکل را می توانیم اینگونه بیان کنیم که اینها دوست داشتند ارتباط خودشان با خارجی ها هر روز قوی تر و مطلوب تر باشد. اما دو عامل درونی و

مراحل برنامه ریزی در این کتاب خیلی خوب به تصویر کشیده شده است و بعد چالش ها و دشواری هایی را که این برنامه ریزی با آن مواجه بوده است کاملاً پیش روی ما ست

بیرونی مانع از این امر می شد، عامل درونی زبان و فقدان اعتماد به نفس و دومی متغیرهای بیرونی از جمله این موارد بود.

متغیرهای بیرونی به چه صورت عمل می کرد؟

ما موران نظامی امنیت نسبی می کردند که اینها را بر حذر دارند و نمی گذاشتند که ایرانی ها با اینها ارتباط مداومی برقرار کنند و اگر جدی هم می شد توسط بعضی از مقامات احضار می شدند و اینها می گفتند که مشاوران هاروارد هر چه که بخواهند ما در اختیارشان می گذاریم و اگر هم توجه نکنید، در یک جای از کتاب مک کولن می گوید که به یکی از روستاها رفته بودیم و در آنجا با روستاییان صحبت می کردیم آنها دوست داشتند اطلاعاتی به ما بدهند، اما ما موران اداره امنیت نمی گذاشتند. به همین جهت از بسیاری از اطلاعات محروم ماندیم. در اینجا بود که آنها احساس پشیمانی و یأس کردند چون از سه طریق می توانستند اطلاعات مورد نیاز را استخراج کنند. اول آنکه تحصیلات ده های خارجی بودند که بنا به متونایی که داشتند امکانپذیر نبود. دوم، تحصیلات ده های داخلی بودند که باز به دو دلیل نمی توانستند ارتباط برقرار کنند و سوم از مردم عادی روستاها بود که بنا به مسائل امنیتی از آن بهره یز می کردند. به نظر من اگر مهمترین عامل چگونگی استخراج اطلاعات نبوده باشد، اما عامل مهمی بودند که اینها را به زانو درآورد چون متفذهایی که بتواند نیازهای اطلاعاتی اینها را بر طرف کند همین ها بود که راههای ورودی به آن مسدود شده بود. پس طبیعی است که اینها به این نتیجه برسند که ایران را ترک کنند.

پوست انداختن

در چند سال گذشته و البته به مدد بازار قضاای فراوان در حوزه کتاب های آموزشی و کمک آموزشی، اینگونه نهادها توانستند رشد و توسعه ای چشمگیر داشته باشند. برخی از این نهادها که در ابتدا نهاد به ارشای بازار قضاا و پاسخگویی به خیل مخاطبان کنکور و غیر کنکوری می دیدند، بنیاد. به سمنی حرکت می کنند که بتوانند ضمن ارتقای کیفیت کاری خود، متقاضیان را نیز با قضااهای تازه آشنا سازند. پتانسیل مالی برخی از این مؤسسات، همانند مؤسسه فرهنگی آموزش، مسب شده است تا مدبران این مؤسسات به سمت مطالعات تطبیقی در کتاب های کمک درسی رفت و خود، کاری را صورت دهند که در عرف فرهنگ و نشر ایران، باید از سوی نهادهای دولتی صورت می گرفت. این کار که ترجمه و انتشار نزدیک به ۱۰۰ کتاب درسی دیگر کشورها است، نوعی سرمایه گذاری بلندمدت از سوی این مؤسسه در اقق کاری خود است. همین کار را مؤسسه فرهنگ معاصر (که به ناشر کتاب های فرهنگ و مرجع شهروه است) در سطحی دیگر انجام داده و آن تألیف فرهنگ های دوزبانه و تک زبانه فرهنگ ویژه مدارس و دانش آموزان است که در عنوان فرهنگ انگلیسی-فارسی و آلمانی-فارسی منتشر شده و بزودی دو فرهنگ فرانسه-فارسی و فارسی-فارسی آنها نیز عرضه عمومی می شود.

اینگونه سرمایه گذاری ها شاید در کوتاه مدت پاسخ مالی مورد انتظار این دسته از ناشران را ندهند، اما در درازمدت و با ایجاد قضااهای تازه و متنوع که در اثر عرضه همین نوع کتاب ها ایجاد شده، گرایش متقاضیان را به سمت کتاب های کیفی تر آموزشی سوق داده و در نهایت بازار قضاای تازه ای ایجاد می کند که کیفیت و نوع آن با بازارهای قضاای موجود در حوزه کتاب های آموزشی و کمک آموزشی بسیار متفاوت است.

طبیعی است که با پیشرفت فناوری اطلاع رسانی و آشنایی مخاطبان با انواع و اقسام کتاب های آموزشی، سطح توقع آنها از کیفیت آثار بالا برود و در حد و اندازه های کنونی، توقعشان را محدود سازند. همین ویژگی است که ناشران تلاشگر و جست و جوگر را به صرفا می اندازد تا در اندازه های کنونی محدود نمانند و سطح و سلیقه خود را بر کشیده و همزمان با سطح و سلیقه مخاطبان و متقاضیان تأثیر گذارند. این سوز دیگر زوریکه در این چنین ناشران کتاب های آموزشی و کمک آموزشی نشان می دهد که برخی از این دسته ناشران در حال پوست انداختن هستند و می روند که کارهای گروهی در تألیف و تدوین کتاب های آموزشی را در دستور کار خود قرار دهند. طبیعی است در این گروه نه ناشری برنده است که توجه به فناوری روز و ایجاد بازارهای قضاای تازه و کیفی را پیش داشته باشد.

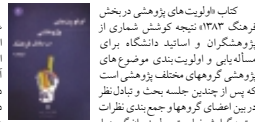
کتاب

همزمان با همایش «ما و چشم انداز جهانی شدن»

اولویت های پژوهشی در بخش فرهنگ

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات به عنوان متولی و ناشر این کتاب، در صدد است از این پس در پایان هر سال اولویت های پژوهشی شاخص هر سال را در آغاز همان سال در اختیار علاقه مندان قرار دهد. همچنین پژوهشنامه منتشر شده در اختیار مسؤولان قریب طراز می گردد تا در سبستانگذاری های فرهنگی مورد استفاده قرار گیرد.

کتاب اولویت های پژوهش در بخش فرهنگ در ۳۰ صفحه و در شمارگان ۱۰۰۰ نسخه روانه بازار نشر شده است.

کتاب اولویت های پژوهشی در بخش فرهنگ ۱۳۸۳، نتیجه کوشش شمارگی پژوهشگران و اساتید دانشگاه برای مسأله یابی و اولویت بندی موضوع های پژوهشی گروه های مختلف پژوهشی است که پس از چندین جلسه بحث و تبادل نظر در بین اعضای گروه ها و جمع بندی نظرات و تهیه گزارش نهایی توسط مدبران گروه ها، حاصل آمده است. این مجموعه در واقع اهتمامی مفیدی برای پژوهش فرهنگ در درازمدت است و موضوعات متعدد طرح شده در گروه های مختلف، در برگیرنده مسائل فرهنگی جاری و آتی کشور است.

روزگارانگی دیگر

همه ما روزهای جنگ را به یاد داریم با دربارۀ آنها نشیده ایم و خوانده ایم. خاطرات روزگاران جنگ تحمیلی و هشت سال دفاع مقدس می تواند محمل خوبی برای بازسازی آن روزها به صورت داستان، نمایش، فیلم و… باشد.

انتشارات روایت فتح که از سال ۱۳۸۱ اقدام به انتشار مجموعه ای تحت عنوان روزگاران کرده، به تلاقی مجلدات ۱۶ و ۱۷ این مجموعه را روانه بازار نشر کرده است. هر یک از این مجلدات که با عنوان های قرعی کتاب «آری جز آن ها و کتاب خونین شه شه» منتشر شده اند، دربردارنده ۱۰۰ خاطره کوتاه درباره جنگ تحمیلی هستند.

نخستین کتاب که کوشش محمدحسین محمودزاده گردآوری شده است با استفاده از تواریخ صوتی و تصویری مؤسسه روایت فتح و خاطرات زندهگان در کتاب های «دو کوچه های خرمشهر»، «مقیان»، «شبه های قدر کربلای بیخ» و «صحنه عشق» تنظیم شده است.

کتاب خونین شهروز نیز که هفدهمین مجلد این مجموعه خاطرات است به کوشش معاً رزاق زاهد منتشر شده است و می گویند از پشت شیشه های خاطرات و حکایات روزهای نخست جنگ، تصویری جامع از چهل و پنج روز مقاومت خرمشهر را ارائه دهد.

راوی هیچ یک از خاطرات این دو کتاب مشخص نشده است اما از وراي آنها تصاویری از روزگاران جنگ در ذهن خواننده نقش می بندد که از حافظه ها پاک نشدن نیست. دبیر این مجموعه کوشش عطایی است. پتی از این مجموعه روزگاران مجلداتی مانند کتاب خاطرات، کتاب پسرانان، کتاب پزشکان، کتاب زنان خرمشهر، کتاب اسارت و… نیز منتشر شده است.

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

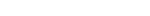
شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

شماره ۲۳، شنبه ۲۱ آذر ۱۳۸۳

یادداشت

مجید آذرارجم

نیل امروزمان را بر هر اساسی که دسته‌بندی کنیم متوجه صفت عمومی و مشترکی در تمام گروه‌ها خواهیم شد. این صفت، ناآگاهی است که طیفی گسترده دارد. یک سوی این طیف، شناخت فرد و خود است و سوی دیگرش شناختن از جهان و چینه‌های مختلفی را در بر می‌گیرد. شناختن تاریکی و فیوزیکیزِ آن خود و روابط ریشه گرفته از آن را در رفتارهای اجتماعی و شناخت تاریخی روابط یک طیفه نظریه دیگر و تغییرش در زندگی امروز از آن جمله‌اند. در مطالعه‌های توسعه یافته اهمیت چنین آگاهی‌هایی راهم اعضای جامعه می‌دانند و هم رهبران آنها اگرچه همه به هر چیزی که باید مانند آگاه نیستند ولی هر گاه تمایلی به کسب آگاهی باشد، در هر قسمت از طیف، می‌تواند به اطلاعات دسترسی داشته باشد وافرادی هم هستند که وظیفه دارند این اطلاعات را به طوری که برای هر گروه قابل فهم‌تر و سهل‌الوصول‌تر باشد، آماده کنند.

ولی در کشور ما این نیاز به درستی درک نشده است و به همین دلیل است که شاهد کمبودهای زیادی در تمام زمینه‌ها هستیم در حالی که همه مواد اولیه مورد نیاز را در دسترس داریم. در تمام بخش‌های جامعه ما - چه خانواده‌ها و چه سازمانها - هیچ‌زودی اطلاعات در سطحی آشنی‌انگه و از هم گسخته بدون هیچ نظامی وجود دارد و فقط دیده و نتایج موبعدت و کار و مریضه تکمیل و سازماندهی شده است. بلکه برای لفظ سازماندهی به تناسب موقیعت و کار تأکید می‌کنیم به خاطر ماهیت اطلاعات و کار این اطلاعات که انسان‌ها هستند. است و اینکه می‌گویم اطلاعات موجوده و سختی به گرفت نیست. شاهد آن مجموعه‌های کوچک و بزرگ منابع اطلاعاتی مانند کتابخانه، نامه، مجله و کتاب و فیلم و توار صوتی و در حرجا و هر سازمانی است.

این یک باطل بنا (پارادوکس) به نظر می‌رسد. از سویی اعلام می‌کنیم تسلّ نام، تسلّی ناآگاه است و از سوی دیگر می‌گویم که اطلاعات در اطرافمان زیاد است و فقط باید نظامی‌شد. بطور چنین چیزی ممکن است؟ آیا باید بگوئیم که جامعه امروز تسلّ گروان دانش است حتی نمی‌خواهد از حقوق خود آگاه شود یا باید مشکل را در جای دیگر جست‌وجو کرد؟

پایله به جای کلی‌گویی با ماثالی واقعی وضعیت و چگونگی ارتباط یک بخش از اجتماع را با اطلاعات بررسی کنیم.

اگر جامعه را بر اساس شاخه‌ل افراد و وظایف اجتماعی نشان طبقه‌بندی کنیم به طبقه‌ای که طبقه کارگر خوانده می‌شود رویه برو می‌شویم که بخش بزرگی در پیشرفت و توسعه جامعه دارد. نیازهای این طبقه چیست (لش نیازهای اطلاعاتی)؟ شاید بتوان این نیازها را به دو دسته اصلی نیازهای خصوصی و عمومی تقسیم کرد. نیازهای خصوصی، اطلاعاتی هستند که باعث رشد و ارتقای سطح دانش فیزیکی کارگر و بهبود کیفیت زندگی او می‌شوند و اطلاعات عمومی باعث تقویت جایگاه اجتماعی و بهبود کیفیت ارتباطات وی با دیگر گروه‌های اجتماعی خواهد شد.

این اطلاعات شامل مدارک فنی، کتاب‌ها و منابع تاریخی، حقوقی و اجتماعی است که به طور برآکنده در کتابخانه‌ها، دفتر حقوقی و کارخانه‌ها موجودند ولی به هنگام نیاز به علت پراکندگی و اشغکی هیچکده در دسترس قرار نمی‌گیرند. کارگان ما در اکثر مواقع دانش خود را بر اساس روش استاد شاگردی به دست آورده‌اند که با کمی تجربه و سعی و محاکماتیل شده است. بدرت می‌توان کارگری را یافت که از اصول علمی کاری که انجام می‌دهد آگاه باشد و به همین دلیل است که با تغییر در کار خود نمی‌تواند ایجاد کند یا در مقابل تحیرات فناوری به سختی خود را روزآمد می‌کند.

این وضعیت تنها مختص به طبقه کارگر و همچنین سن و سال اعضای این گروه نیست. چنانکه حتی در بخش‌هایی که نیاز به اطلاعات روزآمد و منسجم به طاهر بیشتر است، باز هم همین وضعیت را شاهدیم تا آنجا که اکثریت قریب به اتفاق اعضای جامعه را با مطالعه یکنگه می‌یابیم. در این موقیعت است که از خود می‌پرسیم چرا

چنین هستیم و آیا دیگر ملت‌ها نیز همانند ما هستند و اگر نیستند، آیا دورقی هستند. دوران ما را تجربه کرده‌اند و از آن گذار کرده‌اند یا از ابتدا در راه درست قدم گذاشته‌اند؟ با مطالعه تاریخ تحولات اجتماعی در جهان می‌میریم که تقریباً همه کشورهای توسعه یافته با مشکل امروز ما دست به گریبان بوده‌اند و چنین دورانی را تجربه و پشت‌سر گذاشته‌اند. به همین دلیل است که نگاهی به تجربه آنها می‌تواند راهگشای ما در انتخاب روش درست و اتخاذ سیاست‌های منطقی و علمی در ارتقای سطح کیفی روابط اجتماعی شود. بهتر است بحث را با توجه به تجربه‌های آنها در مورد طبقه کارگر ادامه دهیم. این تجربه‌ها را می‌توان به دو بخش ایجاد اطلاعات منسجم و آماده‌سازی آنها برای استفاده و دیگر روش‌های شتویق به مطالعه تقسیم و بررسی کرد.

اطلاعات و سازماندهی آن

دنیای اطراف ما دنیایی مسلط از اطلاعات است که تعدادی از آنها برای ما لازم، تعدادی مفید، تعدادی غیر ضروری و بعضی مضر است. به صرف این که برای یک کارگاه اطلاعاتی که باعث ارتقای سطح دانش فنی مرتبط با کارش و همچنین آگاهی

از حقوق اجتماعی اش می‌شود لازم است اطلاعات تکمیلی در مورد جنبه‌ها حوزه فعالیتش و وضعیت کارگران در مناطق دیگر، مفید و اطلاعات دیگر یا غیر ضروری‌اند یا بی‌صرف.

این خصوصیات اطلاعات، تعیین اهدافیسیکی زیادی به جامعه‌ای که کارگر عضو آن است و سطح عمومی دانش از آن جامعه دارد. به طوری که اطلاعاتی که برای یک کارگر زایشی ممکن است لازم به نظر برسد برای یک کارگر بی‌سلی می‌صرف باشد.

به هر حال با توجه به اهمیت اطلاعات و وضعیت عمومی جامعه، داده‌ها و اسناد باید جمع آوری مرتب و طبقه‌بندی شوند. در مجموعه‌های در اختیار مخاطبان که همان کارگرانند، قرار گیرد. در این میان چیزی است که به طور

کتاب

دایرةالمعارف آموزش عالی

با ظهور عصر پساپست مدرنیسم به نظر می‌رسد مسائل آموزش عالی در جهان اسلام و تکلیف آن با جهان پیشرفته علم بیش از پیش بارز شده است؛ از این رو نیاز به مطالعه و پژوهشی ظریف و همه‌را با سواس علمی است تا مسائل آموزش عالی جهان را که به نظام آموزش عالی کشور اثر گذارده، شناسایی کرده و به مدد مطالعات محلی و ملی، ادبیات اسلام بافتنی را جهت تصمیم‌گیری ارائه کند. در راستای این هدف، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دست به انتشار دایرةالمعارفی در دو جلد زد است با عنوان دایرةالمعارف آموزش عالی.

این دایرةالمعارف زیر نظر دکتر ناصرقلی قوریجان، دکتر حمیدرضا آراسته و دکتر پرویش جعفری گردآوری شده و به چاپ رسیده است.

این اثر به عنوان مرجع و مخزن ادبیات آموزش عالی جهت ایجاد زبان مشترک حرفه‌ای و تخصصی بدخلی برای تصمیم‌سازی، اداره و توسعه نظام آموزش عالی و نهادینه کردن آن به عنوان یک حوزه تخصصی در کشور است.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این دایرةالمعارف را که بیش از ۱۳۸۰ صفحه در دو جلد با شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و قیمت ۱۵۰۰۰ تومان عرضه کرده است، این مجموعه به تبیین و توضیح بیش از ۸۸۰ عنوان اصطلاح در حیطه آموزش عالی پرداخته است. همچنین بخشی از این دایرةالمعارف به معرفی نظام آموزش عالی کشورهای جهان اختصاص دارد.

خلاصه می‌توان آن را کتابخانه کارگری به‌نام. در کتابخانه‌های کارگری همان مدارک و اطلاعاتی که دانش به‌میان آمده‌است به‌اهمیتی که برای مخاطب دارد، طبقه‌بندی و عرضه می‌شوند.

میریم که تقریباً همه کشورهای توسعه یافته با مشکل امروز ما دست به گریبان بوده‌اند و چنین دورانی را تجربه و پشت‌سر گذاشته‌اند. به همین دلیل است که نگاهی به تجربه آنها می‌تواند راهگشای ما در انتخاب روش درست و اتخاذ سیاست‌های منطقی و علمی در ارتقای سطح کیفی روابط اجتماعی شود. بهتر است بحث را با توجه به تجربه‌های آنها در مورد طبقه کارگر ادامه دهیم. این تجربه‌ها را می‌توان به دو بخش ایجاد اطلاعات منسجم و آماده‌سازی آنها برای استفاده و دیگر روش‌های شتویق به مطالعه تقسیم و بررسی کرد.

۱- حقوق کار، کارگر، کارفرما در ایالات متحده و سایر کشورهای جهان

۲- حفاظت و ایمنی در کار

۳- اسناد و مدارک فنی در رابطه با کشاورزی و باغبانی و دامداری

۴- تاریخ مبارزات کارگری و مدارک مرتبط با سندیکاهای کارگری

۵- اقتصاد کار

۶- اسناد متفرقه (داستان و فیلم سینمایی و...) بخش کوچکی از این کتابخانه به طرز کنونیکی نیز در دسترس است که با نگاهی به آن می‌توان به منطبق و دانش

طبقه‌بندی اسناد در این کتابخانه بی‌ی‌بره و براساس اهمیت موضوع‌های ارائه شده و تعداد اسناد هم می‌توان دیدی کلی نسبت به جامعه کارگری ایالات متحده به دست آورد. کتابخانه‌ها چنانچه کارگران ضمن مطالعه همه وسعتی کمپلئیکس یکسان با کتابخانه قبل واردولی در کتابخانه هستند برادری کارگران سوسیالیست، آوریوت آثار و به دنبال آن تعداد آثار فهرست شده کمی یا دو کتابخانه قبل متفاوت است.

۱- مبارزات کارگری و آشنایی با ایدئولوژی کارگری

(تاریخ، ادبیات، فلسفه...)

۲- حقوق کارگران در جهان

۳- اقتصاد کار

۴- حفاظت و ایمنی کار

۵- حقوقه

همانطور که می‌بینید تاریخ از نوع تقسیم‌بندی و

ارویت‌بندی آن همگی این کتابخانه‌ها چند موضوع را

برای صرف برای این طبقه‌بندی کرده‌اند بدین عقاید

بر این است که مخاطب آنها در صورت نیاز و علاقه به منابع

مطالعاتی دیگر می‌تواند آنها را از کتابخانه‌های عمومی یا

تخصصی دیگر تأمین کند. البته چنین دیدگاهی فقط

مخصوص به سندیکاهای کارگری با سازمان‌های سیاسی

نیست و به نگاهی به سازمان‌های دولتی یا بین‌المللی مثلا

سازمان جهانی کار و کتابخانه‌های آنها هم چنین وضعیت را

شاهدیم.

این همان چیزی است که در کتابخانه‌های تخصصی

مشهور شده است و در هر صنف و گروهی می‌توان آن را

سراع گرفت، درست همانند کتابخانه‌های تخصصی و شکی

با مذهبی پس در مرحله اول باید اطلاعات را یافت و در

کتاب یک مجموعه که از این پس به آن کتابخانه تخصصی

صفتی می‌گویم طبقه‌بندی و ارائه کرد.

اهدای به دست مطالعه

این کتابخانه‌ای است که به جز علاقه‌مندان دیگری

مهم در استقبال عمومی از مطالعه دخیل است. طرفه‌ای که

منسجم یا غیرمنسجم بروی زندگی فردی و اجتماعی فرد

هم تغییر گذار است. کارگری که مطالعه منابع فنی در رابطه با

تخلشن را باعث ارتقای سطح درآمد و جایگاهش می‌داند

مطالعه را جزئی ضروری از زندگی‌ش می‌داند.

چندی پیش با یک کارگر زایشی ملاقاتی داشتم که دانه

اطلاعات او در مورد دانش اینک مرا به تعجب واداشت.

وقتی با او به گفت‌وگو مشغول شدم، متوجه شدم که شرکت

او اهمیت زیادی به سطح سواد علمی و فنی کارگزارش

می‌دهد و به همین دلیل تمهیدات زیادی برای شتویق و

کتاب به آنها برای مطالعه تدبیرشده است.

مدیران این شرکت برنامه‌ها و سیاست‌های خود را فقط

معتوف به کارگران کرده‌اند و خانواده‌های آنها را نیز در این

برنامه‌ها سهم کرده‌اند. این سیاست‌ها و راهکارها، هم جنبه

شتویقی دارند و هم جنبه تخصصی.

به جز مطالعه تخصصی، به خاطر وجود نظام‌های

خاص، کارگران مجبورند به حلقه‌های نیز خود واقف

باشند. برای به دست آوردن در این بعد، اعضای اجتماعات

و تاریخ‌پیشین تحولات کارتی این کارگر کارگران دولت

آگاه شوند. پس در یک نگاه کلی می‌توان گفت که نشان

دادن اینکه مطالعه می‌تواند بروی زندگی فردی و اجتماعی

کارگر اثر گذار باشد. می‌تواند مشوق در حل مطالعه باشد.

در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه علاوه بر

این می‌بایست سیاست‌های دیگری راهم پیش گرفت که در

اولین و مهمترین آن ارتقا سطح سواد کارگر است و این بدون

سرمله‌گذاری و درک اهمیت موضوع از سوی کارفرمایان

امکان‌پذیر نیست.

برگردیم به شروع بحث خود و وضعیت ناآگاهی در

کشور. حال که مشکل را شناختیم و راهکارهای عملی دیگران

را در فر این مشکل دیدیم، برای ارتقای سطح آگاهی و دانش

عمومی در کشور و افزایش بهره‌وری پیشنهاد می‌شود که:

۱- ایجاد کتابخانه‌های تخصصی صفتی در مراکز

مختلف و جمع آوری و نظام‌مند کردن اسناد و مدارک و

مختلف اجتماعی ایجاد کنیم.

۲- تقویت دیدم که فنی کتابخانه تخصصی صفتی منابع

کارفرما یا دولت.

۳- منابع اطلاعاتی این کتابخانه‌ها را به روز نگه داریم

و از هزینه کردن در این راه بهرمانیم.

۴- سیاست‌های روشن شتویقی و تشویقی برای

ترویج کتابخوانی و به طور کلی مطالعه، در درون

سازمان‌ها ایجاد کنیم.

۵- نسبت به افزایش سطح سواد و دانش عمومی

مجموعه‌های مختلف اجتماعی حساس باشیم.

ذهنیت و شناخت

یدالله موقن، نویسنده و مترجم، یک کتاب دربارهٔ لوئیس لوی برون دارم می‌نویسم و آگاز می‌شود. یک کتاب هم دربارهٔ کاسیرر دارم که این هم در انتشار دفتر پژوهش‌های فرهنگی قرار می‌گیرد. عنوان یکی لوی برون و مسأله ذهنیت‌ها و دیگری با عنوان «کاسیرر و مسئله شناخت، چاپ و منتشر می‌شود. الان منتشر کار روی این دو کتاب هست. کتاب دیگری از لوی برون به اسم «کارکردهای ذهنی در جوامع عقب‌مانده» را دارم برای چاپ آماده می‌کنم. این کتاب را طی روزهای آینده تحویل نشر می‌دهم. یعنی دو مسئلهٔ جغرافیایی و نسبیتهٔ خوانایی و فلسفی‌تری است. در مورد کتاب لوی برون و مسألهٔ ذهنیت‌ها باید بگویم وقتی آدم کتاب می‌خواند، می‌بیند که ساخت ذهنشان و بازنمود جمعی‌شان طوری است که در جایی وقتی علم هیچ‌گونه ارتباطی نمی‌بیند، اینها بازنمودهای جمعی‌شان است. نحوهٔ تاجروها را قبل از این روابط حاکم می‌کنند. من شناخت این نوع ذهنیت را برای شناخت مردم خردمان کاملاً ضروری می‌دانم. یعنی این ذهنیت که لوی برون مطالعه کرده، نه تنها در مورد علوم بلکه در مورد روشنفکران ما هم کاملاً صادق می‌کند. یعنی من نمی‌توانم حرف‌های روشنفکران خودمان را بفهمم. حالا چه از سکرلار و چه از روشنفکران ذهنی باشد مگر این که ذهنیت را بفهمم و با آن آشنا باشم. این چیزی است که مفاد را در شناخت ذهنیت خود ما ایرانی‌ها هم از علمی و فرهیخته هر دو به ما کمک می‌کند. موضوع کتاب «کاسیرر و مسئلهٔ شناخت» هم، می‌داند که کاسیرر فیلسوفی بود که در آغاز بیشتر به عنوان مورخ اندیشه و از کار شد کتابی که نوشت یکی در مورد مسألهٔ شناخت و کار، تألیف نیست است و رسالهٔ دکتری‌اش هم دربارهٔ دکارت بوده. آثار ریاضی، دکارت و کارهای شناخت‌شناسی دکارت و بعد کتابی فطوری در مورد لایب نیتس که در آنجا باز هم مسألهٔ شناخت در آثار لایب نیتس را دنبال می‌کند.

به نظر کاسیرر مسألهٔ شناخت از رنسانس به بعد به یک مسألهٔ اساسی در فرهنگ غرب تبدیل شده بود. قبل از آن چیزی به عنوان مسألهٔ شناخت برای تفکر غربی در اروپا وجود ندارد. یعنی ما در قرون وسطی چیزی به نام مسألهٔ شناخت، چیزی که ایژه باشد و چیزی به نام سوژه که همان باشد و بخواهد ایژه را بشناسد، وجود ندارد. اینها مسائلی است که از زمان رنسانس و بعد مطرح می‌شود و این مسائل را کاسیرر در کتابی چهارمادگی از رنسانس تا یکصد سال پس از مرگ هگل یعنی سال ۱۹۳۰ میلادی دنبال می‌کند. بنابراین مسألهٔ شناخت در تفکر کاسیرر چه در آثار تاریخی‌اش و چه در آثار فلسفی‌اش، یک مسألهٔ اساسی و مرکزی است. به همین خاطر من عنوان آن کتاب را گذاشتم «کاسیرر و مسئلهٔ شناخت». چون توجه خاصی به مقولهٔ شناخت دارم.

هنر سفر کردن

گللی امامی، مترجم، آخرین کتابی که ترجمه کرده‌ام و توسط انتشارات بلوفرن منتشر شده، لایب می‌داند چه بود؟ اسم این کتاب «پروست چگونه می‌تواند زندگی شما را دگرگون کند؟» بود. نویسنده‌اش من آن دوران نام داشت. الان کتاب دیگری از همین نویسنده، در دست ترجمه دارم. نام این کتاب «هنر سفر کردن» است. در واقع خودم اقتدار از ترجمه‌اش لذت می‌برم که فایدهٔ این خواهد ترجمه‌اش به این زودی تمام بشود. به همین دلیل هم خیلی کند یا ناآنی کار را پیش می‌برم. نویسنده به بهانهٔ سفر کردن ما را وارد مقلات علوم

انسانی مثل ادبیات، هنر، شعر و… می‌کند و به همین خاطر می‌تواند از طریق سفر با آدم‌های مهم این رشته‌ها هم آشنایی پیدا کند. یعنی آثار این هنرمندان آشنا می‌شوند. در واقع این کتاب یک بحث فلسفی است دربارهٔ زیبایی‌هایی که در سفر چه خود فرد یا آن برخورد می‌کند و چه بزرگانی که در سفرهایش با آن روبه‌رو شده‌اند و آن زیبایی‌ها را لمس کرده‌اند. در امپدورم این کتاب را به شما نگاه بین‌المللی کتاب تهران که در اردیبهشت گزارا خواهد شد، برسانم. این کتاب‌های قبلی، ام چیزی که الان در دست تجدید چاپ باشد، اطلاع ندارم. نه کتابی در مرحلهٔ تجدید چاپ دارم. اما ممکن است کتاب «دختری با گوشوارهٔ مرواریدی» بزودی تجدید چاپ بشود. چون می‌دانم نسخهٔ زیادی از چاپ قبلی‌اش باقی نمانده، به همین خاطر نشر چشمه آن را بزودی تجدید چاپ می‌کند.

ناگفته‌ها

محمدجعفر مصفا، نویسنده و مترجم، فعلاً کتابی دارم که اسم آن را هنوز به صورت قطعی تعیین نکرده‌ام. شاید به نام نامه‌ای به نلدی‌ماد، یا «دروغ» منتشر کنم. البته هنوز با هیچ ناشری قرارداد چاپ این کتاب امضا نکرده‌ام. اما احتمالاً به نشر پریشان می‌سپارم. موضوع این کتاب در حقیقت، صورت مسألهٔ انسان در جهان است.

یعنی انسان‌هایی که پس از این به دنیا خواهند آمد، مورد خطاب قرار می‌گیرند که شرایط ما در این مقطع از زمان اینگونه بود و اینگونه بر ما گذشت. این مهمانی را که ما در طول هفتاد سال طی کردیم، در واقع یک مهمانی ناخنجار و نامطلوب بود. حالا تو که نوه و نسجه و نیره و نایده من هستی، چگونه خواهی زیست و زمانه تو چگونه خواهد بود؟ اصولاً روابط انسانی در عصر حاضر را شرح می‌کنم و به وعده‌هایی که دل‌خوش کرده‌ام می‌پردازم که هر روز گفته‌ام. فردا بهتر می‌شود. اما این فردهای آرمانی هرگز فرارسیبند تا ما به مفاد سالکی رسیدیم و هیچ تغییری را شاهد نوبیم. این کتاب حدوداً سه ماه دیگر به بازار می‌آید. البته نوشته‌های پراکنده‌ای هم دارم و در حال نوشتن چیزهایی هستم به نام ناگفته‌ها که شامل جملات کوتاه و قصار و مطالب کوتاه یکی- دو صفحه‌ای، می‌شود. در واقع یادداشت‌های کوتاه‌امی است که امیدوارم به صورت کتابی تا ایام عید چاپ و منتشر شود. در نظر دارم این کتاب را به نشر قطره و آگاز کنم. غیر از این کتاب‌ها، الان کتاب «تفکر زنده» که چاپ می‌بهرم آن اردیبهشت منتشر شده بود. در نوبت چاپ چهاردهم قرار دارد و فعلاً در انتظار سهمیه کافهٔ هستم. ناشر این کتاب هم نشر پریشان است. کتاب «با یلغ بلع» هم چاپ نهم آن اخیراً به بازار آمده.

یک منظومه عامیانه

محمدحسین ثوری زاده، شاعر، کتابی دارم که شامل یک منظومه به زبان عامیانه می‌شود. این کتاب الان زیر چاپ است و عنوان آن را گذاشتم «آخر ما از کوهی دم نداشت» و ناشرش هم انتشارات دفتر شعر و داستان است. این منظومه از زبان لایب نیتس می‌شود که باز می‌کشد و… زبان این اثر در واقع همان زبان شکسته و نهرهانی است. حجت این کتاب حدود بیست صفحه و به همراه نقاشی است. مخاطبان این منظومه هم همه می‌توانند باشند.

هیچ گروه سنی خاصی را هنگام سرودن در نظر نداشتم. می‌دانم که اشعار عامیانه به لحاظ مخاطب طیف وسیعی را در بر می‌گیرد. از کودک دبستانی تا افراد تحصیلکرده می‌توانند با موضوع ارتباط برقرار کنند. غیر از این کتاب، در حال حاضر در تدارک نوشتن برمانی هستم که شروع کرده‌ام که احتمالاً برای تمام کردن آن احتیاج به فرصت زیادی دارم.

علاوه بر اینها، شعاری که طی سال‌ها سروده‌ام، می‌تواند یک کتاب شعر را تشکیل بدهد. اما هنوز به صورت حرفت جمع آوری و چاپ آنرا نمانده‌ام. شعرهایی از گذشته تا امروز دارم که در فکر چاپ آنها به صورت یک کتاب- حداقل الان، نیستم.

دروغی، در تاریخ قرآن، عنوان کتابی جدید معرفی است. موضوع این کتاب پرتالین آموزش، ترویج و تدوین آیات الهی در قرآن کریم است. اشارات تبار این کتاب را منتشر خواهد کرد.

روایط سیاسی ایران با کشورهای همسایه
دروایط سیاسی ایران با کشورهای همسایه عنوان کتابی از نورالله حسین خانی است که به وضعیت جغرافیایی، انسانی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و فرهنگی کشورهای همسایه همسایه ترکیه، عراق، افغانستان و… می‌پردازد که انتشارات سعی در تدارک چاپ آن است.

مخبر نفوذپریشست
اینج نفی که در بهشت ملاقات می‌کنند عنوان رمانی از میثم آلبوم است که با ترجمهٔ صدیقه ابراهیمی توسط نشر آرتیزر منتشر خواهد شد.

کشکول جمالی
کشکول جمالی، عنوان کتابی از سیدمحمدحسین جبارزاده است که به کوشش علی دهباشی توسط انتشارات سخن منتشر خواهد شد.

مقدمه بر تاریخ علم
مقدمه بر تاریخ علم، عنوان کتابی از جورج سارتن با ترجمهٔ غلامحسین صدیقی انتشار است. کتاب حاضر به تفصیل و گسترده‌گی به بررسی سیر و روند شکل‌گیری، تدویم و ترقی علم، مختلف در رشته‌های مختلف و معرفی چهره‌های ویژه علمی و مفلکره آنها در پیشبرد علوم مختلف پرداخته است. انتشارات علمی و فرهنگی بزودی این کتاب را منتشر خواهد کرد.

انتخاب‌سنجی در آموزش عالی
«انتخاب‌سنجی در آموزش عالی از کلاسیک تا چالش‌های دوران کتابی تألیف کیومرث نیاز آذین است که به میثاق انتشارات علمی و فرهنگی تهران می‌وزد و انتشارات فرانتساینجی در تدارک انتشار آن است.»

دانشنامهٔ سینمایی ایران
دانشنامهٔ سینمایی ایران، عنوان کتابی از عباس بهارلو است. این کتاب مشتمل بر بیوگرافی هنرمندان عرصهٔ سینما و تاریخ آن هفت، هشتاد و ده گذشته ایران براساس حروف الفبای است که در آن به آثار ماندگار این نقش آفرینان اشاره شده است. نشر قطره در تدارک چاپ این کتاب است.

خوارزم
«خوارزم» عنوان کتابی از ناصر تکمیل عامیون است. این کتاب در هشت فصل تنظیم شده است و در زمینه‌های کلی و تاریخی از سیر تحولات سیاسی و فرهنگی، اقتصادی، خوارزم ارائه می‌دهد. این کتاب بزودی توسط دفتر پژوهش‌های فرهنگی منتشر خواهد شد.

هفتاد
«هفتاد» عنوان داستانی از دکتر آنتون نویسنده کتاب «چه انتشارات بین آوین منتشر خواهد شد.»

چهارلی ویلکوس
«چهارلی ویلکوس» عنوان رمانی است نوشتهٔ شارون مک‌گی با ترجمهٔ انتشارات آندیشه و در تدارک نشر ثالث منتشر خواهد شد.

حیدرپایا
«حیدرپایا» عنوان کتابی از توحید معیود است. این کتاب اثری است تحقیقی دربارهٔ منظومهٔ حیدرپایا شاعران استان شهریار که با ترجمهٔ شرح متن و شرح زندگی‌نامهٔ شاعر شهریار و معرفی روستای خشک‌تاب زاگه استان شهریار سعی دارد تصویری جامع از این منظومه برای خوانندگان فارسی‌زبان بیاورد. انتشارات آندیشه و در تدارک چاپ این کتاب خواهد بود.

تجارت با اینترنات
«تجارت با اینترنات» عنوان کتابی تألیف محمد ناهیدیان است که به بحث در مورد چگونگی تجارت به وسیلهٔ اینترنت می‌پردازد. تجارانی که امروزه نقش والا و مهمی را برای مردم جهان ایفا می‌کنند، اشارات سیددیانت در تدارک چاپ این کتاب خواهد بود.

سرافقت شاه سلطان حسین
۱۰۰۰ ریال
سرافقت شاه سلطان حسین، یکی از شاهان ساسانی است که در سال ۱۰۰۰ میلادی درگذشت. این کتاب به بررسی زندگی، حاکمیت و سیاست‌های او می‌پردازد. سرافقت شاه سلطان حسین، یکی از شاهان ساسانی است که در سال ۱۰۰۰ میلادی درگذشت. این کتاب به بررسی زندگی، حاکمیت و سیاست‌های او می‌پردازد.

اهل‌ولما
۱۱۰۰۰ ریال
اهل‌ولما، یکی از شاهان ساسانی است که در سال ۱۱۰۰۰ میلادی درگذشت. این کتاب به بررسی زندگی، حاکمیت و سیاست‌های او می‌پردازد. اهل‌ولما، یکی از شاهان ساسانی است که در سال ۱۱۰۰۰ میلادی درگذشت. این کتاب به بررسی زندگی، حاکمیت و سیاست‌های او می‌پردازد.

سرافقت شاه سلطان حسین
۱۰۰۰ ریال
سرافقت شاه سلطان حسین، یکی از شاهان ساسانی است که در سال ۱۰۰۰ میلادی درگذشت. این کتاب به بررسی زندگی، حاکمیت و سیاست‌های او می‌پردازد. سرافقت شاه سلطان حسین، یکی از شاهان ساسانی است که در سال ۱۰۰۰ میلادی درگذشت. این کتاب به بررسی زندگی، حاکمیت و سیاست‌های او می‌پردازد.